

אורי קלט (מורה חדש)
ענת יוני בלתי משלתי בשפת ההגנרה
העורכת ד"ר נ. מרטון
העורך האחראי דוד שן
המפיק: מורה חדש בע"מ ת"א הנגב 11

KLVL EYFOLYAM
Főszerkesztő: Dr. MARTON ERNO
Fotószerkesztő: SCHON DEZSO
Kiadó: Mizrah Chádas Ltd., Tel-Aviv.
Hàngev 11. — POB. 531.
TELEFON: 30011

Székú Ture Guinea elnökévé deklarálta Nkrumát

Egy régi egyesületi egyezmény alapján a szokatlan „kinevezés” — Addisz Abeában válság tört ki a gánai küldöttség elismerése miatt

Addisz Abeba, (UPI, Reuter, IFP). — Székú Turé guineai elnök minden precedens nélkülözött gesztussal saját országának, Guineának elnökévé deklarálta dr. Kuame Nkrumát azon az alapon, hogy Guinea és Gána között négy év előtti évi szövetségi szerződés jött létre — amelyhez Mali is csatlakozott. Az erre vonatkozó bejelentést Guinea vándor nagykövete, Diallo Abdoulaye tette az afrikai külügyminiszterek Addisz Abeában folyó konferenciáján — arra a beszédre hivatkozva, amelyet Székú Turé Konakriban tartott Nkruma fogadásakor. Később Konakri rádiója megerősítette, hogy „dr. Kuame Nkrumát Guinea államfőjének lehet tekinteni, akinek joga van az ország nevében beszélni”.

Székú Turé a guineai rádió jelentése szerint ezt mondta: „Ha holnap megrendezik az afrikai államok konferenciáját, akkor Nkruma fog Guinea nevében beszélni, mert Nkruma nem egyszerűen afrikai, hanem univerzális ember”. A guineai elnök hozzáfűzte, hogy Nkruma nemcsak országának államfője, hanem a guineai De-

Nigéria is bejelentette, hogy elismeri az új gánai kormányt, melynek élén Ankran tábornok áll.

Accrában az új katonai kormányzat szóvivője kijelentette, hogy Kuame Nkruma nem távozott úres kezekkel, hanem 45.000 fontsterlinget vitt magával az állami pénztárból.

Az elnök két nap alatt ke-
reken 180 orosz szakértő hagyta el Gánát, nyomukban pedig 250 kínai diplomata és technikai tanácsadó vonult ki az új kormányzat alá került országból.

A moszkvai Izvestija tegnap elsősorban közölte olvasóival, hogy az új gánai vezetők kiűzték az oroszokat és támadást intéztek Quaison Sackey volt külügyminiszter ellen, aki az új vezetéshez csatlakozott, de egy szóval sem említette, hogy Nkruma Pekingből visszatérve Moszkvában is járt.

Meghalt Reb Lipe Teitelbaum, Kirját Jizmách Mose alapítója

Éjjel után temették Tibériáson

A chásid világban Szászorv Rebe néven ismert Reb Lipe Teitelbaum, Kirját Jizmách Mose alapítója csütörtökön, 60 éves korában a jeruzsálemi új Hadassza kórházban meghalt. Feleségén és öt kiskorú árnyán kívül hivatásos és tisztelőinek hatalmas tábora gyászolja. Csütörtök este, kivánságának megfelelően Tibériásban helyezték örök nyugalomra.

Reb Lipe (teljes nevén Chánánjá Jomtov Lipe) Teitelbaum halálával a chásid világ egy nemes alakja, a Báál Sém-féle hagyományok hűségese követe, a chásidizmus első házassága révén hosszú évekig élte apósa, Reb Jajjis Teitelbaum házában, mindvégig távollátotta magát a hitközségi háborúskodásoktól és a szokásos chásid intrikáktól és életét kizárólag a Tórána és az imának szentelte.

Reb Lipe, a huszas években feleségül vette anyai nagybátyját, Reb Jajjis lányát és apósa házába költözött. Közben megválasztották szentimihályi rabbinak, de az állást nem töltötte be. Apósa nagykárolyi, majd később szarmari jesivája élén állt és a rabbinikus bíróság (Bét Din) ügyeit vezette.

A deportálások idején feleségével Kolozsvárra, majd Tordán keresztül Bukarestbe menekült. Románia felszámolása után alijázott. Jeruzsálemben telepedett le, majd két évvel később követte apósa Amerikába.

Reb Lipe első felesége, Rojzele, gyermektelenül halt meg. Az ötvenes kor után nősült meg másodikszor és házába behoztatta a gyermekét. Rövid időközönként öt gyermek született, Amikor gyermekei jövőjére kezdett gondolni, rádöbbent arra, hogy a chásid életmód Amerikában pusztulása van értelme. Ekkor határozta el, hogy chásid lakótelepet épít Izraelben.

Petách Tikva és Kirját Ono határában, pontosabban Szavlon és a Beilinson kórház közötti sávban épült fel Kirját Jizmách Mose, az új chásid dinasztia alapítójának, a sátorlajhelyi cádnak a nevét viseli. Két évvel ezelőtt Reb Lipe alijázott. Új otthonát nem sokáig élvezhette, mert néhány hónappal később gyilkos kör támadta meg. A jeruzsálemi új Hadassza kórházban agyvérzést szenvedett, végére rajta, de az orvosok nem nyerték meg az életet. Tegnap hosszu szenvedés után vissza adta a nemes lelket Teremtőjének.

Tibériás. (Az Új Kelet küldött tudósítójától). — A tibériási fontcán a városi park előtt este háromnegyed 9-től gyülekeztek a jesiva növendékei.

A tárgyalótermet zsúfolásig megtöltötték a katonai és a rendőrségi ügyészek, valamint a joghallgatók. A kiván csikidok javarésze a tárgyalóterem kívül rekedt, mert a helyiségben már nem volt ülőhely.

A tárgyalást ma folytatják.

Az új illetek miatt Az autótartás évi 5000 fontba kerül

Egy közepes nagyságú magánautó évi karbantartása a legutóbbi adomelesek és drágulások után évi 5000 fontba fog kerülni — mondott Ramon Harel, a közlekedésgazdasági minisztérium gazdasági osztályának igazgatója, a gazdasági újságírók részvételével megtartott szimpóziumon.

Harel kalkulációja, amely a hivatalos statisztikai adatok alapján készült, olyan 1500 köbcenti nagyságú, amely legalább évi 15.000 kilométert tett meg. A kalkuláció szerint a benzinkiadás 827 font lesz, a különböző engedélyekért 640 fontot kell fizetni, a minimális közlekedési biztosítás 100 fontot tesz ki, az autókérék kilyűs cseréje 10 fontba kerül, az amortizáció 1450 font, a javítások pedig mintegy 800 fontba kerülnek évente. Az autó vásárlásába befektetett összeg utáni évi kamat további ezer fontot tesz ki.

Ramon Harel elmagyarázta, hogy ha nem lépnek életbe az új adók és karbantartási emelések, akkor tíz évben belül egybillióra emelkedett volna Izraelben a gépkocsik száma, vagyis minden három lakosra egy autó esett volna.

„Ellentétek alapvető kérdésekben”

Áprilisra halasztották az izraeli-német gazdasági tárgyalásokat

A németek félnek arab visszahatástól és nem veszik figyelembe dr. Adenauer és dr. Birrenbach ígéreteit — A második fordulóban sikert remélnék

Bonn, (Reuter). — Az Izrael és Németország közötti gazdasági tárgyalások első szakasza tegnap véget ért azzal, hogy majd áprilisban folytatják a megbeszéléseket. A szászavu hivatalos nyilatkozatokból is kiderül, hogy néhány alapvető kérdés eddig nem nyert megoldást, de Aser Ben Natan nagykövete cáfolta, hogy a tárgyalások válságba kerültek volna, mert szerinte krízisről csak akkor lehet szó, ha a tárgyalások megszakadnának, ez pedig nem történt meg.

A közös hivatalos nyilatkozat szerint „egyres jelek arra mutatnak, hogy fennáll a lehetőség a megbeszélések első szakaszában felvetett problémák egyrészesnek megoldására”, de ugyanakkor „fennmaradnak más alapvető problémák, amelyeket még meg kell oldani.

Végleges eredményt csak ezen problémák és a tárgyalások összefüggő más alapvető kérdések teljes tekintetbe vételével lehet majd elérni. Mindkét fél kijelentette, hogy az eddigi tárgyalások hasznosak voltak.

Nátán nagykövete vezetésével állt izraeli és a Roif Lajn államtitkár irányítása alatt lévő német tárgyalóbizottság tegnap folytatott. A tárgyalások áprilisi folytatásának pontos dátumát nem tudták el.

Ben Natan nagykövete tette ki a nagykövete.

Két műhely és egy lakás leégett Tel-Avivban

Az elmúlt 24 órában két jelentős tüzeset volt Tel-Avivban. Reggel 5 órakor a Sapira negyedben lévő Anabi utcában kigyulladt Eliahu Pit-

Munkában a tüzoltók a Levinszki utcai tűznél

tulajdonosai. A lángok hamarosan átcsaptak a szomszédos asztalosműhelyre, majd az első emeleten lévő lakásba. A tüzoltők több mint kétóra

rán haraktak. A tüzoltők teljes készséggel szálltak ki, rövid idő alatt elfojtották a lángokat és megállapították, hogy a tüzet a tűzbiztonság maradványai okozták, amelyet játszódozó gyerekek az előző este a rakár közelében gyújtottak.

A tüzoltők eloltták a tüzet, amely a disztárgyműhelyben 15 ezer font kárt, az asztalos műhelyben és a lakásban pedig 20 ezer font kárt okozott.

IDŐJÁRÁS

A meteorológiai intézet tegnap esti jelentése szerint a chásidizmus ma folytatódik. — Maximális hőmérséklet: Jeruzsálem, Tibériás és Beer Sava 30, Tel-Aviv, Naharija és Ludz 29, Haifa 28, Názaret 24, Éjjeli 32 fok.

Izraeli ügyvédek nevezték ki Chedszai védőjeül

Az El Fatach-terrorista ragaszkodott külföldi ügyvédhez

A Rechovotn üléshez rendkívül katonai bíróság többször tanácskozás után Avigdor Misáli ügyvédet nevezte ki Machmud Chedszai, az

Mindent, amit tudni akar könyvmoz

TISHKIN INFO

nyomozóiroda

T.A., Ben Jehuda 104.

TEL 234.666.10

Soforoktatás!

vállal magyar nyelven is

FARAGÓ, Petach-Tikva, Montefiore-u. 6.

Malchut Ariston

Nagyon finom, édes, az ismert tojaji borhoz hasonló borok (arany medál)

ANAV pincészet, Jeruzsálem

Schapira Sosáná és Jicchák Sár-Jásuv

örömmel tudatják ismerőseikkel és barátikkal, akiket címek hiányában ezúton hívnak meg, hogy

FIUK AVRI BAR-MICVAJAT

március 5-én, szombaton tartják Kirját-Snomen, a Peér szálló termeiben.

DUBEK ROYAL

20 KING SIZE CIGARETTES

A FEJEDEMI CIGARETTA 20 CIGARETTA 1.-IL

Sikerültek a kísérletek a mesterséges eső előidézésére

Évi 10-15 százalékkal gyarapíthatják a csapadékmennyiséget

A több mint öt éven át folytatott intenzív kutatómunka során bebizonyosodott, hogy a felhők megfeszése, vagyis a mesterségesen előidézett esők által évi 10-15 százalékkal lehet fokozni a csapadékot — mondotta A. D. Bergmann professzor, a nemzeti fejlesztési és kutatási tanács mellett működő esőügyi bizottság elnöke. Jehuda Neumann professzor, a jeruzsálemi egyetem meteorológiai tanácskérésének vezetője ugyanakkor bejelentette, hogy a mesterséges eső révén további évi 180-200 millió köb méter csapadékra lehet számítani, aminek komoly súlya van az évi 5400 millió köbméterre becsült átlagos csapadékmennyiség mellett. De nincs kizárva azonban, hogy további tanulmányozások és kutatások során még nagyobb mennyiségű mesterséges esőt lehet előidézni.

Az Új Kelet nagy tippversenye

A jövő héten

közöljük a verseny részleteit!

AZ ELSŐ DIJ: repülőjegy Londonba, a futball-világhajnokságra és belépőjegy a mérkőzésekre.

On is vegyen részt, akkor is, ha nem sport-szakértő!

Kisérje figyelemmel közleményeinket.

AZ ÚJ KELET SZERKESZTŐSÉGE

NEM VESZNEK MINDEN NAP LAKÁST MIELŐTT HATÁROZ, FORDULJON HOZZÁNK

EPITUNK 5 HAZAT BÁT-JÁM KÖZPONTJÁBAN

3 — 2 1/2 — 2 SZOBAS LUXUSLAKÁSOK

Mit kap? Mennyiért?

★ Tágas lakás ★ Front Modern tervezés ★ Prima minőségű anyagok ★ Plasztik és alumínium trisz ★ Teljes csempézés ★ Kertek minden épületnél és az egész negyedben. ★ Márvány bejárat ★ Fontos, hogy elolvassa a technikai leírást és tudja, mit kap a lakásban. ★ A lakásban változtatások kivánsága szerint, stb., stb.

ARAK:

2 SZOBAS 23.500.— IL-TOL
2 1/2 SZOBAS 28.000.— IL-TOL
3 SZOBAS 39.000.— IL-TOL

NAGY JELZALOGKÖLCSÖN SEGITUNK A FIZETESI FELTÉTELEKKEL.

MARADT

A NEGYEDBEN EGYEDÜL 3 ÜZLETHELYISÉG

a Dániel-Zámenhof-u. sarkán

1 — mézarszék 2 — fodrászat 3 — mosoda és szárzatisztító

Bővebb részletek: **PAN-LON** MÉRNÖKI ÉS ÉPÍTKEZESI VÁLLALAT LTD. BÁT-JAM, ROTHSCHILD 25. Az iroda nyitva d.e. 9-től este 7-ig megszokás nélkül

BLUMENFELD CVI (Hersink) 7/1

Beszterce — DÉS — Haifa

chunytának slossimján

AZKARÁT ÉS SIRKÓAVATÁST

tartunk március 8-án, (ד' ט"ז), kedden d.u. — Találkozás a kahal-beachi temető főbejárataánál 4-5-ór. Ezúton mondok köszönetet mindazoknak, akik mely fájdalommal osztoztak és személyesen, vagy írásban részvételüket jelezték ki. Vigasztalhatatlan felesége: Szerén, (szül. Salamon), testvérel, családja

Struhiné, BAUM HERMINA 7/1

Jeruzsálem — DÉS

AZKARAJA ÉS SIRKÓAVATÁSA

március 9-án, szerdán d.u. 3/4 órákor lesz a jeruzsálemi gyűlésszerű temetőben, KIBBÓ autóbussz indul pontosan 3/4 órákor a Jafa utról, a „Dávidka” elöl. Steinherz Elza és Manó

Szeretett férjem, fivérem **FREUDENFELD (Laci) MOSE** 7/1

Budapest — Haifa

slossimján **AZKARÁT ÉS SIRKÓAVATÁST**

tartunk márc. 6-án, vasárnap d.u. 4.30-ór. Találkozás a kahal-beachi temető főbejárataánál. Ezúton mondok köszönetet mindazoknak, akik nagy fájdalommal részvételükkel felkerestek. Vigasztalhatatlan felesége: Gina Freudenteld

Mindazoknak, akik szeretett férjemnek **dr. Schlesinger Imrénék** 7/1

megadták az utolsó tiszteletet és mely fájdalommal enyhíteni igyekeztek, ezúton mondok szívóbbjövő köszönetet.

Schlesinger Vera Kirját-Motzkín, 1966 március.

AS A LEGKÜNNÖBB KÖSER FELVÁGOTT AZ ORSZÁGBAN

NEM MINDEN NAP PURIM!

és nem rendez otthon minden nap gyerekzsúr, vagy házbált felnőtteknek. Az ünnepélyes összejöveteleik sikerének biztosítására, készíttük a vendégek kínálására szánt ételeket és különösen a hámtáskát, az „Ec-Házajit” „Extra” C.D. olajjal.

A bókok, amelyeket a süteményekért és ünnepi csemegékért kap, ismét meg fogják győzni arról, hogy az „Ec-Házajit” C.D. olaja páratlan.

FRIEDLANDER SANDORNÉ (Teréz)

Szepes — Váralja — Rozsnyó — Tel-Aviv

74 éves korában hosszú szenvedés után örökre lthagyott bennünket. Temetés ma, pénteken d. e. 11 órákor a Margulín utca 7. szám alatti gyászházba indul a chiloni temetőbe.

Külön autóbussz rendelkezésre áll.

Gyászolják: férje, testvére és a kiterjedt rokonság

BLUMENFELD CVI (Hersink) 7/1

Beszterce — DÉS — Haifa

chunytának slossimján

AZKARÁT ÉS SIRKÓAVATÁST

tartunk március 8-án, (ד' ט"ז), kedden d.u. — Találkozás a kahal-beachi temető főbejárataánál 4-5-ór. Ezúton mondok köszönetet mindazoknak, akik mely fájdalommal osztoztak és személyesen, vagy írásban részvételüket jelezték ki. Vigasztalhatatlan felesége: Szerén, (szül. Salamon), testvérel, családja

Struhiné, BAUM HERMINA 7/1

Jeruzsálem — DÉS

AZKARAJA ÉS SIRKÓAVATÁSA

március 9-án, szerdán d.u. 3/4 órákor lesz a jeruzsálemi gyűlésszerű temetőben, KIBBÓ autóbussz indul pontosan 3/4 órákor a Jafa utról, a „Dávidka” elöl. Steinherz Elza és Manó

Szeretett férjem, fivérem **FREUDENFELD (Laci) MOSE** 7/1

Budapest — Haifa

slossimján **AZKARÁT ÉS SIRKÓAVATÁST**

tartunk márc. 6-án, vasárnap d.u. 4.30-ór. Találkozás a kahal-beachi temető főbejárataánál. Ezúton mondok köszönetet mindazoknak, akik nagy fájdalommal részvételükkel felkerestek. Vigasztalhatatlan felesége: Gina Freudenteld

Mindazoknak, akik szeretett férjemnek **dr. Schlesinger Imrénék** 7/1

megadták az utolsó tiszteletet és mely fájdalommal enyhíteni igyekeztek, ezúton mondok szívóbbjövő köszönetet.

Schlesinger Vera Kirját-Motzkín, 1966 március.

AS A LEGKÜNNÖBB KÖSER FELVÁGOTT AZ ORSZÁGBAN

HIREK

ELŐFIZETÉSI DIJ:
HAVONTA 9.— 11.
Tel-Aviv, P.O.B. 831.
(Kéziratokat nem önként
adnak vissza.)
Fiókiadóhivatalkó:
HAIFA:
Grünberger,
Shapira 13, tel. 62453
Irodai órák után:
telefon: 527010.
JERUZSÁLEM:
Landa
Erdős
Javev 7, Tel. 26046.

— Fogadós a svéd külügy-
miniszter tiszteletére. Az iz-
raeli-svéd barátságos liga teg-
nap este díszes fogadást ren-
dezett a tel-avivi Hilton szal-
lóban az országban vendéges-
kedő Tornson Nilsson svéd
külügyminiszter tiszteletére.
A fogadónak jelen volt Dá-
vid Horovitz, az Allami Bank
Kormányzója, Gilson Hauser
volt államügyész, a liga vezé-
relője, valamint professzor
Hugo Bergmann, az izraeli
atomenergia bizottság elnö-
ke és számos közeleti szemé-
lyiség.

Holnap
pürim-bál
Beér-Sévan
A ZOHARBAN,
PER EMMI
felléptével. Jöjjen el és
érezze jól magát.

— Elhunyt a bonni kül-
ügyminisztérium személyze-
te, Knut Neust, a nyugat-
német külügyminisztérium
adminisztrációs és szemé-
lyzeti osztályának főnöke
egyheti hivatalos látogatás
után hazautazott. Neust a
nyugatnémet nagykövetség
adminisztrációs munkáját
elvégezte. Távozásakor a
ludai repülőtérrel elmondott,
hogy a tel-avivi Starline
utcabus vásárolt hat teljesen
megfelelő nagykövetségi szék
szélelinek. Dr. Török Sándor
követési tanácsos, aki a
vendéget a repülőtérre ki-
kísérte, elmondta, hogy a
nagykövetség valószínűleg
május végén költözik be az
új székházba.

A HOH ÁSDODI
szülfje március 6-án,
vasárnap este 8 órai
kezdéssel, nagyszabású
JELMEZÉS
pürim-bált
rendez, a Bét Lázarus
összes termében. Jelmez-
nem kötelező. Válogatott
büffé, kitűnő tánczene,
jelmezverseny.
A rendezőség

A vizsgálóbizottság
a CIM házban
A tel-avivi CIM házban ki-
tört tűz okát kivizsgáló bi-
zottság tagjai a tanuki-
hallgatásos befolyást teg-
nap elsősorban szűkítették ki,
a tűzárk szinhez. A bizottság
tagjai szakértők és mér-
nokok kíséretében sorra jár-
ták a teljesen kiégett épület-
tet, felmentek az emeletre is.
Főleg azt vizsgálták, hogy
milyen széles az épület be-
járatai és vajon mit lehetett
válna meg tenni a mentőmen-
teknél során. Megvizsgálták
a közeli épületek, és a szomsz-
szédos Duhok cigarettakár-
tár, nem lehetett volna erő-
vel oldalról behatolni a to-
lólétrás tűzoltóautóval. A bi-
zottság tagjai a Herzlia film-
gyárban is jártak, ahol leve-
títették előtűk a három hí-
radó-reporter által a tűzvész-
rő készített filmfelvételeket.

• Léb Blankának és Jenő-
nek, Kirját Motzkin, Weiz-
mann u. 42. bútor-, csillár-
és szőnyegüzletük megnyí-
tása alkalmából, minden jót
kíván kiterjedt rokonságuk
és barátj körük.

A haifai HOH
vidám pürim-estjén
márc. 9-én, szerda 9-10-ór
FORRAI — REGÓS
— UNGVARI
kosztümös
Az asszony ingatag
Shakespeare, Beranger, Csehov,
Hella, Karáthy, Nagy Endre,
Szomaházi, művelői, monolo-
gok, jelenetek, egyfelvonásos
komédiák.
Konferál: Forrai László,
Bevezető: Dr. Arje Kad-
dar, a „Haifai Szemle”
szerkesztője.
Zárszó: Dr. Deutch Fe-
renc, a H. O. H. haifai
elnöke.
Rendező: Róza Marika.
Előadás helye: Pevner-u. 2.
Költőszínházban 2.50 11.
Oleó házi büffé.

KÜLFÖLDRE KÉSZÜL???
NYUGAT-EURÓPÁBA? AMERIKÁBA?
MAGYARORSZÁGRA?
TANÁCSKOZZA MEG UTIPROGRAMJÁT VELÜNK.
CSOPORTOS ÉS EGYÉNI UTAZÁSOK
MEGSZERVEZÉSE. DIJMENTES TAJÉKOZTATÁS.
BESZELÜNK MAGYARUL
ALL TOURS LTD. Utazási Iroda
HAIFA, Nordau-u. 1. Tel: 66951.
és a Weiss szálloda épületében,
Smárjáhu Levin-u. 2. Tel. 40501/2.

— Megérkezett a „találko-
zás a határon” rendezője, —
Audiberti pikáns francia vig-
játékának a „Találkozás a
határon”-nak március 9-én
lesz a bemutatása a Habima
kistermében. Michael Almaz,
a Londonban élő izraeli ren-
dező aki ezt a darabot a Hab-
imában színrehozta, tegnap
este megérkezett, hogy jelen
legyen a premieren.
* Cháim Szofortól Herzig
— dr. Zehavi könyve 8.— font.
Háchoz szállítja Hálévi Zau-
berer, Jeruzsálem, Derech
Chebron 56., telefonhívó: 3487.

Désiek!
Március 6-án, vasárnap
este 8 órai kezdéssel, nagy-
nyilván találkoznak Tel-
Avivban, a HOH Ház-
kon 61-1 distermében.
Landsmannschaftunk
vidám
pürim-estjén
MŰVÉSZI MŰSOR!
A dési BIBBER kitűnő
zenekarával muszkál!

— Hazarepült a luxembur-
gi szépségkirálynő, — Ma-
riette Stephano, Luxemburg
szépségkirálynője, aki a fran-
cia divathét keretében Izrael-
ben járt, tegnap elutazott.
Stephano kisasszony a szomb-
ati este „Tel-Avivban benu-
tatásra kerülő Viva Maria c.
film kosztümjait mutatta be
nyolc alkalommal. Mint is-
meretes, ennek a filmnek fő-
szerepelt Brigitte Bardot és
Jean Moreau játsszák.

• Legszébb nő tászkák
Évótl. Tel-Aviv, Allenby-út
90. — Készítők: Árak.
Vidám PURIMESTÉK
a „PAPRIKA”
ESTEREMBEN
Tel-Aviv,
Kikár Dizenhoff 14-16.,
tel. 246329.
ROZSA — GAÁL
álarc nélküli muszkál!

• Huszonegy év eredmé-
nye „Hadash” új, tágas he-
lyisége. Nézzé meg 8 szép
kirakatunkat. — „Hadash”
Nesz Cion-u. négy.
• Tízbotiztás, életbiztósítás,
a bizt. (és minden ága,
Ha burg er. Tel-Aviv,
Sédrot, Eshkolon 19., tel.:
52211. Lakás: Cholon, Sédrot
Kugel 34.
• A mármarosszigetiek
holnapi pürim-estjén a
Dehora szállóban, csak me-
hány hely maradt. Elővétel-
ben a jegyek elfogytak. A
vezetéség.

Roby csárda
AZOR, Géhá—Jeruzsálemi
utkeresztelezős.
Nagy pürim mulatság,
márc. 4., 5., 6-án,
Műsor:
ALPÁREVA
nemzetközi énekes
A Roby csárda
kibővített tánczene.
Jelmezverseny.
Nyitva nappal és éjjel.

A washingtoni
nagykövetség
új otthona
Washington. (STA). — Av-
raham Harman izraeli nagy-
követ és felesége átköltöztek
az izraeli nagykövetség régi
Tudor stílusú épületéből sze-
nyvedt, modern házba, a-
mely jobban felel meg kis or-
szág nagykövetsége számára
jelent a Zsido Távirati
Iroda a Washington Post köz-
lése alapján. Izraeli annakide-
jén ajándéka kapta az épü-
letet, amelyben husz szoba
volt. A nagykövetség egyeme-
letes parasztház stílusú épü-
letében csak tíz szoba van.
Ezt az épületet kissé átalaki-
tották a nagykövetség céljai-
ra, fogadószobákat rendezte
be és kibővítették az ebédlőt,
hogy 35-40 vendég számára
lehessen terített.

• Ajándékozom pirimra
egy szép hanglemez, egy
jó könyvet az Allenby
könyvtártól. — Tel-Aviv,
Allenby tizenegy.

WIZO — KFAR-ATA
Hátfon, 7-én este 7.30
órakor az „Orion” ter-
mében nagyszabású
PÜRIM-EST
Előadó:
Löwenkopf Kálmán
Patefon, — akkordeon,
tambora. — Vendégeket
szívesen látunk.

MEGHÍVÓ
1966 márc. 8., kedd este
8 órakor, T.A., 1bn Gvirol
68. sz., U. V. em.
KLUBESTÜNKRE
ezúttal hívjuk meg tag-
jainkat és barátainkat.
Heti revü, utána könnyű
zenei rejtélypályázatunk
folytatása és a díjak
kiosztása.
A LIBERALIS PART
MAGYAR TAGOZATA

KFAR SZABA
és környéke!
Holnap
szombat este 8-9
óra között termében nézzé
meg hozgán!
Üldöz
a feleségem
emmit életben nem nevelt.
SZENES GIZELLA
és **MOLNAR PAL**
felléptével.
Pénztárnyit 7 órakor

— Kijelölték a camping
helyét a Kineret partján. —
A turisztikai minisztérium
a tiberiási városával
együttműködve a Kineret
partján kijelölte azt a helyet,
ahol nagyszabású camping
helyet létesítenek. Ez a ter-
ület a Migdába vezető or-
szágút mentén a halászkö-
tő közelében van. A Camping
telepet magánbefektetők épít-
k a Keren Kájmettel
együttműködve.
* Exodus Magyarországra
is küldünk 14.50-ért.
„Hadash”, Nesz Cion-u.
négy.

A natanjai WIZO
JELMEZÉS
pürim-bálja
holnap, szombat este
8 órakor
jelmez versenyvel
egybekötve. — (Jelmez-
nem kötelező.) A verseny
első díja:
3 napos kirándulás
Éjltába
Az ország legkisebb
zenekara szolgáltatja
a tánc- és szórakoztató
zenét.
A háttérben
Vaszika Anni és Miki
muszkál.
Hangulat! Meglepetések

— Cseseemóhulla a hordó-
ban. Horodba zárt cseseemó-
hullát találtak tegnap az
Ajalon (Muszra) partján.
A rámt-gázi városba
alkalmazottak, akik a pat-
kat medrét tisztogatták, teg-
nap a délelőtti órákban ven-
ték észre a víz tetején uszó
hordót, amelyben legnagyobb
meglepetésükre egy meze-
len cseseemó hulláját talál-
ták meg. Az ab Kabiri benc-
tani intézetben megállapítot-
ták, hogy a fúcseseemó 8-12
hónapos volt és alig 24 órá-
val meglátása előtt került
a fahordóba és az Ajalon pa-
tak vizébe. A rendőrség azt
gyanítja, hogy gyilkosság
történt.

WIZO Rámát-Gán
Kedden, 8-án este 8-ór
vidám műsor,
pürim-est
TANACS EMMA
konferál.
Oleós büffé, minden to-
bába nyer. Vendégeket
szívesen látunk.

— Biztosítva a pészáchi
tojás-szükséglet. A pészáchi
teljes tojás-szükségletet bizto-
sítva van, mégpedig a jelenle-
gi áron — közölte tegnap
a földművelési miniszter-
ium szóvivője. Reuven El-
land helyettes földművelési
miniszteréi tegnap ta-
nácskoztak a baromfi-ter-
jesztő tanácsal a közeli hetek
tojás és baromfiellátásáról.
A baromfiellenzők bejele-
ntették, hogy meg a fokozott
keresletnek is eleget tudnak
tenni, míg a földművelési
minisztérium a maga részé-
ről úgy biztosítja a tojás-
ellátást, hogy az ünnep előtt
négy héttel teljesen leállítja
be és kibővítették az ebédlőt,
hogy 35-40 vendég számára
lehessen terített.

KÖNYV — SZÓTÁR
HANGLÉZER
Az eddiginél még
nagyobb választék
NESS CIONA STR. 4.

— Előadás a sajtószabadsá-
gról. Az izraeli sajtó nagy
általánosságban szabadság-
ólvez, de a sajtónak, a kor-
mánynak és általában né-
a nagykövetségnek kötelessé-
ge továbbra is megőrizni a
felelősséget. Vonatkozik ez
elsősorban az állambiztonság
ügyeire. Legnagyobb örö-
mömre kijelentem, hogy
ezen a téren alig voltak ki-
rívó szabályellenességek —
mondotta J. Rottenstreich
igyevéd, az ügyvéd kamará
elnöke a telavivi Rotary klub
ban megtartott előadásban.
J. Rottenstreich ügyvéd a
„Sajtó és a törvény” cí-
men tartott előadást, amely-
nek egy részét a rágalmazá-
si törvény módosításával ka-
pcsolatos közéleti viharok, a
sajtótanács felállításának és
gyanúsított személyek neve
publikálásának szentelte.

ORTOPÉD ÉS NŐRÁKOPÉD
mérték után. Különleges
lútpelletek készítése. Smad
cípészemester, T.A., Goula 33.

ARANYKOR KLUB
Március 7-én, hétfő este
8 órakor a Kis Ohelben
(Beilinson 6)
URI MURI ...
GROH JULIA ...
TABORI DOV
régieperetiek, dalok, áriák.
VASZIKA ANNI
és **MIKI**
először az Aranykor Klubban.
KOVÁCS BALINT
szavalkoművész.
Konferál:
LÖWENBERG JENŐ
Költőszínházjárulása: 2.— font.

— Megkezdtek a bné-brá-
ki hitvesgyilkosság tárgyalá-
sát. A tel-avivi fővárosi ügy-
harmatanácsa tegnap kezde-
te el tárgyalni Aldo Baluh
28 éves bné-bráki kőműves
ügyét, akit azzal vádolnak,
hogy január 11-én a bné-brá-
ki Jabotinsky utca 33 alatti
lakásában két kisgyereket sze-
melettára megfojtotta Ru-
nevű feleségét. Baluha be-
merre az emberiség fényét,
de tagadta a gyilkosság vád-
ját. A vádirat ismertetése
után a tárgyalást elhalasztot-
ták.

ENGEL „WIE”
bútorüzlete,
T.A. GRUENBERG 5.
(Migdal Szalon mellett)
ezúttal közli T. vevőivel,
hogy oleó párnai ak-
cióját március 10-ig
folytatja. Néhány példa
különleges árakból:
egyszemélyes szűpá
guma matraccal 208.—
dupla szűpá
guma matraccal 348.—
sarokszűpá
guma matraccal 485.—

— Megkezdtek a szaponai
rebbé. Reb Jákob Jozsef
Weisz, a szpinkei (Szapon-
ca) rebe sájtó tegnap arról szá-
molt, hogy az iraki ve-
zérkari főnök, Abdul Rach-
man Aref tábornok Francia-
országban pihatózózó tár-
gyalásokat folytatott az iránt,
hogy Franciaország hajlandó
lenne-e bizonyos mennyiség-
ű harcpi repülőgépet és tan-
köz adni Iráknak.
Megbízható értesülések sze-
rint mindemellett Mirage
3.C típusú lökhajtasos re-
pülőgépekről van szó, vala-
mint a franciák által elő-
állított AMX-30 típusú me-
dium tankokról.
Nem tartják valószínűnek,
hogy a franciák e megbe-
szeléseket komolyan mino-
sítenek, mert az AMX-30
típusú tank igen drága fej-
ver, amit Irák aligha tud
megfizetni. Ami a Mirage
illeti, a franciák inkább ha-
jlanak annak eladására, mint
ahogyan Szudi Arabiának is
eladták volna, ha azok haj-
landók lettek volna vásárolni.
Ugy hiszik, hogy az iraki
vezérkari főnök tárgyalása
nem más, mint diplomáciai

Ha
EKSZERT
ÉS ORÁT
vásárol
forduljon
bizalommal
hozzám
SCHWARTZ E.
(Csemeser)
Tel-Aviv, King George 16.
Telefon 62748

— Ofakimban megkötött
az adóemelési javaslat. — A
Vallásos Nemzeti Párt ügy-
tanácsosának távolléte miatt
az ofakimi községtanács úgy
határozott, hogy az 1966-67
költségvetésén minden nem eme-
li a közvetlen városi adót és
üzleti adókat. Mose Ma-
jevcski a községtanács elnö-
ke átlagosan 35 százalékos
városi adóemelést javasolt, míg
az üzleti adókat évi 125-150
fonttal emelték volna. A 9
tagú községtanácsnak 6 tag-
ja a Vallásos Nemzeti Párt-
hoz, 4 tagjé pedig az ellen-
zékben lévő Uj Rendhez tar-
tozik. Az ötödik vallásos ta-
nácsos távolléte miatt nem
fogadták el az adóemelési ja-
vaslatot.

WIZO ASKELOH
Márc. 12-én, szombat este
8 órakor a „Rivka” mo-
domban — (Eszter mozi
mellett)
JELMEZES
PÜRIMEST
amelyre meghívjuk tag-
jainkat és az érdeklődő-
ket. — Szórakoztatóról a
„Vacak” színtársulat
és EVA zenekara gon-
doskodik. Jelmezverseny
3 értékes díjjal, büffé,
meglepetések.

— Dr. Cvi Kantor temeté-
se. Nagy részét mellett te-
metették el tegnap a kirját
smondi temetőben. Dr. Cvi
Kantort, az allergiabetegsé-
gek specializáját, a revizio-
nista mozgalom egyik kiemel-
kedő személyiségét, aki 51
éves korában meghalt. Dr. Cvi
Kantor közéleti munkássá-
gát Jozsef Klarman, a Szoch-
net vezetőségi tagja isme-
rtette, majd a nyitott sírnál
a Sédrot Hápítá mozgalom
tagjainak nevében dr. Ce-
mách Csemáron, a Nemzeti
Kupát Cholim orvosának és
a Jabotinsky rend nevében
Reuven Jelín mondott búcsú-
zatot. Dr. Kantor Amikám
névi fia Káidásal búcsúzott
apjától, aki értékes kutató-
munkát végzett a Beilinson
kórházban.

Ingyen rádió
Kis hangosítóval és
25. — II. előzetes kapható.
Rádió — Transzistor — Gázaká-
lá — Patefon — Mixer — Forzáló-
FODOR ENDRE
Rámát-Gán, Jabotinsky 38.
Pénteken zárva

PENZT
előlegzések ákszerre
és más értéktárgyakra.
Lombard Lákol
T.A. Allenby 84. III. em.

ARANYKOR KLUB
Március 7-én, hétfő este
8 órakor a Kis Ohelben
(Beilinson 6)
URI MURI ...
GROH JULIA ...
TABORI DOV
régieperetiek, dalok, áriák.
VASZIKA ANNI
és **MIKI**
először az Aranykor Klubban.
KOVÁCS BALINT
szavalkoművész.
Konferál:
LÖWENBERG JENŐ
Költőszínházjárulása: 2.— font.

— IGY KÖNYVEBB LENYELNI ...

Franciaországi fegyvervásárlás híre
terjeszti az iraki kormány
Valószínűleg a Szovjetuniót fenyegető diplomáciai manőverről van szó
amely igen komoly vesztés-
ségeket szenvedett az utóbbi
hónapokban a kurdok ellen
viselt háborúban. A Bné
Herzl vezetésére egy találat,
hogy a zsidó állam proféta-
jának nevével viselő díjak éven-
ként kiosztására a Függet-
lenségi Nap a legmegelőbb idő-
pont és ezért az idén, 1966
április 25-én, a Függetlenségi
Nap estjén kerül sor a ma-
gyar jisiv ezen ünnepi ese-
ményére.
A Herzl-díjak meghonosí-
tásával a Bné Herzl, amely
a zsidó állami gondolat meg-
álmodójának a nevét viseli 14
éves fennállása óta, egy véli,
hogy régóta fennálló erkölcsi
adottságot törleszt. Eddig
ugyanis nem létesítettek Iz-
raelben olyan pályadíjat a
magyar jisiv keretében, a-
mely dr. Herzl Tivadar nevé-
vel viselné. Tekintettel arra,
hogy az egyetemes zsidó nép és
a magyar-zsidó törzs e páral-
tan alkalmának jellegzetes-
sége munkaterületén — sz-
szalkalkotó cionista tevékeny-
sége mellett — éppen az iro-
dalom és az újságírás területé-
re, nyilvánult meg, a Bné
Herzl is az irodalom és az új-
sáírás kiválósságai köréből
kivánja kiválasztani a Herzl-
díj kitüntetettjeit. A Herzl-
díjak a többi között abban is
eltérnek más díjaktól, hogy
szok nemcsak az országban
elő jeleket, hanem a világ
bármely pontján élő és mű-
ködő író és újságíró számára
is megpályázható és nyitva
áll.
A Herzl-díjakra minden
magyar-zsidó író és újságíró
pályázhat akár közvetlenül,
akár más személyiség javas-
tala alapján.
A Bné Herzl vezetésére el-
határozta, hogy évről-évre ki-
tűntet egy középiskola diá-
kát az ifjúsági Herzl-díjjal.
Ezt a díjakot Herzl-díjjal.
Egy marokkói nagykövetség
szóvivője megerősítette, hogy
az iraki vezérkari főnök és a
külügyminiszter Párisban
tárgyalnak ugyan, de csak
átmeneti jelleggel, mert ut-
bani voltak Marokkóba, az
ottani függetlenségi ünnep-
szereke.
Katonai tudósítók hozzá-
füzi, hogy minden bizonyos
diplomáciai manőverről van
szó, amikül, hogy az iraki-
aknak komoly fegyvervásá-
lási szándékaik lennének
Franciaországban.

Májusban kezdik meg a Jámbor emlékház
építését Evron kibucban

Beszámoló az emlékbizottságban a Jámbor-könyvről
A Jámbor Emlék-
megőrzésére alakult
bizottság legutóbbi ülésén a
Jámbor emlékházról és a
Jámbor emlékházról foglalko-
zott. Jákob Rabi, az emlék-
könyv szerkesztője beszámolt
az adatgyűjtés nehézségeiről,
különös tekintettel arra, hogy
az erdélyi Uj Keletben írt
Jámbor cikkeket nagyrészt el-
vesztett és a legtöbbjét nem
lehetett megtalálni. A könyv
felelőse Jámbor Ferencnek
nemcsak a mindennapos
ügyekről szóló írásait, ha-
nem a szépirodalmi és re-
torikával foglalkozó cikkeket
is.
Dr. Márton Lajos páru-
zásból volt Jámbor Ferenc
írásában és közeletű pályá-
tásában mutatkozó csodálat-
os egységéről. Az első kötet
tartozott, aki az építő Erec
Jiszráel szellemi irásban
megismertette a magyaror-
szági és a magyarorszáma-
zi zsidósággal. Ez a könyv
— mondotta dr. Márton —
nem Jámbor Ferencről szól,
hanem lényegében Jámbor
Ferenc írása, amely tartalma-
gát is megfelel a kiváló ma-
gyarszámzásu publicista
szellemének.
Dr. Márton Gizella, az Uj
Kelet főszerkesztője megkö-
szönte a könyv szerkesztői-
bizottságának és kiadójának
értékét és áldozatos munká-
ságát, majd arról szólt,
hogy Jámbor Ferenc írásai-
nak, amelyek bebizonyították,
hogy évek után is friss-
ek és aktuálisak maradtak
minden magyarorszáma-
zi zsidó könyvtárban ott a
helye.
Felszólalt még Jicchák Pa-

A TECHNION DIÁKJAI PÜRIMI PARADÉT
RENDEZNEK VASÁRNAP
Oeska autók és tüzelőkocsik is felvonulnak
a Hádir Hákmárelben
Haifa. (Az Uj Kelet tudósí-
tása). — A Technion
Diákszervezete nagyszabású
pürimi paradét rendez vasár-
nap délután a Hádár Hákmá-
rel területén. Három zenekar
és többszázfajta diáksereg
vesz részt a karneválnál, a
haifai események szervező-
nek rendezésén, mint a virá-
gállászat, vagy a Függet-
lenségi Nap zenés-dal-
táncos felvonulását. A paradé
előtt felkötör indul ki a
Technion hadár-hakemal udvará-
ból.
egyik szobában felállított író
asztalát, amelyen sok évi-
elgondolt. Az építkezés elő-
relátólag má májusban,
Jámbor Ferenc halálának év-
fordulóján megkezdik.
Az emlékbizottság titkára
elmondta még, hogy külön-
böző magyar közéleti szemé-
lyiségek már tekintélyes ösz-
ségeket adományoztak a Jám-
bor emlékház építésére és az
adománygyűjtést a közeljövő-
ben kiterjesztik az elhunyt
hírlapíró népes barátai és tisz-
telő köreire is.

A 124563 és a 138429 számú sorsjegyek
50 ezer ffontot nyertek
A Mifal Hápájsz tegnap
húszadik a 124563 és a 138429
számú sorsjegyek egyenként
50 ezer ffontot nyertek. A
001164 számú sorsjegy 20
ezer ffontot, a 461231 és a
181651 számú sorsjegyek
egyenként 10 ezer ffontot
nyertek. 5 ezer ffontot nyertek
a következő számú sor-
jegyek: 292768 75838 35589
19161 29127 306810 451228
és 194777.
Ezer ffontot nyertek:
009167 035672 70040 537319
402630 73212 341380 150586
607822 277271 209790 630437
359603 397121 206736 566736
612573 007465 615887 636714
217754 053205 377769 380873
*97831 698101 350172 398890
167 540920 533426 224575
15 628982 002570.
90 ffontot nyertek a követ-
ző végződései sorsjegyek:
65186 60924 42824 15589 64453
23805 60290 22751 43765 50583
200 ffontot nyertek a követ-
kező végződései sorsjegyek:
70053 06439 15115 83335 23322
59425 28473 84391 84614 79435
04098 31274 40229 01699 06694
100 ffontot nyertek a követ-
kező végződései sorsjegyek:
5539 7850 3680 2418 4646 0460
40 ffontot nyertek a követ-
kező végződései sorsjegyek:
4850 5778 7998 6476 7307 7517
4134 5041 5814 9506 7870 1515
1661 9285 1001 9261 1463 9157
9561 4413 0119 9991 4058 8335
2096 4929 0890 9759 6291.
A 9-cel végződő sorsjegyek
visszanyerték a 3 ffontot.

מסכת אבות
עם תורת אבות
מאת הרב
דוד יקות אסט
ירושלים על 32671

DRUS YEKOT AST
השגחה בידע של העדה החרדית, ירושלים

Pürimkor és egész évben csakis ATAS
bor és pálinka különlegességeit.
Korlátozott mennyiségű „Export Chivárj”
bor és must kapható a belföldi piacon.

Balkonok bezárasa
plasztik redőnyrel
Ajtó, ablak faredőny
plasztika cserék át. —
Tel-Aviv, Háifa-u. 4. —
Derech Petach-Tikva 40.
S Z A L A I
Telefon 3880.

A Függetlenségi Nap alkalmával

osztják ki a Herzl díjakat
A Bné Herzl írói és újságírói Herzl-díj létesítését határozta el
A Bné Herzl szempontjából
az sem, ha a jelöltek közül
valamely más magyar zsidó
testvérszervezethez tartozik.
A javaslatokat akár Izrael-
ből, akár külföldről, csakis
indítványokat benyújtani. Az
indítványokat három példány
ban, rövid megindokolással és
a jelölt személy, valamint
irodalmi-újságírói teljesítmé-
nyének feltüntetésével kell a
Bné Herzl címére „Bné Herzl,
Tel Aviv, P.O.B. 4472” eljutat-
ni. „Herzl-díj” felirattal a
horikékon. A javaslatokat leg-<

Bibliai kincsek a choloni homokban

Hogyan dolgozik az archeológus? — Szemle egy régészeti raktárban — Nincs elég pénz a történelmi ásatásokhoz — Járv Sapira fiatal munkatársakat keres

A choloni Náot-Ráchel lakónegyed egyik sikunklásánan elképesztő és egyben edélyes rendetlenség honol. totyogó hűsleveszag árasztja l a lakást, egy diványpárna s egy seprű társalog egy-nással a szalonasztalon, csak szoba egyik sarka árulja l, hogy valóban jó helyre yítottam be. Egy íróasztal, elette könyvespolc, írógép, éhány kódarab az asztalon. fegnnyugodva foglalok he-yet, sehol senki. Járv Sa-ira, a városháza jeruzsálemi gyetemét végzett, fiatal, rheológiai szakértője, ke-ében a kiürített szemetes-ödörrel lép be. Minden to-ábbi nélkül, örömmel haj-andó interjút adni. Rögton lóhúz valahonnan egy gon-osan lezárt dobozt és mint z ékszerész, aki legszebb yémántját akarja kínálni, 'esz kezébe egy kis karika-zerű kódarabot. — Ez volt z ember egyik legelső fegy-ere — mondja. A karikába őrspárgát fűzött és ezzel endületet adva, hajította el . követ, ellensége irányába. Íatezer éves lelet. (Valóban, ejlőtünk valamit az atom-ombáig.) A dobozból most gy hasonlókorú, tompaélú és kerül elő. Valószínűleg ónapok verejtékes munká-ával, kőből pattintották, csi zolták őseink. Egy másik obozban diaposzítvek sora. Egy choloni, feltárt barlang-yilás. Ötezer éves koponya l barlang sarkában. Külön-özö alakú és épségű szikla-dények sora.

ARULKODÓ JELEK

— Hogyan dolgozik az archeológus? Honnan lehet tudni, hogy pontosan melyik helyen érdemes kezdeni az ásatást? — tesszem fel a nem-zakértőket egyik legjobban rdeklő kérdést.

— Többféle jel árulkodhat rrol, hogy a viszonylag fiatal izráeli homokrétég és a ékony földréteg alatt több-zeréves régészeti kincsek úzódnak meg. Az egyik el lehet például az, hogy egy lacsonyönvényzetű dombon úrtelen óriási fát pillantunk neg. Előfordulhat, hogy a falatt barlang rejtőzik, mert sak így ereszthette olyan nélyre gyökereit, hogy kör-yezetéhez képest, nagyon nagásra nőjön. Egy másik el: egy kicsi, kenguruhoz asonló állat: a járbuá meg-igyelése. A járbuá a homok-á fűródva él és kiásott föld-ányások jelzik hollétét. A öldhányások a legtöbb eset en barlangok közelében van-ak, ide ássa be magát az llat a legzűsebben, itt an a legtöbb helye. Ezen-ívül előfordulnak olyan lelő-elyek az országban, ahol ár a felső homokrétégben s ősi cserépdarabokat lehet alálni, ez is jelt adhat az satás megkezdésére. Mind-zek, természetesen, nem zázszerű jelölés. Az archeológus minden esetben yan, mint a detektív munka. ppen ez az izgalmas benne.

— Milyen módon fedezik l ezeket a jeleket?

— Részben elég, ha az em-er, vagyis a szakértő egy-zerien sétálni megy Cho-nban (és a történelemben isgazdag országunkban még en sok helyen), részben ások jelentenek valami zyanúsát". Hogy egy példát ondjak, néhány hónapja egy gatott, természetesen intel gens teherautósófor kere-tt fel a lakásomon. Egy ítkészésnél dolgozott a ssy Cohen-negyedben és mokrakodás közben feltű-n sok cserép és formás kladarabra lett figyelmes.

Másnap odamentem és órákig sétáltam az egyik traktor nyomában. A sofőrnek igaza volt. Kis idő múlva fűrógép-pel és tíz emberrel dolgozni kezdtem, két és fél hónapig dolgoztunk. Tovább, sajnos, nem tartott a városházi költ-ségvetés... Négyezer éves, kanaánita települést tártunk fel, a napon szárított, agyagból készült kunyhómaradvá-nyokkal, jókora gödrökbe összegyűjtött sokféle edény-nyel, emberi csontokkal. Ugyanitt néhány éve teme-tőt tártunk fel (börzsákokba temetkeztek), amely ugyan-ehhez a nagy településhez tartozott. A choloni ipari kör-

— Hétezer évre visszame-nőleg tudjuk megállapítani, hogy az ember ezen a helyen élt és dolgozott — magyaráz az archeológus. — Az egyik polcon apró darabokból gondosan restaurált, félgömb-alakú, magas korszok, felül úgynevezett trombitaszáj-nyí lással. Ez a kanaániták ko-rának stílusa, négyezer évvel ezelőttről. Mint a Bibliából ismeretes, az ő korszakuk után körülbelül 260 évig az emori-pásztorok lakták föld-ünköt. Ebben a korban már a „modernebb” bőrkulacsot is használták az emorik, ál-landó vándorlásuk során. Fő-táplálékuk a tej, sajt, aludt-

ságát és a megfelelő méretű korszokra szigorúan belevésté a pecsétet. Az ilyen jelű kor-sokban kellett beszolgáltatni a hatóság részére bizonyos

A RÉGÉSZEK SZERSZÁMAI

Körülnézek a kétszobás archeológiai raktárban, mely nek minden egyes kis darab-ja maga a történelem. Az egyik sarokban forgatható tükrös készülék, ásatásnál használják, ha sötét helyen akarnak fényképezni. Egy dobozban gondosan szortiro-zott, földdel telített nylon-zacsok. Földminták, külön-

életmi cikkeket, vagyis: az adót.

Lám, lám, már akkor is...

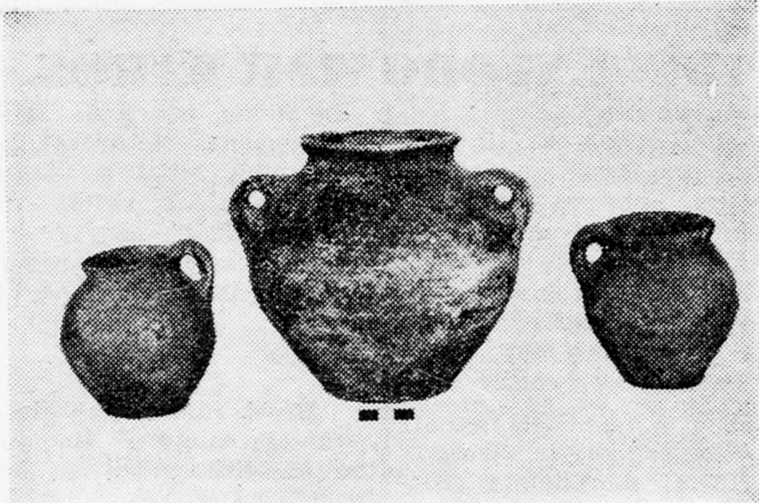
A következő polcon a Misná-időszakból, 1800 éves vízkorszó-készletet látunk. Is-mét egészen más stílus. Az asszonyok fejükön tartva hozták a kútról a vizesvöd-sebb talapzatuk az edények, röt, ennek megfelelően, ki-éppen ráillenek a fejre.

böző mélységű rétegekből. Nagyobb ásatás kezdeténél a régész vizsgálat céljából, földmintákat küld a choloni Geofizikai Intézethez (külön-ben ez az egyetlen ilyen jel-legű intézet az országban!), ahonnan pontos magyaráza-tokkal kapja vissza azokat. Megtudja a földréteg minő-ségét, korát, mélységét, tar-

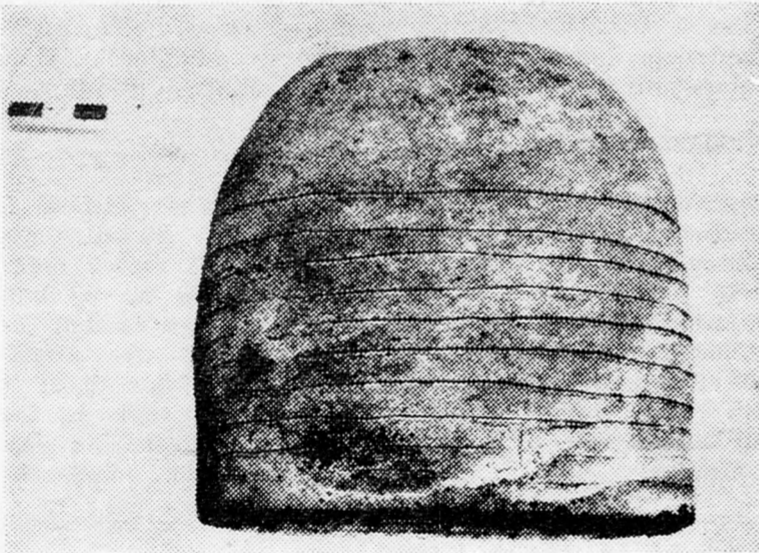
talmaz-e cserép-, vagy csont maradványokat. A geofiziku sok megállapítása mindig iz-galmas arra nézve, hogy ér-demes-e megindítani az ása-tást... (Az intézet peró-leum és ásványok állandó kutatásával is foglalkozik.) A raktár egyik polcán, dobo-zokban, különböző minőségű föld- és szikladarabok, a fal-nál házi használatra készí-tett fényképező berendezés. Egy hosszú asztalon renge-teg szortírozott cserépdarab várakozik.

— Hosszú időt töltök az-zal, míg egyes esetekben tosan össze lehet állítani egy több ezer éves edényt. De apró darabokból, szinte pon-megéri a munka... — mondja az archeológus. — Egy-egy érdekes leletet azután a je-

(Folyt a 4. oldalon)

NEGYEZEREVES HUS- ÉS VIZTAROLO CSERÉPEDÉNYEK

AZ EMORI-PASZTOR POHARA (3500 EVES LELET)

zetben szintén ősrégi lakhely-re bukkantunk, néhány száz évvel későbből, az emori-pásztorok korából. A közel-jövőben pedig Tel-Giborim kerületben szeretnék ásatást kezdeni, ahol a felületen már többszörös archeológiai jeleket találtunk.

— Hogyan állapítja meg a régész, hogy pontosan mi-lyen korból származnak a maradványok?

— Például a talaj mélység-éről, az edények stílusáról, vagy pedig rádióaktív vizs-gálat útján. Egy-egy érde-kes leletet a jeruzsálemi Iz-ráel-Múzeum szakemberei út-ján Angliába küldünk, ahol különleges laboratóriumban vizsgálják meg az edényt, vagy emberi csontot és pon-tosan megjelölik származási korszakát.

LÁTOGATÁS CHOLON RÉGÉSZETI OSZTÁLYÁN

Eldugott, kertes utcácska Náot Ráchelben. Verőfényes délelőtt. A távoli autóbuszok zúgását madárcsicsergés vált ja fel és a kihalt utcán most megjelenik egy szemetpihen-tető számárkordé. Csilingel a netes, egyre erősebben. Hátha akad még egy-két vevő... Az egyik házikó be-járatánál lépek egyet — és egyenesen besétálok a múlt-ba. A városháza régiség-osz-tályának múzeum-raktárá-ban vagyok. A falak mentén polcok mindenütt, korszakok szerint sorakoznak az évez-redek leletek.

tej és fűvekkel megfőzött, nagyon sokáig elálló vaj volt, ezért készítették magas, vá-zaserű formára cserépedé-nyeiket.

A régész most egy másik polcra mutat, ahol egészen más kidolgozású edények lát-hatók. Ezer évvel fiatalab-bak, a bírák korszakából valók. Az edények hasonlóan magasak, csak pirosabb szí-nű agyagból készültek, alul kúp alakúra formáztak, ezt a részt, minden valószínűs-ég szerint, beésva tartották a sátrakban. Ez volt a legkor-szerűbb „hűtőszekrény”. Az edények száját egyszerűben, nyak nélkül formázták. Mind össze emnyit jelentett e té-ren ezer év fejlődése ós-atyáink korában...

Az egyik korszó oldalán el-mosódott, bevéselt héber be-tűket pillantok meg. Késsé izgatottan látok hozzá, hogy kibetűzzem, de nem sikerül. Kiderül, hogy az ősi, kanaá-nita írásról van szó, amely csak formájában hasonló a héber betűkhöz. A régész megmagyarázza, hogy régen borral, vagy olajjal telített áldozati korszót látunk, me-lyet a szentélyben helyeztek el és e betűkkel jelölte meg a kanaáni, megkülönbözteté-sül a házi használatra szánt élelmiszerektől. Itt meg egy letört korszófüll, rajta belevé-sett pecsét. A perzsák korá-ból való, 2500 éves. A ható-sági ember egyenesen a ká-dármester műhelyében ellen-örizte egyes edények nagy-

A világ legmélyebben fekvő kibuca

Látogatás a Holt-tenger partján Ejn Gediben

A világ legmélyebben fekvő kibuca, Ejn Gedi, a Holt-tenger partján fekszik a sivatag végén, amely a régmúlt idők óta kedvelt kirán-dulóhelye a turizmus sportját űzőknek. Ejn Gedi kibuc már több mint tíz éve áll fenn itt, teljes elszigeteltségben, a Ju-deai-hegyek tövében.

Ejn Gedi 1955 óta foly-tatja itt a történelmi idők-ben is űzött foglalkozási ágat, a téli mezőgazdaságot, a kies sivatag és az ugyan-csak kies terméketlen tenger között. A kevés termőföld létezését csupán az édesviz-források biztosítják, melyek a sziklából fakadnak és amelyeknek hideg, kristály-tiszta vize keleti irányban csörgedez a patakokban, mi-előtt öntözésre használták volna.

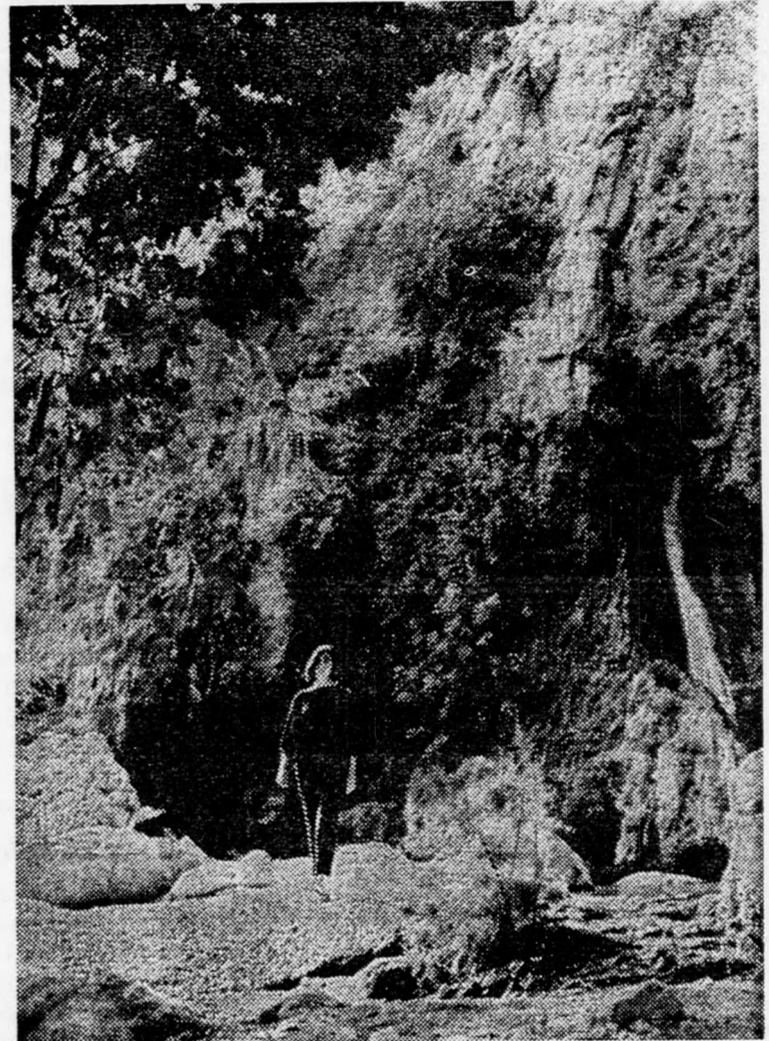
A Náchál Arugot és a Dá-vid, valamint Ejn Gedi for-rás vizei a talajban vesztek el. Most ezt a vizet január-ban virágzó paradicsom, tö-rök paradicsom, uborka, tök, sárgadinnye termesztésére használják.

A holt-tengeri meleg kli-mának köszönhetően Ejn Gedi, a különben terméket-len évszakban is nagymeny-nységű veteményt termel. Ejn Gedi termékeit magas áron adják el a téli hónapok-ban a piacon.

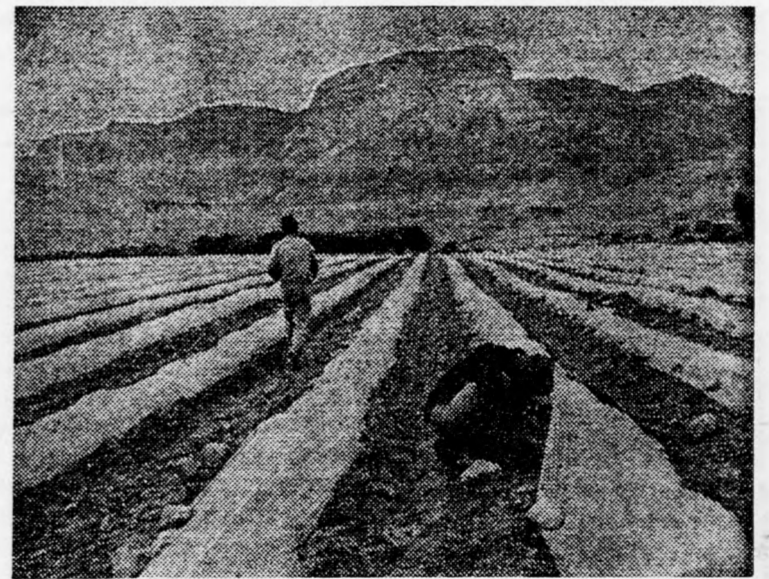
A kibuc egy egészséges, új generációt nevelt fel, amely a nyári 40–45 fokos hőség ellenére is sikeresen küzd meg a nehéz viszonyokkal. Egy másik bevételi forrás a kénvizes forrás a Holt-tenger partján, ahol most építik az asztma-betegek gyógyítására szolgáló üdülő-helyet. A források egyébként különböző bőrbetegségeket, valamint reumát is gyógyíta-nak. A kibuc tagjainak álma az, hogy a helyet egy izráeli Karlsbaddá építsék ki.

A kibuc legnagyobb problémája jelenleg az elszigetelt ség. Szomszéd nincs a kör-nyéken. Annak érdekében, hogy kifejléssék a környé-ket, és az idők folyamán megoldják ezt a problémát, az illetékes hatóságok nagy-szabású fejlesztési tervet dolgoztak ki. Ez többek kö-zött magában foglal egy olyan pontot is, amely sze-rint az Ejn Gedi forrás vizét további területek megmun-kálására használnák ki és így lehetővé tennék, hogy újabb jásuvok létesüljenek a Holt-tenger környékén.

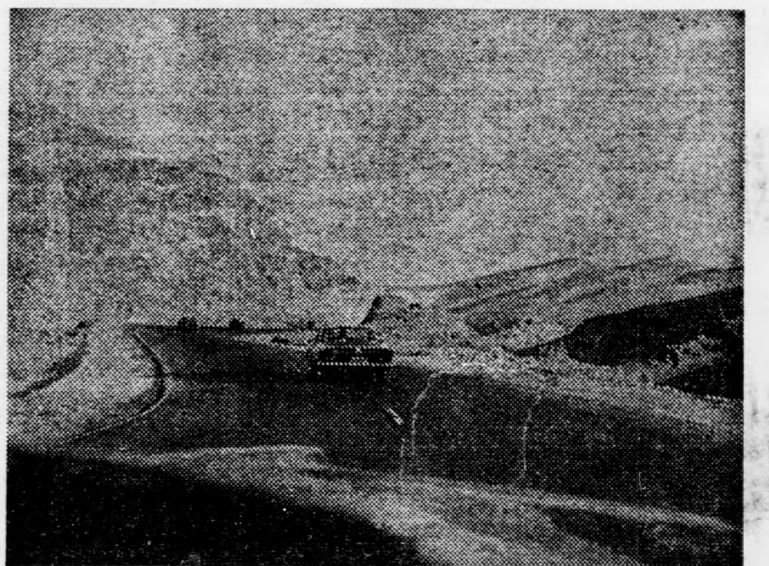
(maron)

Az Ejn Gedi forrás mellett

Uborkatermelés plastik-melegágyban

Az új bekötőút Ejn Gedi és a Holt-tenger között

A telefonkészülék mellett

A technika csodája napjaink réme

avagy

Irta: Buk Mirjam

Ramat Remezben, Haifa egyik elővárosában nemrég új telefonközpontot avattak fel. Felemelő látvány volt: a tágas és modern épületet zászlóerdő vette körül és a nagyszámú meghívott hoszszú autósorban vonult fel. (Sajnos, már akkor is zavart a gondolat, hogy az elmulasztott munkáorák és a bevizin árából talán lehetett volna inkább egy-két kórház ágyat felállítani!)

Nem voltam hivatalos az avatásnál, de feltételezem, hogy nem volt hiány az ilyen alkalmakkor szokásos „frissítőben”, sem az ünneprésztékekben. Bizonyára megemlítették az egyik vagy másik szónoklatban a telefon fontosságát. Ez a modern technika egyik már megszokott és majdnem nélkülözhetetlenné vált csodája, amely sok időt takarít meg és megkönnyíti az ember életét, — legalább is elvben.

Eddig az ünnepélyes avatás. De most nézzük a szürke tényeket, milyen a haifai, főleg a Ramot Remezben lakó polgár hétköznapja, amikor használni is szeretné ezt az annyira szükösés készüléket, amelynek felszereléséért búsán megfizetett és amelynek számlái valahogy mindig magasabbak, amint azt legpesszimistikusabb pillanataiban is elképzei.

Sajnos, amióta az új telefonközpont elkezdett működni, — munkaidőnk hosszabbodik, napjaink rövidülnek és idegállapotunk határozottan romlik, mégpedig oly mértékben, hogy már hozzákezdtek egy idegszantórium építéséhez (Istenem, milyen szép avatás lesz újból!), ahova majd beutalják a telefonisták dühöngő betegeit.

A helyzet ugyanis a következő. Az utóbbi hetekben Ramot Remez lakói tulajdonképpen csak önmagukkal és szomszédaikkal tudnak összeköttetést kapni. Mivel a hely elég kicsi, a telefonbeszélgetést egy nagyobb kiállítás is helyettesíti, — ami határozottan olcsóbb. Aki azonban sznob és nagyravágyó és fura módon például kármeli számmal akar beszélni, amely

tudvalevőleg 8-cal kezdődik, alighogy ezt a szép számot tárcsázza, a kis csoda már „foglalt”-at jelez. Ugy lát-szik valaki végérvényesen elfoglalta a Kármelt. A kitar-tó és makacs ember újra és újra próbálkozik, végül kétségbeesésében a 16-ot hívja, — ami aztán biztosan foglalt. A türelem rózsát terem” elv alapján egy-két óra után mégis csak jelentkezik a 16-os és egy halálosan fáradt nő hang ez uttótagja: „Ne törődjék kérem a foglalt jelzéssel, csak nyugodtan tárcsázzon tovább.” Nyugodtan nem, de tárcsáztam és tényleg, még az is előfordult már, hogy megkaptam a kívánt számot.

De a Kármelen kívül minden lakó megtanulta már Ramot Remezben, hogy vannak területek, amelyek egyelőre „tabu”, tehát lemondunk, hogy jelenleg beszéljünk velük. Elvégre is hosszú évezredekig éltek az emberek telefon nélkül. A baj azonban az, hogy a téves kapcsolások száma félelmetesen nő és így megszoztuk, hogy felemeljük a kagylót és rögtön azt vá-lasztoljuk: „Sajnálom, helytelen szám” — és ez a legtöbb esetben így is van.

De vannak tréfás más figurák is. Tudvalevőleg a 14-es mondja meg a számot, ha az ember a mi oly könnyen áttekinthető telefonkönyvünkben mégsem tudna valamit vagy valakit megtalálni. Így ma a posta egyik hivatalával kellett volna beszélnem. A 14-es megmondta a számot. Ott aztán egy mérges férifhang rámmorgott: „A 14-es nem tud semmit!” Azaz ez a posta véleménye saját hivataláról. Viszont, mivel a téves beszélgetések határozottan emelik a számlát, tehát van a postának egy bizonyos jól felfogott egyéni érdeke, hogy a tévedések ne csökkenjenek. Elvégre az állami és a postaiügyi minisztérium deficitjét valamivel csak kell fejezni és a tervezett 850 forint felszerelési díj még nincs megsza-vazva.

Tehát a telefon kitünő műszer, — csak egy kell hozzá: hogy működjön!

SZINES KOCKÁK

EGYESULT ALLAMOK

A bristoli (Virginia állam) ügyészség áruházi lo-pással vádolta Mrs. Elizabeth Quailt. A törvényes határidő alatt az esküdtek nem tudtak megegyezni a döntésben, mire a tárgyalást vezető bíró meghosszab-bitotta a tanácskozási ide-jüket.

Miközben az esküdtek tanácskoztak, a vádlott a bírőhoz fordult és bevallotta a terhére rótt bűncselekményt. Ugyanakkor megjelent az esküdtszék feje és közölte a bíróval, hogy ártatlannak nyilvánították a vádlottat. A bíró ennek ellenére kétévi börtönbüntetés-re ítélte.

Először történt meg, hogy a bíró börtönbüntetésre ítélte olyan vádlottat, akit az esküdtszék felmentett.

Paul R. Naker indianopolisi (Indiana állam) lakos 22 dolláros adótartozását

bankjához szóló, alsóingere irt utalvánnyal akarta ki-fizetni. Rövid tanácskozás után közölték az ügyféllel, hogy az alsóingere irt utal-ványt elfogadják adótartozásának kiegyenlítésére, mert előzőleg a bank közölte, hogy a számlán van fedezet.

VATIKAN

VI. Pál pápa közölte, engedélyt adott arra, hogy a vatikáni archivumból nyilvánosságra hozzák a második világháborúra vonatkozó dokumentációs anyagokat, amelyek — véleménye szerint — bizonyítani fogják, hogy XII. Pius pápa sokat tett a zsidók megmen-tése érdekében.

ANGLIA

A londoni nemzetközi repülőtérén múlt év márciusa óta gazdátlan autó parkol. Nem valószínű, hogy az autó tulajdonosa jelentkezi fog a kocsijáért, mert azért közel 600 fontsterling parkolási költséget kellene ki-fizetni.

Anliszemita csendélet Amerikában

„Sieg Heil” a sportesarnokban

A Georgetown Egyetem kosárlabda csapatának bajnoki mérkőzésein nagyon „vicces” szokást vezettek be. Mielőtt a mérkőzés megkezdődik, egy náciugyruhás diák, horogkeresztes roham-sisakkal megjelenik a terem közepén, öt egy arab visle-tbe öltözött ifjú követi. A náci ruhás diák ezután össze-függéstelen német szavak-kal kevert halandzsza-beszé-det tart, Hitlert utánozva.

Amikor extázisa elérte a tető-fokot, háromszoros „Sieg Heil”-t kiált és az arab öltö-zetű diák élénk gesztikulálá-sára a szurkolótábor harsány „Sieg Heil”-lal válaszol.

Amikor néhány héttel ezelőtt a New York Egyetem csapata Georgetownban ját-szott, Hershel Fink, a csapat kapitánya tiltakozott e szokás ellen, de az ellenfél vezetői kinevették és mivel szerintük ez érdekes „szin-ház”, ami vonzza a közön-séget, nem hajlandók lemondani róla.

Most a visszavágó mérkő-zésre New Yorkban kell a Georgetownnak kiállni és a hazaiak értesítették őket hogy csak úgy hajlandók a mérkőzést lejátszani, ha a náci-arab komédiától eltekin-tenek. Ellenkező esetben já-ték nélkül fogják a két pon-tot kérni a szövetségtől. Övásukat azzal okolták, hogy a georgetowniak elírása nem más, mint antiszemita uszi-tás, ami sértő a csapat és a közönség zsidó tagjaira nézve.

Anthony Zeits pater, a Georgetown sportszakosztá-lyának elnöke magából ki-kelve tiltakozott a new-vor-kiak óvása ellen és kijelen-tette, hogy szokásuknak sem mi antiszemita beállításá-nincs és a náciöltözötű diák megjelenése inkább parodi-zálni akarja a náciakat és ki-gúnyolni Hitlert. „A mi egye-temünk patinás katolikus is-kola és az antiszemitizmus-ellentétben áll a keresztény-tanítással. Vannak zsidó ta-náraink, zsidó diákjaink és nagyon sok zsidó barátunk. Évek óta ilyen keretek kö-zött játsszuk mérkőzéseinket és a jövőben is ezt fogjuk tenni, kivéve new-yorki mér-kőzéseinken.” Arra a kér-désre, hogy miért jelenik meg az arab-öltözötű diák, a pater méltatlankodva felelte, hogy az ifjú valóban egy arabnak a fia és nem tilt-hatja meg nek, hogy nemzeti viseletben jelenjen meg.

Szóval a new-yorki mér-kőzésen elmarad a náci tűn-tetés, mert az egyetem zsi-dó diákjai sérelmesnek talál-ják, hogy olyan jelszavakat használjanak, amelyek kiállítás, testvéreik kínzására és halálba kergetésére szol-gált, de a többi mérkőzésen továbbra is az arab-náci cheerleaderek (főszurkolók) Sieg Heil kiáltásával fogják extázisba hozni közönségü-ket és győzelemre buzdítani csapatukat. Mindezt pedig egy katolikus pap élénk hely-eslésével. A főiskolai sport szövetség pedig nem avatkozik bele a dologba. Elvégre minden iskolának a ma-gánügye, hogy milyen jel-szavakkal buzdítja csapatát.

„LE A KÖSEROS PARAZITÁKKAL!”

James R. Venable georgiai ügyvéd szent feladatának te-kintette, hogy „kiirts a kő-ser élelmiszeripart Ameriká-ban. Ebből a célból egy egész

irodát tartott fenn, amelynek alkalmazottai aprólékos mun-kával összegyűjtötték a pon-tos adatokat, hogy milyen cé-gek hoznak forgalomba kő-ser élelmiszert.

Ezután néhány tőkes tá-mogatásával megalakította a Keresztény Szavazók és Vá-sárlók Ligáját. Amikor meg-felelő tőke állt rendelkezé-sére, megkezdte szennyirodal-mának az egész országban való terjesztését.

A röpiratok felvilágosították a fogyasztó közönséget, hogy ha egy kőser cikket is forgalombahozó céget támog-atnának, azzal ők pénzelik a zsidókat, hogy kősert ehese-senek. Minden céget mint „Zsidó hitközségi vállalat” jelölték meg. Kértek a közön-séget, hogy ne vásároljon tőlük, „a számára idegen vi-lágtól”. Majd óva inti a „jó amerikai honpolgárt az emb-beriség e hitvány parazitáit-nak legújabb összeesküvésé-től, akik a mit sem sejtő amerikaiak nehezen megdol-gozott filléreit akarják fel-használni ördögi terveikre.”

Venable a Kongresszus Amerika Ellenés Bizottsága előtt részletesen bevallotta

tevékenységét. Közölte, hogy 1924 óta tagja a Ku Klux Klan-nak. A képviselők kérdéseire azzal védekezett, hogy „kőser cikk vásárlásá-val a fogyasztó közvetve tá-mogat egy felekezetet, ami alkotmányellenes”. A felhá-borodott képviselőknek arra a kérdésére, hogy nem gon-dolja-e hogy az ő tevékeny-sége is alkotmányellenes, Ve-nable kijelentette, hogy tud-tával Amerikában szólássza-badság van és neki nem volt szándékában senkit sem meg-bántani, amennyiben valakit megsértett, úgy attól ezennel a nyilvánosság előtt bocsá-natot kér.

A bizottság befejezte vizs-gálatait, Mr. Venable haza-gélt georgiai otthonába és miután kipihente utazásának fáradságait, a kongresszus tagjainak is más gondjai lesnek. Így tovább folytat-lhatja uszító hadjáratát és szennyirodalmának terjeszté-sét. Elvégre ilyen antiszemi-ta célokra nem nehéz ma-napság Amerikában finanszi-rozott találni és ugyebár egy demokratikus országban szó-lásszabadság van...
Askenázi Ervin

IDEGENFORGALMI SAROK

A „Kultúra” című len-gyel hetilapban dr. S. Lo-rentz professzor a varsói Nemzeti Múzeum igazgató-ját elmondja, milyen nagy az érdeklődés, — különösen külföldi turisták körében — a hirhert „Farkas-sánc-iránt. Naponta több, mint kétezren nézik meg.

Ebben a sáncban zajlott le Stauffenberg tábornok sikertelen merénylete Hit-ler ellen.

Olyan sokan látogatják ezt a helyet, hogy 60 ágyas szállodát és mozt rendez-tek be a turisták számára. A moziban csak háborús dokumentum filmeket vetíte-nek.

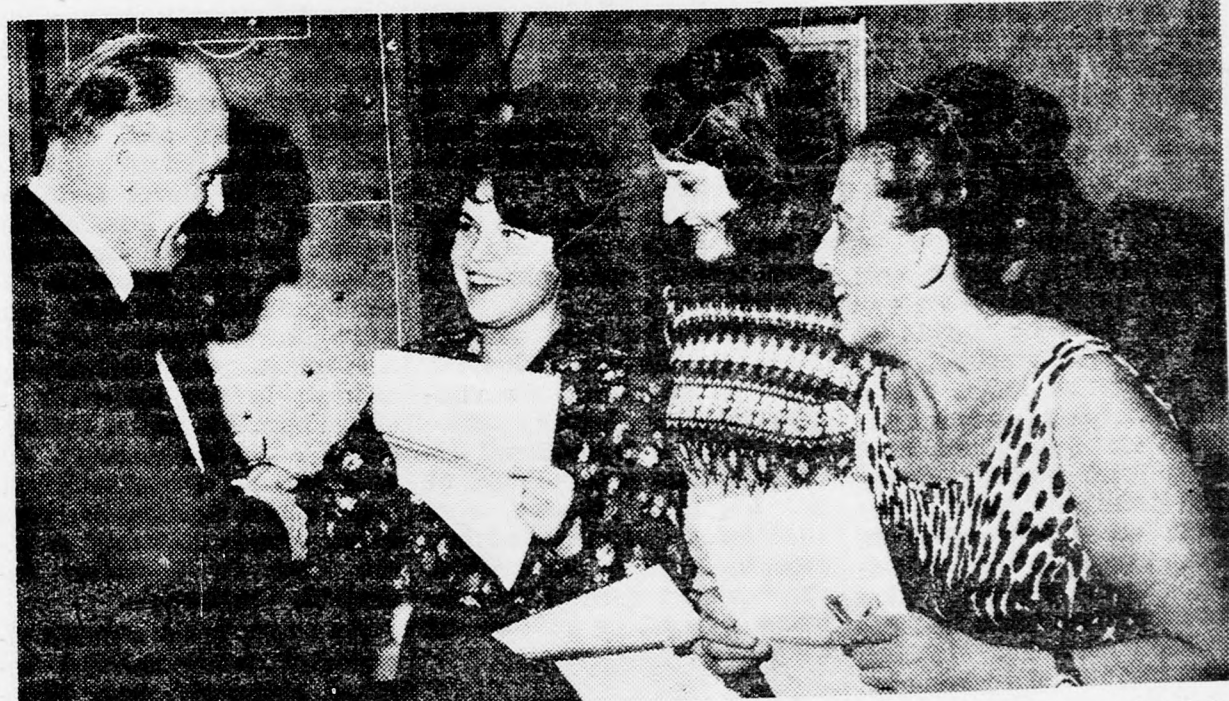
Egy vezető amerikai lu-zus-szálloda sajnálatlaltal köz-li, hogy egy év alatt az előkelő vendégek sokezer ezüstkancalat, kávéskannát, törülközőt vittek el a hot-eltől. Sokan elvitték a szó-bában lévő Bibliát is, jól-lehet benne van a hetedik parancsolat!

De talán ezt nem is le-gyet lopásnak tekinteni, hi-szen mindezeket a tárgya-kat emlékként vették ma-gukhoz. Ezért nem tett a szálloda vezetősége semmi-lyen lépést a vendégek el-len.

Bécsi római, nahariai és ratanajai mintára Budape-sten is felelevenítik a „kon-flissos” városnézéseket. Kül-földi statisztikák kimutat-ták, hogy a konflis népszeri-sége az autóközlekedés el-terjedésével egyenes arány-ban növekszik. Városnéze-s-re pedig mindenféle jármű-nél olcsóbb és alkalmasabb.

A Genova és Milánó kö-zött vezető autótú egy-k szakszán 60 méter magas-ságban készül az új híd a Polcevere-folyó és egy lakó terület fölött. Az előké-részt elemekből épült híd rövidesen elkészül és nagy-jelentősége lesz az autó-tusista-forgalom emelésében.

A flörtölés - nem sport!

A futballbírákkal kapcsolatos botrá-nyok, bíróverések és hasonló jelenségek nemcsak Izraelben, de szerte Európában foglalkoztatják a közvéleményt. Kelet-Németországból érkező jelentések szerint ezek a problémák ott is sok fej-fájást okoznak az illetékes sporthatósá-goknak és ezt kiküszöbölendő, a berlini hatóságok elhatározták, hogy csinos, fiatal hölgyeket képeznek ki a hálátlan fut-ballbírói feladatok elvégzésére.

A képen három ilyen, férfi-mérkőzé-seket vezető női futballbíró látható, amint éppen átveszik a játékvezetői oklevelet. Egyelőre csak ifjúsági mérkőzéseket ve-zetnek, de később, a megfelelő próbaidő-

letelte után felnőtt játékosok mérkő-zéseinek vezetésére is alkalmasak lesznek. Ezzel valószínűleg megoldódott a bíró-verés problémája, mert nem tétélezhető fel, hogy bárki is megüsnö egy nőt, vi-szont felmerült egy másik, eddig ismeretlen probléma. A képen látható egyik hölgy, Elfriede Berchtold (jobbról a harmadik) ugyanis kénytelen volt kiállítani az egyik ifjúsági (de a jelek szer-int nem túl fiatal) játékost, mert az a meccs folyamán többször félre nem ért-hető célzásokat tett a mérkőzés utáni est-re általa tervezett közös programra vonatkozólag. A bírónő, erre a játékosra nézve, azonnal „lefújta a meccset”...
(k. j.)

Petach-Tikván
kora reggel
házhoz kapja

UJ KELET
ha előfizet
megbizottunknál:
ALIJJA KÖNYVTAR,
Mohilever-u. 11.

Izz
Egy
A hatáso
után dolgo
detét vette
politika vég
vezetés drá
tásos. A kö
heit a közv
benéssel fog
temi tanár
felbuzdulva
ni a segits
nak, hogy r
segeket. A
galom szép
tott fel és a
tust tett
amikor 10
enyhítette
Most a
érezni azok
amelyekkel
sújt bennü
hetekben e
cikkek és
száma, am
tett illeték
az ártámo
drágítani
majd, men
tó a valós
Ke
— Minel
— Még
lehet hogy
öltök, de
hogy esa
kötök.
— Ezek
öltözetek,
ilyesmire?
— Mert
ban a ke
lapban a r
— Ilyen
vannak?
— Nem,
távol állna
dolgoz, de
lapok leg
vatai meg
cikkek.
— Honn
a követke
— Amig
az aránya
esokról olv
rék „Kalif
reakciójára
kek a drá
tatnak, ad
mesolygós
vidám szü
dező expo
arról tudat
a nép vásá
deklődés
Higye el,
baj.
— Ki n
van?
— Na, r
zem... C
nizster azt
szerűbb, n
nizster .
tette, hogy
szik meg
az „izraeli
— Főite
terének va
ségi versei
— Oh,
csélytelen
— A pu

írta: Barzilay István

Egyenlő-e a tehervállalás?

A hatóság bevezető rész után elérkezettünk a dolgok lényegéhez, kezdetét vette az új gazdasági politika végrehajtása. A bevezetés drámai volt és hatásos. A költségvetés új terheit a közvélemény megdöbbenéssel fogadta és az egyetemi tanárok példaadásán felbuzdulva sietett felajánlani a segítséget a kormánynak, hogy megoldja a nehézségeket. A felajánlások között sok szép sikereket mutatott fel és a kormány is gesztust tett a lakosság felé, amikor 100 millió fonttal enyhítette a közterheket.

miniszternek az az ígérete, hogy a drágulás általában nem lesz 7-8 százaléknál nagyobb. Az új közlekedési tarifák életbeléptek már, a városok pedig most döntöttek az új adókról, amelyek általában 50 százalékkal lesznek magasabbak a tavalyinál. Elkezdődik tehát az élet-nívó lassú és mérsékelt lemorzsolódásának folyamata, annak a teóriának megvalósítása, hogy a választások évében elért fizetésemeléseknek 10-15 százalékát visszavegyék a lakosságtól. Végezzünk az infláció ellen - s nem tagadható, hogy a lakosság jelentős része elhitték a kormánynak, hogy ennek érdekében valóban áldozatokat kell hozni.

gazdasági konjunktúráját kihasználva, az amerikai életstílust plántálták át az épülő országba, vagy azoké, akik két kezükkel, vagy az agyukkal építettek? Az adók és illetékek főleg azt a célt szolgálják, hogy az alkalmazottak által elért és feltehetően az inflációt duzzasztó fizetéskülönbségeket csapolják le. Mikor fogjuk megtudni, hogy a közterhek szaporítása és az ártámogatás csökkentése ugyanilyen áldozatot követel-e meg a munkaadóktól is?

Egyelőre csak azt látjuk, hogy a munkásság nagy vívmányának feltüntetett drágasági pótlék is igen komoly mértékben kamatozik a tőkének. Megértjük a jelzőlogkölcsonök körüli anomáliák egyfajta rendezését, ami azonban még mindig messze van attól, amit kellőképpen lehetne nevezni. A vasárnapi minisztertanács elfogadta az úgynevezett Sherman-bizottság javaslatait, amelyek részben lecsillapítják a jelzőloggal terhelt lakások tulajdonosainak elégedetlenségét. Attól kezdve ugyanis, hogy a jelzőlogok is a drágasági indexhez rögzítették, az adósok rábédtek arra, hogy terheik folyton nőnek, mégpedig nem abban az arányban, ahogyan a drágasági pótlék nő, hanem aszerint, ahogyan a drágasági index emelkedik. A kettő közötti lényegi különbség az, hogy az alkalmazottak csak az esetben kapnak drágasági pótléket, ha az index legalább három százalékkal emelkedik. A jelzőlogot azonban megterheltek például a 2.9 százalékos index-emelkedéssel és ennek következtében a tőke és kamatterhek évről-évre nőttek, holott a lakástulajdonos rendszeresen törlesztette részleteit.

Ketten beszélnek

— Minek öltözik? — Még nem döntöttem, lehet hogy Cleopatra jelmezt öltök, de az is előfordulhat, hogy csa-csa-csa fejkendőket kötök. — Ezek erősen női jellegű öltözetek, hogyan gondolhat ilyesmire? — Mert az utóbbi napokban a kedvenc rovatom a lapban a női oldal. — Ilyen nőies hajlamai vannak? — Nem, alapjában véve távol állnak tőlem a feminin dolgok, de rájöttem, hogy a lapok legrokonszenvesebb rovatai mégis a nőkhöz szólnak. — Honnan vonta le ezt a következtetést? — Amíg az első oldalakon az aránylag érdektelen puccsokról olvasok, vagy a derék „Kaliforniai” egyéni békekezeijéről, a további cikkek a drágulással szórakoztatnak, addig a női oldalon meselőszerű aréu direktorok, vidám szücszemesterek, lelkesedő export-import főnökök arról tudatnak, hogy özüniük a nép vásárolni, óriási az ételdéklődés a divathét iránt. Higgye el, nincs itt semmi baj. — Ki mondta, hogy baj van? — Na, na, csak megjegyzem... Cádok iparügyi miniszter azt hiszem sokkal nép szerűbb, mint a pénzügyminiszter... Mális bejelentette, hogy ezentúl nem elégzik meg egyszer egy évben az „izraeli divathéttel”... — Feltehető, hogy miniszterének valamiféle népszerűségi versenyt indítanak? — Óh, egyesek teljesen esélytelenek. — A purimmal kapcsolatos mulatságokon kellene ezt megrendezni.

— Ugy képzeli, hogy mondjuk a WIZO egyik pürimbálján megválasztják a legnépszerűbb minisztert? — Mondjuk. — Az is lehet, hogy a miniszterek jelmezben vonuljanak fel? — Hogyne, például a tájékoztatóügyi miniszter megjelenése néhány új kellemes hír kíséretében, a közoktatási miniszter a halon is közoktatna, a belügyminiszter tánc-„rend”-nek ültözne... Volnának a bátté. renában kis elhagyott sarkok, ahol a sikunügyeket intéző miniszterünk új olékkal szárazokna... Persze, a tárcanélküliek sem maradhatnának ki, ezek közé sorolnám nemcsak a minisztereket, hanem azokat az alkalmazottakat is, akiknek az utóbbi időben úgyis felesleges viseltek a tárcá, miután nincsen mit beletenni... — Maga jól elintézné a purimi maszkabálát... Més nem mondta, hogy a pénzügyminiszterrel mit csinálna? — Nem vagyok tisztában azzal, hogy életbelépté-e az új sajtótörvény, vagy sem. — Mi köze ennek a purimi mulatsághoz? — Ennek semmi, de a pénzügyminiszternek... Mindenesetre meggondolandó egy jó jelmez számára... Hogy hatásos legyen, éppen úgy levetkőztetném, mint ahogyan ő teszi az állampolgárokkal. — Csak nem képzeli, hogy Adám-kosztümben jelenhene meg? — Nem találom szerencsésnek az ötletet, mert holnap-tól kezdve megdrágulna a fügefalevél... (bőr-)

A német-izraeli gazdasági tárgyalások

A német-izraeli tárgyalások az Izraelnek nyújtandó gazdasági segítyt illetően, hosszúnak és bonyolultnak ígérkeznek - írja a Figaro bonni tudósítója. E tárgyalások kimenetelétől függ a Föderális Köztársaság kapcsolatainak kialakulása az egész Közel-Keleten. Ez idő szerint a tárgyaló felek között széles a szakadék. A federális kormány úgy véli, hogy a diplomáciai kapcsolatok felvétele Jeruzsálem és Bonn között új kor szakot nyit meg a két állam viszonyában. Németország fátyolt szeretne borítani a múlt ra. Ugy véli, hogy a három és fél milliárd márkával, amelyet az üldözött zsidóknak jóvátételként fizetett, bőségesen kiegyenlítette tartozását. Most, a diplomáciai kapcsolatokat „normalizálásával”, a németek hajlandók gazdasági segítyt folyósítani Izraelnek, de csakis olyan feltételek mellett, mint a többi fejlődő államoknak. A legfontosabb feltétel, hogy a segítyt precízen meghatározott izraeli fejlesztési munkálatok hozzák akarják rögzíteni. Más szóval, a federális kormány minden olyan lépéstől tartózkodik, amely nyugtalanságot keltené az arab államokban, amelyek attól tar-

tanak, hogy a készpénz kölcsönt Izrael fegyvervásárlására fordítaná. Ezzel szemben Izrael nem hajlandó elfogadni a tézist, mely szerint a diplomáciai kapcsolatok felvétele a német-izraeli viszony teljes normalizálását jelenti. Ennél fogva a gazdasági segítynek, amelyet a federális köztársaság nyújt, számba kell vennie az erkölcsi tartozást is, amely a németek részéről még ma is fennáll az izraeliekkel szemben. Ezenfelül, az izraeli kormány reklámolja a 350 millió dollár kifizetését, amely összeg az 1960-ban dr. Adenauer és Ben Gurion között kötött titkos megegyezés alapján jár neki. A volt kancellár által ígért 500 millió dollárból a német kormány eddig csak 150 millió dollárt adott meg és nem mutat hajlandóságot a tartozás hátralévő összegének elismerésére. Azt állítja, hogy nem történt precíz megállapodás Adenauer és Ben Gurion között és az 500 millió dollárról csupán szó volt a megbeszélések folyamán. Az izraeliek többször hangsúlyozták, hogy nem hajlandók kompromisszumra ezen a téren és követelik a tartozás teljes mértékű kifizetését.

Gazdasági tényezők okozták Nkruma bukását

Nkruma bukását elsősorban az okozta, hogy nem volt hajlandó szembenézni az élet gazdasági tényeivel - írja a Associated Press accra-i tudósítója. Az új katonai kormány egyik legelső közleményében részletesen beszámol Gána gazdasági nehézségeiről és kijelenti: „Az ország a csőd szélén áll.” A Nemzeti Felszabadító Tanács többek között megállapítja, hogy 1963 óta a megélhetési költségei 66 százalékkal emelkedtek, a fogyasztási cikkekben hiány uralkodik és a munkanélküliség napról-napra terjed. Gána 1966-os kakaó termelése 60-70 százalékát leköttötte a különböző keleteurópai államokkal létesített csereskereskedelmi egyezmények keretében. Nkruma hangzatos kijelentései Gána szocialista jövőjét illetően elretentették a külföldi befektetőket. Az elmúlt két évben csak nagyon kevés új ipari vállalat létesült. És a gazdasági szaktanácsadók javaslatait

nem vették tudomásul, vagy módosították, hogy megfeleljenek a gazdasági helyzetnek. Egyiptomot aggasztja a tervezett mohamedán szövetség Patrick Seale, az OFNS beiruti tudósítója szerint Kairó erélyes támadásra készül Fejszál király kampánya ellen, amely új szövetségbe akarja csoportosítani a mohamedán államokat. Az egyiptomi sajtó a szauidai király tervét egy új, a Nyugat által pénzelt közlekedési szövetségnek tünteti fel a rosszmenekü bagdadi palotum mintájára. Hogy elhárítsa ezt a támadást, Fejszál most azt iparkodik bizonyítani, hogy az új szövetség vallás-erkölcsi, nem pedig stratégiai jellegű. Az iszlám hagyományos értékeit akarja mozgósítani a materializmus és a kommunizmus ellen. A szauidai uralkodó most komoly erőfeszítéseket tesz a pápával való látványos találkozássra, hogy megerősítse erkölcsi tekintélyt a világban.

jenek a „nkrumaizmus” szellemének. A „presztizs-kiadások” szintén súlyos terhet jelentettek. A „Ghana Airways” nemzeti légitársaság két új VC-10-es, drága jetgépet rendelt, annak ellenére, hogy állandó veszteségre dolgozott. Nkruma a múlt évben egy 10 millió fontsterlinges palota megépítését rendelte el, hogy méltó módon fogadhassa az idegen államfőket. Az Accrában állomásozó diplomaták szerint a nyugati államok, amelyek fokozódó aggodalmával kísérték Gána baloldali „vonzalmait” rokonszenvesen itélik meg az új vezetőket. Gánának azonnali nagyösszegű valutakölcsönre van szüksége a legsürgősebb nemzeti tartozásainak rendezésére.

A szovjet sajtó előrelátható módon az amerikai CIA és a brit Intelligence Service kezét látja a gánai puccsban. A puccs egyébként számos afrikai államban nyugtalanságot keltett. A kenyai kormány kiadta a figyelmeztetést, hogy kemény kézzel fog elbánni mindazokkal, akik többé akarnak kovácsolni a legutóbbi afrikai eseményekből, Philibert Csiranana, Madagaszkár elnöke, aki nem volt híve Nkrumának, mindamellett „gyáva aktusnak” minősíti a vezér taválitében végrehajtott örségváltást. „A nagyvilág ebből csak azt a következtetést vonja majd le, hogy az afrikaiak még nem érték meg a politikára.” Az UPI jelentése szerint az Egyesült Államok kedvező kapcsolatokra számít az új gánai vezetőkkel, de formális elismerésüket nem fogja elismerni.

James Mercer, Gána izraeli nagykövete a Kol Jisraélnek adott interjújában az Izrael-gánai kapcsolatokat továbbá megjavulását remélte az accra fordulattól.

Egyiptomot aggasztja a tervezett mohamedán szövetség

Fejszál tisztában van azzal, hogy Nasser, aki a múltban gyakran használta az iszlámot politikai fegyverként, nem intézhet nyílt támadást a vallás ellen. A király érvelése szerint az arab szocializmus nemcsak hogy nem vetett gátat a kommunizmusnak, hanem a vallásban a marxista eszmék behatolásának szállítóeszköze. Ennélfogva a kommunizmus elleni védekezés feladata az iszlámra hárul. Egyiptomot annál is inkább aggasztják ezek a fejlemények, mivel meggyőződése szerint Fejszál nemcsak Britannia támogatja - amelynek Egyiptom-ellenes magatartása nyilvánvaló, - hanem az Egyesült Államok is. Kairóban már érzik, hogy Washington ezentúl Fejszálba veti reményességét és már nem tekint Nasserre a kommunizmus elleni legfontosabb védőbástyának a térségben.

Az egyiptomiak baljóslatúnak tartják különösen azt a tényt, hogy mostanában Britannia és az Egyesült Államok szoros együttműködést fejtenek ki közlekedési politikájukban. Bizonyíték a Szaudíának nyújtott 400 millió dolláros légvédelmi segíty, amelyet Washington és London közösen finanszíroz. Egyes nyugati nagykövetségek egyébként már megpróbálják kikapartani az arab reakciót egy terbevett, új négyhatalmi egyezményt illetően (Szovjetunió, Nagy-Britannia, Egyesült Államok és Franciaország), amely a közlekedési fegyverszállítások korlátozását célozná. Feltételek szerint Aba Even izraeli külügyminiszter hasonló javaslatokat tett legutóbb Londonban. Az arabok szemében azonban minden ilyen nagyhatalmi gyámság anatómia és reakciójuk minden bizonnyal ellenséges lesz.

magánintézmények meg akarják védeni pénzüket az elértéktelenedéstől.

Természetesen igen fontos dolog, hogy a pénz ne értéktelenedjen el; nem lényeges, hogy kinek a pénzéről van szó, mert hiszen a pénz az egész államé, a pénz a nemzeti vagyon egy részét képezi. Csak hogy nem ez a módja a rögzítésnek. Mi történik olyan országokban, ahol nem ismerik a drágasági pótlék rendszerét? Hogyan kárpótolják azokat az országokban a tőkét a béremelésekért, amelyek évente, vagy kétfévente a kollektív szerződések megkötése idején következnek be? Alighanem a kamatlábát emelik negyed-, vagy félszázalékkal, nem pedig automatikusan terhelik meg vele a jelzőlogot.

Nagyon könnyen szabadítja meg a pénzügyi kormányzat önmagát, mint kölcsönnyújtó, valamint a jelzőlog-bankokat a rizikó gondjától. Rátolja a kölcsönkérők vállára, holott - ezek az országok - nem igen jelentős tömegeit képezik. Hivatalosan azt mondják, hogy 90 ezer olé-

AKTUALIS STRÓFÁK Nem várták zenével, nem voltak virágok, Sem smasszer, sem Nasser, sem feherruhás lányok, Bár szilárdan vetette ott meg a két lábát: Kairóban volt, és nem látta a... a pápát. (PI)

Tanuljon nyelveket Berlitznél

Tel-Aviv, Nachlát Benjámin 2. Tel. 56347 Haifa, Hechaluc utca 27. Telefon 69265

FELNÖTTEKNEK: angolul, németül, és kurzusok (kezdőknek és haladóknak) héber, francia és német nyelven DIAKOKNAK ABC-től a váv, zájím, chet osztályig és írni a jud, jud-álef, jud-bét osztályokig. HORIZONS, WIDE WORLD ENG. AMER. LITERATURE

A KORSZELLELEM és a LELKIISMERTET

Izrael közel két évtizedes fennállásával kapcsolatban két nagyjelentőségű fejtegetést jegyezhet fel a történelem lapjaira a korszak krónikása.

Az elsöre természetesen, rákerül az egykori Palesztina 600 ezer főnyi zsidóságának a maga nemében szinte egyedülálló szabadságharcra az önálló és független állam kivívására. A hősiességnek és az önfeláldozásnak olyan példáját látjuk az ámuló emberiség szeme elé, hogy ennek láttán a szépért és nemesért még lelkesedni tudó világ egyrésze, megértő szívvel sorakozott fel a maroknyi palesztinai zsidóság erkölcsi és fizikai támogatására. Ilyenformán valóra válhatott 70 nemzedék kétezeréves vágyalma.

AZ ÖRÖKELETŰ CEL

A másik nagyfontosságú fejtegetést bizonyára megörökítik azt a nehéz lelki vívódást, amely arra a sorsdöntő kérdésre vonatkozik, meg tudjuk-e tartani országunkat, — amelynek megteremtéséhez annyi tengeri vír tapadt, — magunknak és az utánunk következő generációknak, nagyobb megrázkódtatások és sorstragédiák nélkül. A történelem számtalan példája arra oktatja a benne elmélyülő, de okulásra nem igen hajlamos népeket, hogy aránylag könnyebb egy nagy eszmét realizálni, tehát egy államot is megteremteni, semmint a megvalósult eszmét, az elért célt örökéletűvé tenni.

Próbáljuk meg az alábbiakban taglálni azokat a problémákat, amelyek súlyos teherként fekszik meg a hazájáért és népéért aggodgó polgár lelkiületét.

A PÖRÖLYCSAPASOK SÜLYA ALATT
Sztrájk: ... Azaz: angol — strike, ami áttünetve először is ütést és csapást jelent. Ugy látszik, hogy ez a fogalom, a mostanság nagyon divatos jelleggel kivül, magában hordja szellemének megfelelően az ütődést, de főleg: a pörölycsapások legválogatottabb változatait, amelyeknek, sajnos, legelső sorban az állam gazdasági és társadalmi élete esik martalékául.

Ez a szerény hat betűre szorított angol szó, természetesen, a munkabeszüntetés és a munkamegszűntetés ismérvét is kimeríti. Az első meghatározás munkásokra vonatkozik, és pedig, amikor nagy bajok és válságok idején úgy érzik, hogy már nincs sok vesztenivalójuk és kétségbeesésükben a sztrájkhoz, ehhez a legvégső fegyverhez nyulnak. De ennek fordítottja is lehetséges, amikor a konjunktúra is adottságok, — mint most is! — olyan helyzeti előnyöket biztosítanak a számukra, mely szerint tudatában vannak annak, hogy minden szabad portyázás keresztülvihető, persze anélkül, hogy megtorlásoknak volnának kitéve.

HAROM HÓNAP LESUJTO MÉRLEGE

Ezzel szemben a munkaadókra vonatkozhatatjuk a munkamegszűntetés tényét és ez rendszerint olyankor következik be, amikor a termelés nem fizetődik ki, nem hozza meg a kívánt profitot és csak bérredükciós műtét révén remélhetik az üzleti botlásokat és kudarokat orvosolni. A dekonjunktúrális idők által előidézett gazdasági komplikációk és bonyodalmak kiküszöbölésére is be szokták vonni ezt a kipróbált harci eszközt.

Elégedünk meg most ezeknek a példáknak a felvázolásával. Végeredményben akár munkások, akár pedig munkaadók nyulnak a munkabeszüntetés távolról sem kesztyűkező fegyveréhez, ez a legelső esetben súlyos gazdasági megrázkódtatásokat vált ki és ennek borsos árát az ország társadalmi fizeti meg.

Ha arra gondolunk, hogy a lezajlott parlamenti választások napjától, november 2-tól az elmúlt január végéig, 90 nap alatt 72 sztrájkot mutat ki az állami és szakszervezeti nyilvánosság, akkor arra a következtetésre jutunk hogy a szombatok levonása után, majdnem minden nap „bűszkelkedhetett” egy kiereszkolt munkaszünettel. Elíjesztő mementóként még megjegyezhetjük, hogy az említett 90 nap alatt 47.500 munkás sztrájkolt és ezek a sztrájkok 109 ezer értékes munkanapot pumpáltak ki az ország termelésének vérkeringéséből.

90 NAP ES EGY TELJES ÉV

Ezzel szemben az 1964-es év folyamán, tehát ez esetben 365 nap alatt 136 sztrájkot tud a hivatalos nyilvántartás, amelynek során 101 ezer munkanap

Irta: Fried Miksa

ment veszendőbe. Nyilván, elrettentő összehasonlítás — a három hónap szembeállítása az 1964-es év 12 hónapjának a számadataival. Ennek az elszomorító helyzetnek az anyagi kárát könnyen ki is számíthatjuk, de szinte felmérhetetlen ennek erkölcsi vesztesége, valamint romboló és pusztító hatása.

A DÖNTŐBIRASKODÁS EGYÉVES PRÓBAJA

A szabad demokratikus társadalomban a munkások és a munkaadók is szentesített jogainak tekintik a munkaleállításkor érdekeikhez való alkalmazását. Igen ám, ha azonban kiderül, hogy a sztrájk fegyvere, amely éppen a demokrácia emlőiből táplálkozik, visszafelé sül el és kezd veszélyeztetni a demokrácia legfőbb értékeit: a gazdasági, társadalmi valamint politikai szabadságot és függetlenséget, akkor a kormány, a Híztadrutnak és velük az ország egész népének, — osztályhelyeztetve való tekintet nélkül, — oda kell hatnia, hogy egy próbaévre legalább szegre akasszák a sztrájk kétélű harci bárdját. A rendkívüli állapotra való tekintettel, — az Isten szerelmére, csak egyetlen egy év-

re! — lépjen a sztrájkjog helyébe a pártatlan és független döntőbíráskodás törvényes uralma, amely eleve élvezzi az összes felek teljes bizalmát és éppen ezért legnyilvánosabban mindenkihez kötelező és fellebbezhetetlen.

AMINEK BE KELLETT KÖVETKEZNI!...

Ennek a változó állapotnak, kétségtelen, hogy van előzménye, mint ahogy van ma már érezhető következménye is. Közel kétéves periódus alatt gyűlték ugyanis a nagy ellentétek politikai, gazdasági és társadalmi vonalon és ebben a legtöbb-

A POLITIKAI VETÉLKEDÉS ÁRA

Politikailag a kormány a legnagyobb erőfeszítéseket tette, hogy a hatalmat változatlanul megőrizhesse magának, amivel szemben az ellenzéki erők sem riadtak vissza semmitől, hogy a hatalmat kiűthessék a kormány kezéből és maguknak szerezze meg. A bevált szokásnak megfelelően a kormány bőségesen osztogatta az ígéreket, amelyeknek bizonyos részét már a választások előtt teljesítette, míg az ígéreteknek fennmaradó, tekintélyesebb részét sikerül november 2-ika utáni időre tolni. Bonyára fűtötte a remény, hogy a szavazó polgárság nagyobb fele, ha kijózanodik a választások lázából, meg is

fog feledkezni és le fog mondani az ígéretek maradványaitól leszámitolásáról.

De úgy látszik, hogy ezután a választók és ennek

szőr nem nagyon megfontolt titáni küzdelemben az ország első vonalbeli tényezői játszották a főszerepet. Érthető, hogy előbb-utóbb be kellett következnie annak, aminek most éppen a szemtanúi és bizonyos mértékben már szenvedő hősei is vagyunk. Nevezetesen, hogy a szellemi és az anyagi javaink nyugvó állomány tartóoszlopai, az ellentétek hőmpolygói áradatának sulya alatt, mintha megintogtak volna és a támadt réseken keresztül a marakodás és az egyenetlenkedés hullámai eljutottak a nép legszélesebb rétegeihez is.

A POLITIKAI VETÉLKEDÉS ÁRA

fog feledkezni és le fog mondani az ígéretek maradványaitól leszámitolásáról.

AZ IGERETVALTO BEMUTATASA

De úgy látszik, hogy ezután a választók és ennek

szőr nem nagyon megfontolt titáni küzdelemben az ország első vonalbeli tényezői játszották a főszerepet.

Erthető, hogy előbb-utóbb be kellett következnie annak, aminek most éppen a szemtanúi és bizonyos mértékben már szenvedő hősei is vagyunk.

Nevezetesen, hogy a szellemi és az anyagi javaink nyugvó állomány tartóoszlopai, az ellentétek hőmpolygói áradatának sulya alatt, mintha megintogtak volna és a támadt réseken keresztül a marakodás és az egyenetlenkedés hullámai eljutottak a nép legszélesebb rétegeihez is.

AZ IGERETVALTO BEMUTATASA

De úgy látszik, hogy ezután a választók és ennek

szőr nem nagyon megfontolt titáni küzdelemben az ország első vonalbeli tényezői játszották a főszerepet.

Erthető, hogy előbb-utóbb be kellett következnie annak, aminek most éppen a szemtanúi és bizonyos mértékben már szenvedő hősei is vagyunk.

Nevezetesen, hogy a szellemi és az anyagi javaink nyugvó állomány tartóoszlopai, az ellentétek hőmpolygói áradatának sulya alatt, mintha megintogtak volna és a támadt réseken keresztül a marakodás és az egyenetlenkedés hullámai eljutottak a nép legszélesebb rétegeihez is.

Barziláj miniszter és a két rabbi

Irta: Alex May

lelki istápolása. Nem riad vissza semmi fáradságtól, ha valakin segíteni kell.

Sok esetben a betegek külnön hivatnak — mondja ráv Perla —, de az orvosok is igénybeveszik szolgálataimat, különösen, ha nehéz esettel állnak szemben. Vannak betegek, akik vallási szempontból még az orvosságot sem akarják bevenni, vagy visszariadnak az operációtól. A napokban történt, hogy a póriai kórház sebész-orvosa hívott, azzal, hogy az egyik vallásos betege nem engedi operálni magát, holott a műtéttel vissza lehet adni egészségét. Negyven percembe került, míg meggyőztem a beteget, aki eleinte teljesen apatikus volt, hogy igenis bele kell egyeznie a műtétbe.

A beteg olyan lelkiállapotban volt, melybe ritkán kerül az ember. Elvesztette az életkedvét s az volt a véleménye, hogy Isten akaratába bele kell nyugodni. Ha az engedtettem neki, hogy meg kell halni, akkor meghal, ha viszont élne kell, akkor úgy is meggyógyul. Meg kellett győződnöm, hogy neki is hozzá kell járulnia a gyógyuláshoz, mert Istennek minden ember kedves és az orvos is csak akkor tudja sikeresen végezni gyógyító munkáját, ha a beteg is segítségére van. Egész a műtőig kísértem.

Büszkén veszi elő az értesítést, melyet a póriai kórház orvosa küldött a részére: „X. Y. (a beteg nevét nem akarjuk közölni), túl van minden veszélyen, nagyon köszönöm a segítségét.”

Es egymás után meséli az eseteket, ahol szívvél, jóakarattal és okos tanáccsal szolgált a betegeknek. A levelek tömkelege bizonyítja ennek az embernek áldásos munkásságát. A legjobban azt panasolja, hogy „a miniszter még csak nem is ismer, nem is akart megismerni. Ha beszélgetni volna velem a munkámról és azt mondja utána, hogy nem tart megfelelően erre a feladatra, egy szót sem szólnék, de így nem is tudom, hogy mit gondoljak?”

Ráv Perla volt a kezdemé-

nyezője és megszervezője a vallásos lányok ápolónőképző tanfolyamának is, ahol ezek a lányok katonai kiképzés helyett betegápolási oktatásban részesülnek.

Ráv Gedáljáhu Rálbág mindössze harminchétt éves. 1963-ban alijázott Amerikából. Az emberiség legelvezetebb rétegén igyekszik segíteni: a fejlődésben visszamaradt gyerekeket és elmebetegeket. Iskolákat szervezett a gyerekek részére az ország minden részében és pszichiátriai állitása szerint igen jelentős eredményeket ért el. Ráv Rálbág elbocsátásával Barziláj miniszter egy cseppet sem járul hozzá a nyugati alijá elősegítéséhez. Ráv Rálbág a felmondása előtt néhány héttel köszönt le amerikai állampolgárságáról, hogy mint izraeli polgár szívvel-lelélekkel csakis a feladatának éljen.

Dr. Louis Miller, az egészségügyi minisztérium elmeszszakértőjének véleménye szerint munkája nagyon hasznos és sok segítséget nyújt a kezelő orvosoknak. A fejlődésben visszamaradt gyerekek oktatása körül elévülhetetlen érdemeket szerzett.

A két rabbi elbocsátása körüli vita még nem ért véget. Hivatalos felmondó levelet még nem küldtek a részükre. Egyelőre a levelek száza érkeznek a miniszter címére, amelyben kéri, hogy hagyja a két rabbit tovább dolgozni. A levélírók között szerepelnek a Bialik-díjas Meisles, Eidelberg és Rottenstreich professzorok, Abramszki, a neves író és többek, akik soha nem voltak vallásosok.

Nem hisszük, hogy a miniszternek az volt a célja, hogy megvonja a betegekől azokat a szolgáltatásokat, melyet a két rabbi nyújtott. Ha úgy véli, hogy ezek a szolgáltatások a rabbinátus keretében tartoznak, akkor más módja lett volna az elintézésnek, s Jiszráél Barziláj, aki nem újonc a miniszteri székben, nagyon jól ismeri ezt a másik utat is.

Ha a demokráciával együtt járó választási küzdelmet és szólás szabadságot nem lehet és nem is szabad fékezni, talán mégis az kell, hogy legyen a tanulság, hogy ne engedjük teljesen szabadjárta egy-két éves távhosszon, amíg nálunk el-tartanak a választások, a semmitől sem visszariadó szünetelőinket. Hozzuk fel most a szükséges erőt, hogy törvényhozás útján szabályozzuk a választási csatározások elikáját és ugyanakkor korlátozzuk időtartamát is, maximálisan három hónapos keretben.

Az a korlátok nélküli versengés, amely fennáll Izrael lakosságának egyes rétegei között, a gazdasági javak felosztása körüli ki-méletlen küzdelemben, nyilván szemünk elé veti a korszellemnek és a lelkiismereti felelősségérzetnek a súlyos válságát. Eppen ezért tudatosítani kell, hogy a 18 éves állami függetlenség ideje alatt nem lehet semmilyen körülmények között behozni a galúti elnyomatás kétezeréves mulasztásait.

A SZABAD VILÁG ES A ZSIDO ALLAM

Nem utánozhatjuk Amerikát és az európai Közöspiac országait, amelyeknek erős és biztos háttérként ott van a többszáz éves közös történelmi múlt, az egyivású, egynívójú és egynyelvű lakosság, hatalmas természeti kincsekkel, végtelen kiterjedésű földterületekkel, valamint beláthatatlan kommunikációs lehetőségekkel. A mi népünk ezzel szemben valóságos konglomerátum. A kétezeréves szünetelés soknyelvű és egymással vetekedő s szembenálló törzsek népvé lett, amelynek most kell felépítenie nemzeti gazdaságát és társadalmát egy ellenséges térségben, amely állandó jellegű hatalmas véderök fenntartását követeli. Az adott helyzetben teljesen el vagyunk vágva a szárazföldi kommunikációs lehetőségektől is és csak tengeren és levegőn juthatunk el baráti területre, velünk rokonszenvező népek közé.

A NAGY ALKOTAS MEGÖRZÉSE

Neki kell gyürkőznünk, valamennyien, ki-ki a maga posztján, hogy a már létrehozott állami keret meg-töltthesük termelő és magas fokon álló, maradó társadalmi és erkölcsi tartalommal. Csak így fogjuk megőrizhetni magunknak és utódainknak is a nagy alkotást, amit 70 nemzedék életéjének tartott, de csak nekünk, a mi generációnknak jutott osztályrészül, hogy a nagy nemzeti művet tétő alá hozza.

Méltó letéteményesei kell legyünk tehát, annak a korszellemnek, amely a lelkiismereti felelősségérzetet kívánja, akarja és tudja meg-honosítani ebben az országban.

Hat-hét év-téli délután a jában üldögé-meronnal, a ságróval. C-óta még híre-giben világs-tek Eszak-tótt tudósít-Izraelt és le-tikai karika-Innét eredt

Angolos merült a m-messzire ny-bait. Elgond-kocogtatta tartalmazó meg-szólat:

— Miért n-Angliába? I-turákat rajz

Ha a demokráciával együtt járó választási küzdelmet és szólás szabadságot nem lehet és nem is szabad fékezni, talán mégis az kell, hogy legyen a tanulság, hogy ne engedjük teljesen szabadjárta egy-két éves távhosszon, amíg nálunk el-tartanak a választások, a semmitől sem visszariadó szünetelőinket. Hozzuk fel most a szükséges erőt, hogy törvényhozás útján szabályozzuk a választási csatározások elikáját és ugyanakkor korlátozzuk időtartamát is, maximálisan három hónapos keretben.

A SZABAD VILÁG ES A ZSIDO ALLAM

Nem utánozhatjuk Amerikát és az európai Közöspiac országait, amelyeknek erős és biztos háttérként ott van a többszáz éves közös történelmi múlt, az egyivású, egynívójú és egynyelvű lakosság, hatalmas természeti kincsekkel, végtelen kiterjedésű földterületekkel, valamint beláthatatlan kommunikációs lehetőségekkel. A mi népünk ezzel szemben valóságos konglomerátum. A kétezeréves szünetelés soknyelvű és egymással vetekedő s szembenálló törzsek népvé lett, amelynek most kell felépítenie nemzeti gazdaságát és társadalmát egy ellenséges térségben, amely állandó jellegű hatalmas véderök fenntartását követeli. Az adott helyzetben teljesen el vagyunk vágva a szárazföldi kommunikációs lehetőségektől is és csak tengeren és levegőn juthatunk el baráti területre, velünk rokonszenvező népek közé.

A NAGY ALKOTAS MEGÖRZÉSE

Neki kell gyürkőznünk, valamennyien, ki-ki a maga posztján, hogy a már létrehozott állami keret meg-töltthesük termelő és magas fokon álló, maradó társadalmi és erkölcsi tartalommal. Csak így fogjuk megőrizhetni magunknak és utódainknak is a nagy alkotást, amit 70 nemzedék életéjének tartott, de csak nekünk, a mi generációnknak jutott osztályrészül, hogy a nagy nemzeti művet tétő alá hozza.

Méltó letéteményesei kell legyünk tehát, annak a korszellemnek, amely a lelkiismereti felelősségérzetet kívánja, akarja és tudja meg-honosítani ebben az országban.

Ha a demokráciával együtt járó választási küzdelmet és szólás szabadságot nem lehet és nem is szabad fékezni, talán mégis az kell, hogy legyen a tanulság, hogy ne engedjük teljesen szabadjárta egy-két éves távhosszon, amíg nálunk el-tartanak a választások, a semmitől sem visszariadó szünetelőinket. Hozzuk fel most a szükséges erőt, hogy törvényhozás útján szabályozzuk a választási csatározások elikáját és ugyanakkor korlátozzuk időtartamát is, maximálisan három hónapos keretben.

Az a korlátok nélküli versengés, amely fennáll Izrael lakosságának egyes rétegei között, a gazdasági javak felosztása körüli ki-méletlen küzdelemben, nyilván szemünk elé veti a korszellemnek és a lelkiismereti felelősségérzetnek a súlyos válságát. Eppen ezért tudatosítani kell, hogy a 18 éves állami függetlenség ideje alatt nem lehet semmilyen körülmények között behozni a galúti elnyomatás kétezeréves mulasztásait.

A SZABAD VILÁG ES A ZSIDO ALLAM

Nem utánozhatjuk Amerikát és az európai Közöspiac országait, amelyeknek erős és biztos háttérként ott van a többszáz éves közös történelmi múlt, az egyivású, egynívójú és egynyelvű lakosság, hatalmas természeti kincsekkel, végtelen kiterjedésű földterületekkel, valamint beláthatatlan kommunikációs lehetőségekkel. A mi népünk ezzel szemben valóságos konglomerátum. A kétezeréves szünetelés soknyelvű és egymással vetekedő s szembenálló törzsek népvé lett, amelynek most kell felépítenie nemzeti gazdaságát és társadalmát egy ellenséges térségben, amely állandó jellegű hatalmas véderök fenntartását követeli. Az adott helyzetben teljesen el vagyunk vágva a szárazföldi kommunikációs lehetőségektől is és csak tengeren és levegőn juthatunk el baráti területre, velünk rokonszenvező népek közé.

A NAGY ALKOTAS MEGÖRZÉSE

Neki kell gyürkőznünk, valamennyien, ki-ki a maga posztján, hogy a már létrehozott állami keret meg-töltthesük termelő és magas fokon álló, maradó társadalmi és erkölcsi tartalommal. Csak így fogjuk megőrizhetni magunknak és utódainknak is a nagy alkotást, amit 70 nemzedék életéjének tartott, de csak nekünk, a mi generációnknak jutott osztályrészül, hogy a nagy nemzeti művet tétő alá hozza.

Méltó letéteményesei kell legyünk tehát, annak a korszellemnek, amely a lelkiismereti felelősségérzetet kívánja, akarja és tudja meg-honosítani ebben az országban.

Ha a demokráciával együtt járó választási küzdelmet és szólás szabadságot nem lehet és nem is szabad fékezni, talán mégis az kell, hogy legyen a tanulság, hogy ne engedjük teljesen szabadjárta egy-két éves távhosszon, amíg nálunk el-tartanak a választások, a semmitől sem visszariadó szünetelőinket. Hozzuk fel most a szükséges erőt, hogy törvényhozás útján szabályozzuk a választási csatározások elikáját és ugyanakkor korlátozzuk időtartamát is, maximálisan három hónapos keretben.

Az a korlátok nélküli versengés, amely fennáll Izrael lakosságának egyes rétegei között, a gazdasági javak felosztása körüli ki-méletlen küzdelemben, nyilván szemünk elé veti a korszellemnek és a lelkiismereti felelősségérzetnek a súlyos válságát. Eppen ezért tudatosítani kell, hogy a 18 éves állami függetlenség ideje alatt nem lehet semmilyen körülmények között behozni a galúti elnyomatás kétezeréves mulasztásait.

A SZABAD VILÁG ES A ZSIDO ALLAM

Nem utánozhatjuk Amerikát és az európai Közöspiac országait, amelyeknek erős és biztos háttérként ott van a többszáz éves közös történelmi múlt, az egyivású, egynívójú és egynyelvű lakosság, hatalmas természeti kincsekkel, végtelen kiterjedésű földterületekkel, valamint beláthatatlan kommunikációs lehetőségekkel. A mi népünk ezzel szemben valóságos konglomerátum. A kétezeréves szünetelés soknyelvű és egymással vetekedő s szembenálló törzsek népvé lett, amelynek most kell felépítenie nemzeti gazdaságát és társadalmát egy ellenséges térségben, amely állandó jellegű hatalmas véderök fenntartását követeli. Az adott helyzetben teljesen el vagyunk vágva a szárazföldi kommunikációs lehetőségektől is és csak tengeren és levegőn juthatunk el baráti területre, velünk rokonszenvező népek közé.

A NAGY ALKOTAS MEGÖRZÉSE

Neki kell gyürkőznünk, valamennyien, ki-ki a maga posztján, hogy a már létrehozott állami keret meg-töltthesük termelő és magas fokon álló, maradó társadalmi és erkölcsi tartalommal. Csak így fogjuk megőrizhetni magunknak és utódainknak is a nagy alkotást, amit 70 nemzedék életéjének tartott, de csak nekünk, a mi generációnknak jutott osztályrészül, hogy a nagy nemzeti művet tétő alá hozza.

Méltó letéteményesei kell legyünk tehát, annak a korszellemnek, amely a lelkiismereti felelősségérzetet kívánja, akarja és tudja meg-honosítani ebben az országban.

Ha a demokráciával együtt járó választási küzdelmet és szólás szabadságot nem lehet és nem is szabad fékezni, talán mégis az kell, hogy legyen a tanulság, hogy ne engedjük teljesen szabadjárta egy-két éves távhosszon, amíg nálunk el-tartanak a választások, a semmitől sem visszariadó szünetelőinket. Hozzuk fel most a szükséges erőt, hogy törvényhozás útján szabályozzuk a választási csatározások elikáját és ugyanakkor korlátozzuk időtartamát is, maximálisan három hónapos keretben.

Az a korlátok nélküli versengés, amely fennáll Izrael lakosságának egyes rétegei között, a gazdasági javak felosztása körüli ki-méletlen küzdelemben, nyilván szemünk elé veti a korszellemnek és a lelkiismereti felelősségérzetnek a súlyos válságát. Eppen ezért tudatosítani kell, hogy a 18 éves állami függetlenség ideje alatt nem lehet semmilyen körülmények között behozni a galúti elnyomatás kétezeréves mulasztásait.

A SZABAD VILÁG ES A ZSIDO ALLAM

V I

Hat-hét év-téli délután a jában üldögé-meronnal, a ságróval. C-óta még híre-giben világs-tek Eszak-tótt tudósít-Izraelt és le-tikai karika-Innét eredt

Angolos merült a m-messzire ny-bait. Elgond-kocogtatta tartalmazó meg-szólat:

— Miért n-Angliába? I-turákat rajz

Ha a demokráciával együtt járó választási küzdelmet és szólás szabadságot nem lehet és nem is szabad fékezni, talán mégis az kell, hogy legyen a tanulság, hogy ne engedjük teljesen szabadjárta egy-két éves távhosszon, amíg nálunk el-tartanak a választások, a semmitől sem visszariadó szünetelőinket. Hozzuk fel most a szükséges erőt, hogy törvényhozás útján szabályozzuk a választási csatározások elikáját és ugyanakkor korlátozzuk időtartamát is, maximálisan három hónapos keretben.

A SZABAD VILÁG ES A ZSIDO ALLAM

Nem utánozhatjuk Amerikát és az európai Közöspiac országait, amelyeknek erős és biztos háttérként ott van a többszáz éves közös történelmi múlt, az egyivású, egynívójú és egynyelvű lakosság, hatalmas természeti kincsekkel, végtelen kiterjedésű földterületekkel, valamint beláthatatlan kommunikációs lehetőségekkel. A mi népünk ezzel szemben valóságos konglomerátum. A kétezeréves szünetelés soknyelvű és egymással vetekedő s szembenálló törzsek népvé lett, amelynek most kell felépítenie nemzeti gazdaságát és társadalmát egy ellenséges térségben, amely állandó jellegű hatalmas véderök fenntartását követeli. Az adott helyzetben teljesen el vagyunk vágva a szárazföldi kommunikációs lehetőségektől is és csak tengeren és levegőn juthatunk el baráti területre, velünk rokonszenvező népek közé.

A NAGY ALKOTAS MEGÖRZÉSE

Neki kell gyürkőznünk, valamennyien, ki-ki a maga posztján, hogy a már létrehozott állami keret meg-töltthesük termelő és magas fokon álló, maradó társadalmi és erkölcsi tartalommal. Csak így fogjuk megőrizhetni magunknak és utódainknak is a nagy alkotást, amit 70 nemzedék életéjének tartott, de csak nekünk, a mi generációnknak jutott osztályrészül, hogy a nagy nemzeti művet tétő alá hozza.

Méltó letéteményesei kell legyünk tehát, annak a korszellemnek, amely a lelkiismereti felelősségérzetet kívánja, akarja és tudja meg-honosítani ebben az országban.

Ha a demokráciával együtt járó választási küzdelmet és szólás szabadságot nem lehet és nem is szabad fékezni, talán mégis az kell, hogy legyen a tanulság, hogy ne engedjük teljesen szabadjárta egy-két éves távhosszon, amíg nálunk el-tartanak a választások, a semmitől sem visszariadó szünetelőinket. Hozzuk fel most a szükséges erőt, hogy törvényhozás útján szabályozzuk a választási csatározások elikáját és ugyanakkor korlátozzuk időtartamát is, maximálisan három hónapos keretben.

Az a korlátok nélküli versengés, amely fennáll Izrael lakosságának egyes rétegei között, a gazdasági javak felosztása körüli ki-méletlen küzdelemben, nyilván szemünk elé veti a korszellemnek és a lelkiismereti felelősségérzetnek a súlyos válságát. Eppen ezért tudatosítani kell, hogy a 18 éves állami függetlenség ideje alatt nem lehet semmilyen körülmények között behozni a galúti elnyomatás kétezeréves mulasztásait.

A SZABAD VILÁG ES A ZSIDO ALLAM

Nem utánozhatjuk Amerikát és az európai Közöspiac országait, amelyeknek erős és biztos háttérként ott van a többszáz éves közös történelmi múlt, az egyivású, egynívójú és egynyelvű lakosság, hatalmas természeti kincsekkel, végtelen kiterjedésű földterületekkel, valamint beláthatatlan kommunikációs lehetőségekkel. A mi népünk ezzel szemben valóságos konglomerátum. A kétezeréves szünetelés soknyelvű és egymással vetekedő s szembenálló törzsek népvé lett, amelynek most kell felépítenie nemzeti gazdaságát és társadalmát egy ellenséges térségben, amely állandó jellegű hatalmas véderök fenntartását követeli. Az adott helyzetben teljesen el vagyunk vágva a szárazföldi kommunikációs lehetőségektől is és csak tengeren és levegőn juthatunk el baráti területre, velünk rokonszenvező népek közé.

A NAGY ALKOTAS MEGÖRZÉSE

Neki kell gyürkőznünk, valamennyien, ki-ki a maga posztján, hogy a már létrehozott állami keret meg-töltthesük termelő és magas fokon álló, maradó társadalmi és erkölcsi tartalommal. Csak így fogjuk megőrizhetni magunknak és utódainknak is a nagy alkotást, amit 70 nemzedék életéjének tartott, de csak nekünk, a mi generációnknak jutott osztályrészül, hogy a nagy nemzeti művet tétő alá hozza.

Méltó letéteményesei kell legyünk tehát, annak a korszellemnek, amely a lelkiismereti felelősségérzetet kívánja, akarja és tudja meg-honosítani ebben az országban.

Ha a demokráciával együtt járó választási küzdelmet és szólás szabadságot nem lehet és nem is szabad fékezni, talán mégis az kell, hogy legyen a tanulság, hogy ne engedjük teljesen szabadjárta egy-két éves távhosszon, amíg nálunk

VICKY nem beszélt magyarul

Irta: Gárdos Károly

Hat-hét évvel ezelőtt, egy téli délután a Dan hotel bárjában üldögéltem James Cameronnal, a neves angol újságíróval. Cameron (aki azóta még híresebb lett, nemrégiben világszenzációt keltettek Észak-Vietnámból küldött tudósításai) jól ismeri Izraelt és lelkes híve a politikai karikatúra műfajának. Innét eredt ismeretségünk.

Angolos kényelemmel elmerült a mély karosszékbe, messzire nyujtva hosszú lábait. Elgondolkozva forgatta, kocogtatta a jeges whisky tartalmazó poharat és végül megszólalt:

— Miért nem jön hozzánk, Angliába? Dolgozni. Karikatúrákat rajzolni.

den második járókelő újságíró. Befordultunk a nem kevésbé híres El Vino bárba, ahol aztán mindenki újságíró, kivéve talán a csapost és a felszolgálókat. A füstös, patinás, faburkolatú, régi réz metszetekkel díszített, kedélyes, lármás „pub”-ot persze sértés bárnak nevezni, de a magyar kocsmá fogalom sem fedi a valóságot. Ez a tipikus angol intézmény nem csak az ivásnak van szentelve, hanem a baráti társaséletnek, — talán az egyetlen nyilvános helyiség, ahol a zárkózott, szűkszavú angol fel-

vonta magát a vállát veregető kezek közül és hozzánk lépett. Kedvesen rámosolygott: — Hallottam magáról Jimmytől. Látom is néha a munkáit. Örülök, hogy találhatunk! Cameron belénk karolt és nevetve megjegyezte: — Beszélhettek magyarul! Vicky összevonta bozontos szemöldökét: — Nem beszéllek magyarul. Gyerünk ebédelni!

Különös érzés volt, hogy én, a vadidegen, aki először láttam Vickyt életbenem, jobban ismertem őt, mint évtizedes barátai, közvetlen környezetem. Szakmailag, mint kolléga, pontosan emlékeztem száz és száz rajzára, kiana-lizáltam stílusát, technikáját. Intuitíve éreztem problémáit, harcát, kétségeit, sikereinek, kudarcainak ízét. „Belülről” ismertem a sikra csíholásának kegyetlen erőfeszítését, mindennapos, idegtépő küzdelmét az anyaggal, a témával, a futó aktualitással, melyben nincs kompromisszum, félmegoldás, csak győzelem, vagy vesztett csata. Ismeretlenül ismertem őt, mint embert, magunkfajta ideges, komplexumokkal terhelt, gyökeret vesztett, új talajba oltott, magyar hátterű kóbor zsidó testvér. Victor Weisz. Így írta a nevét mindig, magyaros „sz”-szel. Azt mondta, hogy nem beszél magyarul. Lehet, hogy nem tudott, lehet, hogy nem akart.

1935-ben került Angliába Berlinből. A rengeteg tehetséges emigráns közül is gyorsan kitűnt. A világ legnagyobb példányszámu napilapjában, a Daily Mirror-ban foglalta el a szakma egyik kulcspozícióját. A tömegolvasóra bázisozott újságban sem szálalt le magas színvonaláról, de legszívesebben a baloldali intelligencia híres hetilapjában a News Statesman-ban fejezte ki magát. Epp mialatt akkor Londonban tartózkodtam, hagyta el, nagy szakmai szenzációt keltve a Mirror-t és tekintélyes „váltásdíj” fejében leszerződött a Beaverbrook féle Evening Standardhoz. A konzervatív lapban zavartalanul folytatta liberális, baloldali irányvonala. Low, a politikai karikatúra koronázatlan királya ekkor már életes korban jelszult és a közvélemény egyhanguan Vickyt nevezte ki örökösének.

Stílusa könnyedebb, szabadabb volt, mint az angol realista Punch hagyomány. Remek, eredeti ötleteiben világosan felismerte az avatott szem a közepéurópai - magyar humortradíciót. Mély irodalmi műveltség, humanista filozófiája is hűségesen tükröződött cikoryáiban, precizen komponált, szúrós, de nem kegyetlen satírájában. Mint portretista is versenytárs nélkül állt a szakmában. „Fejei” a tökéletes hasonlóságon túl ékesen beszéltek az alany jelleméről és a művész iránta való viszonyáról.

Mindez nem került kifejezésre azon az ebéden, melyet hármásban fogyasztottunk el a Fleet Street egy emeleti, ekskluszív vendéglőjében. Cameron irányította a társalgást, — mi ketten keveset beszéltünk, bizonyára azért, mert nem volt szükség rá.

Udvarias közhelyeket váltva búcsúztunk el, ígérgetve, hogy találkozni fogunk Londonban vagy Izraelben, de nem került rá a sor.

Fény derült Dov Grüner életének magyarországi fejezetére

Irta: Gervai Sándor

1939 decemberében, zömök, izmos, határozott felépítésű fiatalember szállott le a Nyugati-pályaudvaron. Kissé kalandos, eléggé veszelyes úton érkezett, mondhatnók azt is, menekült Brünnből Budapestre.

Mindössze két hatalmas bőröndje volt. Ez megindokolta, hogy minden feltűnés nélkül taxiba üljön és a sofőrnek, csak úgy mellékesen odavesse a keresett lakás címét: Eötvös utca 9. A minden zsidó arca gyanakodó házmestert felvállról rázta le a magáról.

Schulhoff Sándor bátyámat kerestem. Ha akarja, segíthet felvinni a bőröndöket a lakásunkba. Tudom, hogy Krisztus koporsóját sem örítették ingyen.

A házmester megnyugodott. Ez nem Ausztriából, vagy Lengyelországból menekült zsidó, akinek ittletéről a KEOKH-t illik nyomban értesíteni.

— Hová való az úr? — tapogatózott a barátkozó kérdéssel.

— Azt látom, hogy maga életében nem járt Szabolcsban, különben nem kérdezné ilyet...

— Katona volt-e? — Inkább azt kérdeje: való-e mündör arra, aki megnyerte a kisvárdai leventék súlydobo bajnokságát?

— Látam én magán rögtön, hogy nem gyengécskő nyomta a kezembe a bőröndjét. Aztán meddig marad? Nem bizalmatlanságból kérdelem. De a bejelentőlapját azért le kell pecsételtetnem a kerületi rendőrkapitányságon.

— Abban nem lesz hiba. De ismeri a közmondást: akármilyen kedves vendég, három napig untig elég.

A házmester elkomolyodva tanulmányozta az adatokat. Neve: Grüner Béla. Született: Kisvárdán. Foglalkozása: főiskolai hallgató.

A három nappól — kilenc hónap lett.

Ezekről a pesti időkről és az ezt megelőző évekről emlékezett — jó huszonöt esztendő után — levélben, az unokabátyja, Schulhoff Gyula budapesti őrmester.

Grüner Béla szülei boldog házasságban éltek az első világháború előtt, Kisvárdán. Jólmenő fűszerkereskedésük volt. A fiatal férjet a háború kitörésekor besorozták katonának. Az első hetekben megnyugtató hírek érkeztek róla. Bátorására felettesei felfigyeltek. Csakhamar örvéztő, tizedes, majd szakaszvezető lett, akiért besorozottjai lelkesedtek. Egy gyalogsági rohamban azonban, szurony hatolt a szívébe és hősi halált halt.

Két árvát hagyott maga után: Bélát és a húgát, Helénkét. A gyerekek nevelésének gondja az özvegy anyára hárult, aki önfeláldozóan gondoskodott arról, hogy ne szenvedjenek hiányt semmiben.

1930-ban halt meg. Helénkét ekkor az Ungváron lakó Schulhoff Jenő vette magához. Néhány év múlva a fiatal leány kivándorolt Amerikába. Helénke nevével

akkor ismerkedett meg három földrész újságolvasó közönsége, amikor halálra ítelt szeretett bátyja, Béla életéről felvette a harcot az angolokkal szemben.

Grüner Béla egyideig még Kisvárdán maradt. Nem ijedt meg, amikor behívták levente gyakorlatokra. Vele nemigen gyönyölködtak zsidó volta miatt. Ugyanis az első sértésre beverte a kötekedő levente bajtárs fejét. Büntetése elmaradt. A parancsnok ezt így indokolta meg:

— Ha ez a zsidó olyan karakán fattyú, hogy be meri verni egy keresztény levente fejét, akkor ezzel megbizonyította, hogy elűt a fajtájától. Ezért pedig nem büntetés, hanem becsülés jár.

A levente-parancsnoknak különben is kedvence lett, mert kiváló súlydobónak bizonyult. Kisvárdai zsidói hátsúknak tekintették.

De nem okozott csalódást és kiábrándulást Grüner Béla Kisvárdai szentéletű, nagy tudású főbajbójának, Smuel Rosenbaumnak sem. A zsidóság iránti lángoló szeretetet ő ültette és mélyítette el Grüner Béla lelkében.

Smuel Rosenbaum hatására ment Pozsonyba, ahol a világhírű jesivát Akiba Szofor fémjelezte. Őseinek hagyományait követve, ő volt a jeruzsálemi „magyar” Kólé elnöke. A héber nyelv tanulása és tudása ott becsület és dicsőség dolga volt. Grüner Béla viszonylag rövid idő alatt, kiválóan megtanulta az élő héber nyelvet.

Amikor a pozsonyi jesivában befejezte tanulmányait, Brünnbbe ment. Ott érettségizett le. Majd a brünni technikum elektromérnöki fakultására iratkozott be.

A kenyerét azzal kereste meg, hogy héber nyelvórákat adott. Az átlagon felüli műveltségű, rokonszenves fiatal ember tanítványainak a száma hétről-hétre szaporodott. Ennek bizonyára az is lehetett az oka, hogy a zsidók kivándorlásra gondoltak.

Népszerűségét fokozta, hogy ő nemcsak a héber nyelvtannal ismertette meg tanítványait, hanem a zsidó nemzeti eszményekkel is. Az akkor divatos zsidó tépelődésekre így válaszolt:

— Hogy a zsidókérdést hogyan és miként lehet megoldani, azt nem tudom. — Egyet érzek: a független zsidó nemzeti államot ki kell harcolnunk, ha a fél világgal is szembe kerülünk!...

A németek bevonulása után el kellett hagynia Brünnt, akkor került pesti rokonaihoz.

A házmesterrel is helyreállt a bizalom. Ő volt a legbőkezűbb lakó, aki nem rohant haza kapuzárás előtt, hogy ne kelljen a házmesternek kapudíjat fizetni. Nem nézte, hogy pengő, vagy filér került a kezébe. A házmester meg volt elégedve...

Grüner Béla mindenekelőtt a cionista mozgalmakkal fog-

lalkozott. Előadásokat tartott, szervezett vitatkozott. 1940 elején elhagyta Magyarországot.

— Utolsó életjelt magáról, Angliából adott, közvetlenül a háború befejezése után levél formájában. Ezt a levelet azonban, sajnos, nem találtam meg — írja Schulhof Gyula.

Mi maradt Grüner Béláról a családi albumban?

Elutazása előtt, unokabátyjának ajándékozta az édesapja fényképét, a saját fényképét és három csoportképet brünni életéből. Az egyikben katonai kiképzésen vesz részt. A másik kép diákjai között ábrázolja.

Az angol hadseregben harcolt a hitlerizmus és a fasizmus ellen. Bajtársai rajongással emlékeznek róla. Másokért kész volt mindig a legnagyobb áldozatokat hozni. A drámai pillanatokban mindig hallani vélte atyai mesterének Smuel Rosenbaum rabbinak a magyarázatát ama híres talumi dételről: — „Máj szunka?” Mennyivel pirossabb drágább a te véred a másokénál?...

Dov Grünerként került szembe az angol imperializmussal. Kivégzése, a vele való bánásmód, egyike volt az angol hatóságok legnagyobb tévedésének. Ők nem tudták, hogy Dov Grüner nem Rinaldo Rinaldini és May Károly kalados regényein nevelkedett.

Egyenesen ostobaság őt a terroristák közé sorolni. Őt arra nevelték a magyar zsidóság legkiválóbb mesterei, hogy népeért éljen és, ha kell, áldozza fel az életét. Ezt az ideált mutatták be neki Akiba rabbi hősi halálával is. Izrael népének a szellemében élt, cselekedett és halt meg. Ezért lett a zsidóság nemzeti hőse, akinek dicsőségét az önállóságát kiharcolt nemzedék szoborban örökítette meg.

Lilianette

Amerikában „one man show”-nak egy ember-mutatványának hívják a bájos breslaui születésű, Chilében nevelkedett Lilianette produkcióját. A művésznő harmadik látogatása alkalmával is teit házak előtt játszik és nagy-szerűen elszorakoztatja (német nyelven) hálás közönségét.

Előadása töltve van közvetlen bájjal, kifogyhatatlan humorral és szellemes ötletekkel.

eredetiek, aktuálisak és fordulatok, akár egymagában, akár pedig Eli Rubinstein zongorakísérettel adja elő számait. „One woman show”-jának mottója e: „tall: „Mindennek el kell készülnie lenni” volt, melynek keretében többek között Erich Kästner, Bert Brecht, Ralf Benatzki és — saját szövegeivel aratott meleg sikert.

Toiletteji külön feltűnést keltenek, akár a „Háromgarasos opera” Jennynek apacruhájában, akár pedig a „titokzatos asszony” estélyi tolettjében jelent meg.

Az Orvosok Házában megtartott, zsufozásig teit nézőtér előtt lezajlott előadás közönsége végigtapsolta az egész revüt. P.

„VICKY VILÁGA”, — a művész összegyűjtött karikatúráinak címlapja. De Gaulle, Macmillan, Eisenhower, Chruscev és Mao ülnek az atomrobbantás „árnyékában”. A földgolyót tartó kis Atlasz — Vicky önarcképe.

Hümmögve keresgéltem a megfelelő választ, de Cameron nem várta meg.

— Ilyen emberekre van szükségünk, mint maga. Középeurópai okos zsidókra. Ugye nem sértődik meg, tudja jól, hogy nem vagyok antiszemita, sőt ellenkezőleg. A meghatározást bókna szantam. A maguk híres csipős, fanyar, cinikus humora egyedülálló a világon és mi ezt Angliában nagyon értjük, élvezzük, méltányoljuk. A kivüüllő idegen friss meglátására van szükség, hogy megtermékenyüljön a kissé fáradt angol szatira. Ezért szeretjük Mikest, vagy a maga szakmájában Vickyt. Ismeri?

Elmondtam, hogy személyesen nem találkoztunk, de nagy figyelemmel kísérem munkásságát és véleményem szerint ő napjainkban a világ legjobb karikatúristája. — Vicky hallatlanul népszerű nálunk, — folytatta Cameron. — Amellett hogy igazi nagy művész, rendkívül kellemes ember. A magánéletben is káprázatotlan szellemes. Nekem személyes jóbarátom. Ha legközelebb Angliában jön, összehozom magukat...

E beszélgetés után egy évvel Londonban csavarogtam. Felhívtam Cameront. Nem kellett emlékeztetni ígéretemre, — azonnal megbeszéltük a hármas találkozót. Cameron a News Chronicle szerkesztőségében várt rám és lementünk a Fleet Streetre, az angol sajtó híres, nevezetes fútcájára, ahol minenged, fecseg, hangosan tré-

fálkozik. Természetesen nem idegenekkel, hanem a pub többi törzsvendégeivel, akik rendszerint szomszédai, szak társai.

Sokat hallottam a Fleet Street-beli El Vino-ról, tucatnyi újságírógeneráció, italos, kedélyes fészkeről, úgyhogy kissé megilletődve léptem át a helyiség küszöbét. Cameron válaszolt a zajos üdvözlésekre, végigkutatva a zsiabongó termet és végül rámutatott egy csoportra a pult mellett. Tucatnyi füstölő, poharazó angol hahatózót valaki körül, akinek csak a fejébubja látszott ki a horihorgas alakok gyűrűjéből. Odatolalkodtunk a csoporthoz, Cameron állával megjelölte a társaság középpontját: — Vicky! Hagytuk, hogy befejezze a tréfát és alkalmam volt szemügyre venni a híres kollégát. A köpcös kis embert még alacsonyabbá tette hosszú, fekete télikabátja. Kopaszodó kerek fejét vastag, duplalencsés szemüveg dominálta, mely mögül fúrge átható, mindent látó pillantás villogott. Nehezen lehetett elképzelni kevésbé angolos jelenséget, különösen a bajszos, világoshajú, magas sovány figurák kontrasztjában. Folyékony, gyors választások angol beszédében még az én fülem is azonnal felfedezte az eltörölhetetlen európai akcentust. Vicky láthatóan élvezte storiájának sikerét, a feléje áradó szimpátiát, figyelmet, nevetgélő biztatást. Cameron büszkén rámkacsintott: — Mit szólsz hozzá, kicsoda bámulatos fickó. Mindnyájan boldogulunk érte! Odaszólt hozzá, Vicky felismerte, ki-

PÚRI M

Diszletek az „Eszter királyné” előadásához

Eszter királyné csodálatos élete

a Megilá, amelyet Vaktor Sándor fordított eredetiből eredetien zengzetes magyar nyelvre

ELSŐ FEJEZET

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy vérszomjas király, el is neveztek Ahasavéres királynak. Ez az uralkodó 127 államot igázott le, még Magyarország egy részét is mint írva van Hajdútól Kussig.

A kusik azt mondták neki innen kuss, az imperialista korszaknak vége van! Ahasavéres erre összeszámoltatta vezéreivel hány országot is kebeleztek be. Mivel elégnek találta a 127 országot, szépen hazamentek Susanba. A győzelmek öröme az egész országban 180 napos ivászatot rendezett. Ennek leteltével Ahasavéres még egy kicsit szomjas maradt, hát még egy hetes ráadást rendelt el. Harmadnap, amikor az öreg már kissé pityókás volt, megparancsolta, hogy hozzák eléje szép feleségét, megmutatni vendégeinek.

Ez a királyné bár szép volt, de egyben házsártos is, aki folyvást csipkedte, szurkálta a királyt. El is neveztek Vastú királynének. Szóval a király küldte az eunochjait, hogy hozzák a Vastút, lehetőleg olyan ruhában, amiből térdén felül látszék ki a bokája. A királyné igen felháborodott ezen erkölcsellenes kívánságtól és visszautasította, hogy csakis Dior legújabb „Edenkert” kreációjában hajlandó megjelenni a tömeg előtt. A király beleegyezett, mire

Vastú kezdte magát kikészíteni. Am, ahogy nézegette magát a tükörben, mit nem lát, biz sarva nőtt neki. Hüinye, a nemjóját neked vén kujon, hát felszarvaztál! Most már csak azért sem megyek mutogatni deklázsonmat a vendégeimnek. S ezt meg is üzentte a királynak.

Ahasavéres dühében összehívta hét vezérét, hogy hogyan büntesse meg renitens feleségét. Memuchon, a páncélos seregek vezére felémelte szavát a nő eluralkodás veszélye ellen és kezen kijelentette, a királyné szarvát le kell törni alapzatával együtt. Mivel a gyalogsági tábornokok biztosították a királyt támogatásukról, Admata földművelésügyi, Séjszer egészségügyi és Tarsis tengerészeti miniszterek is beleegyeztek a bólintottak — csak Kársena motyogta, — be kár, — a király elfogadta Memuchon javaslatát, Vastú királynét egy fejjel rövidebbre szabták. Még törvénybe iktatták, hogy minden feleség köteles férje-ura nyelven nyelvelni és átengedni neki az utolsó szót. A rendeletet külön futárokkal küldték szét mind a 127 országba, eszerint a férfi legyen ezen a nadrágot a köténnyel és a férjeknek nyugodt mederben folyt egy ideig az életük.

MÁSODIK FEJEZET

Sajnos, nemsokáig örülhetek a férfiak Perzsiában és Médiában. Ahasavéres király fiatal udvaroncái igen unatkoztak a háziasszony nélkül maradt palotában és addig példálózdkodtak, hogy „de más volna itt az élet, ha egy szép feleség...” Míg a király rászánta magát asszony után nézni. Ki is adta a parancsot, hogy 127 országának minden szép nőjét hozzák fel Susanba szépségkirályné választásra, a legszebb meg tényleges uralkodónó lesz, mint Grace Kelly.

Hej, lett is szomorúság a fiatal embereknél, mivel a lányokat kötéllal se lehetett visszatartani, mind biztos volt, hogy a király őt fogja választani. Lett is keletje Helén Curtis piperecikkeit, a kozmetikai szalonok meg úgy szaporodtak, mint eső után a gomba, ahol a lányok szépitgették magukat nagy buzgalommal. De a kegyetlen rostáló pakidok könyörtelenül hazaküldték a csúnyákat, hogy csak menjenek férjhez a parasztokhoz. A megmaradt néhány tizezer csinos leányzót aztán elindították külön vonatokon Susan irányába.

A zsüri három tagból állt: Hágai volt döntő bíró, Sás-Gázy és Eggy nemes urak. Ő előttük vonult el a szép-

lányok serege. De mint látjuk fogjuk, kár volt a sok hühoért, mert a legszebb lány éppen Susanba lakott. De menjünk csak sorjában. Még a régi jó időkben élt Hajdúnánason egy Klein nevű zsidó bácsi. Hú hazafinak tartván magát, 48 után magyárosította nevét Kissre. Később rájött, hogy a szabadság nem vonatkozik a zsidókra is, hát gondolt egyet, oszt nacionalista érzelmű Simi fiával Palesztinába ment gyalogosan, mint az akkoriban szokásban volt. Itt született a Siminek két fia, Jair meg Avihajal, akik hősiessé harcoltak az elnyomó mandatárius hatalom ellen és hősi halált haltak. Jainak volt egy hevesvérű fia, Móric, de mindenki csak Móriduhajnak hívta. Avihajalnak meg árván maradt Hadassza nevű lánya. Mivel a helyzet igen rossz lett, a két árva szábre jericidzött Perzsiába. Nem akartak zsidó nevével kérkedni, hát Hadassza ott hagyta a nevét a kórháznak, ahol született, oszt felvette az arisztokratikus Eszter nevet, Móric meg lett Mordecháj.

Eleinte rosszul ment nekik, zsáküzetlet majd makolatlet nyitottak. Aztán jött a prosperit és Mordecháj alaposan meggazdagodott és meg is választották roselkőlnak Susanban. Az Eszter am nagyon szép lány

volt. Amikor kihirdették a szépségkirályné választást, egy filmembernek fennakadt rajta a szeme, aki rábeszélte, hogy jelöltesse magát a királynői állásra. Ezután már ment minden, mint a karikacsapás! Jött a nagy gálaest, amikor is bemutaták az udvarnál. Ahasavéres király meglátta, megszerette és azon nyomban chüpe alá is vezette a gyönyörűvé varázsolt Eszterkét. Ittak is rá egy kiadós lechajmot és utána reggelig ropták a táncot.

Volt Ahasavéres királynak két testőre, Bigtai meg Szeres századosok. A nagy lányfelhozatalnál Susanba

HARMADIK FEJEZET

A szép, vidám liberális korszak felett kezdtek fekete felhők jelentkezni. A zsidók jömenő üzleti irigységet ébresztettek a gójokban, akik — mint láttuk — szívesen néztek a pohár fenekére. Az elégedetlenséget szitta és kihasználta egy antiszemita csoport, Agái Hámán vezetésével. Hámán Bálint volt miniszter unokaöccse, akik a nyilas hordákkal keletre menekültek. Hámán apja gróf Sehonai Hamdada nagy kölcsönköt vett fel az említett Kleinéktől. A váltók még máig sem fizették ki a gróf úr által, így az Mordecháj tulajdonában voltak. Fizetni a zsidónak nem akart, helyett fiából egy vad zsidógyűlölőt nevelt.

Hámán a növekvő elégedetlenséget a zsidók felé irányította. Sikerült is neki terorrall puccost végrehajtani, a kormányt lemondásra kényszeríteni és a királyt erőszakolta, hogy őt nevezze ki kancellárnak. Ez azzal járt Perzsiában, hogy mindenkinek földig kellett előtte hajolni. De Mordecháj, a hős Jáir fia nem volt hajlandó leborulni Hámán előtt, mint a többi talpnyaló, hanem éppen az orra alá dörgölte apja beváltatlan váltóit. Hámán ezen annyira feldühödött, hogy elhatározta, itt az idő szabadulni a zsidóktól meg a váltóktól. Kileste, amikor a király éppen 2 üveg 777-es brandy társaságában szórakozott és benyújtott

NEGYEDIK FEJEZET

Mordecháj értesülve volt a fejleményekről James Hárvonó őrnagy titkosszolgálatának főnöke által, aki, mint süket-néma három volt beápisul az udvarnál. Válaszul gyásztüntetést vonultatott végig Susan utcáin zsáküzetekben. De Mordecháj nem engedte, hogy elcsüggedjenek, ezért ellenállási mozgalmat szervezett, egyenlőre titokban. Az utcán azért ő is zsákruhában járt. Amikor Eszter meglátta Mordecháj egy már öt éve divatjamult öltözékben, nagyon megrémült és kiküldte hozzá

meglátták közöttük szépséges menyasszonyait is. Ez annyira felbátorította őket, hogy elhatározták, a királyt megölik és szerelmeiket meg szöktetik a szerájából. Egymásközt egy furcsa ege-mege nyelven beszéltek. A balgák nem sejtették, hogy az a szakállas zsidó bácsi, aki ott ténfereg a palota körül, beszél 70 nyelvet és érti őket. Mordecháj azonban jelentette Eszternek a merénylet tervét. Eszter elmondta a királynak Mordecháj nevében, mint az illik. A két merénylet minden teketória nélkül feljegyzte a naplójába is.

HARMADIK FEJEZET

neki egy ördögi tervet a zsidókérdés megoldásáról. Ártatlan képpel mesélte, hogy van itt egy nép, amely nem szeret dolgozni, csak seftelni, szét van szórva mindenfelé, még a valóság is különös. Van neológ, statusquo, ortodox, chászid. Rádásul még hosszú orruk is van, tehát a királynak nem érdemes védeni őket. A nyomaték kedvéért felajánlott 10.000 aranydukátot befizetni a király üres kincstárába és Eskolt — akinek származását nem tudhatta — kinevezni pénzügyminiszternek. Ahasavéres nem is igen figyelt oda, mit beszél a gonosz Hámán, csak azt hallotta, hogy pénz áll a házhhoz, ezért imigyen szölte: „A pénzt fizessed be, a zsidókkal tégy amit akarsz, Eskolt ügyében még beszél-nem kell B. G.-vel”.

Az egyezséget mindjárt meg is pecsételték 1-2 stampedli felhajtásával. Az ördögfejű Hámán azonnal futárokat küldött a világot minden táján bujdosó náciügylőkhoz, szabadlábrahelyezett S. S. pribékekhez, meg a nyugatra menekült nyilas banditákhoz, hogy jöjjenek azonnal Susanba megbeszélni a zsidókérdés végleges megoldását. A véreskezű banda ádár hó 13-ikát sorsolta ki az akció kezdetéül, ez március 19-ére esett. Bizony gyászos lett a zsidóknak Susanban.

Chattach szárnysegédjét, tudakolja meg miért jár így kedves rokona. Mordecháj elmondta milyen ördögi tervet fundált ki a gonosz Hámán és kérte Esztert menjen a királyhoz, bírja rá, megváltoztatni a rendeletet a zsidók elvesztésére. Eszter is megdöbben, de kiüzente Mordechájnak, hogy már egy hónapja haragban van a királlyal. Különben is ő védett-házban van és nem tudja róla, hogy zsidó, mert igen kosser keresztény papíraj van. Mordecháj bosszantotta Eszter válasza, ezért

Adójádá Tel-Avivban

így üzent vissza: „Ne gondold, hogy mert succpasszod van, megmenekülhetsz! Most nyíltan ki kell állnunk zsidóságunk mellett és együtt fogunk harcolni megmenekülésünk érdekében. Eszter belátta, hogy Mordechájnak

igaza van, tehát igenlő választ adott. Csak azt kért, imádkozzon érte a susa zsidók, ő meg háromnapos koncentrált fogóküret tartani, mert bizony eljött kissé az utóbbi időben.

ÖTÖDIK FEJEZET

Harmadik nap reggelén sokáig válogatott rurálynak. Hámán viszont e mében volt. Trágár viccet mesélt és nyíltan varolt Eszternek. A jó éleket sejtetni engedték, hogy Eszter honfirtás, ez leillett terveibe. A királyovagiasan viselkedett, neháiba volt lovász az Istben boldogult Xerxes-t akit segített gyorsabban búcsuzni a földi élet gyólságától. Szórakozott kérdezte a királynót, van még valami kívánság? Csak azt kérem ma, jöttek el holnap is ebédre akkor majd mindent magyarázok — válaszolta.

Hámán fene jökevdü volt De mikor meglátta Mordecháj lobogtatni az adósevelet, azt hitte megüti a posguta. Még számolta Mósi, morgogta bajza alatt. Sietett haza, felvált feleségének és kétshírű rátainak gazdagságáról, számos fiairól. A királynó meghívását kétértelmű csintással kísértte. Csak Mordecháj ne látnám a palota kapujában! De tutyi-mutyi egy alak vágy — gunyolta Zeres, a feleség. — Majd én megmondom mit tégy. Menj fel az Alrárt hegyére, hozd el öreg Noach bárkájának öles tartógerendáját, azt holnap akasztasd fel rá a zsidó.

Hámánnak tetszett az let. Csak a gerendával nem nehéz, mert Noach belékapaszkodott a márványába, hogy ő nem engedte zsidó akasztani az ő gerendájára. Hámán erőszakolt, így beráncigálta áchot is a Megilebe. állította az akasztófát varában, előkészítette okmányokat, hogy holnap reggel aláírathassa a rállyal a kivégzési rendtet. Aztán, mint, aki végezte dolgát, álomra

felső nem Keg volt! Itt alatt e még ma lánya? mintha ben, de nek!

Hogy golja naplóját te. Meg gyan me cháj a z összeeskü tehát m ez a M tom, még maztam még ma kiregelle jelentkez végzését jössz ka a király különösen ajánlanál szaladt g bajzhető önmagát nek vala nek, ezért Az illet király k ültessék és egy Susan u

A z gu ter rály meg z cidens. segített Ahasavé tert, m Hisz tud telj solyogni Eszter

drámai király férjem életét elpusztatlam vagy fia, a szagor kiagy rály előtted Hámán A ban hozni meg d ter n A t cháj

Eszter király előadásához (Kámeri színház).

P Ú R I M

A chászid folklor kincsesházából

Mendel zsidó védőügyvédje

Elmesélte: Krausz Nátfali

HATODIK FEJEZET

Ő felsége meg éppen nem tudott elaludni. Kegyetlenül féltékeny volt! Itt élek egy föld alatt a szépasszonnal, de még ma sem tudom ki fia-lánya? Ez a Hámán is, mintha spekulálna valaminben, de majd a körmére nézek!

Hogy jobb kedvre hangolja magát, előhozatta naplóját és olvasgatni kezdte. Megtalálta benne, hogyan mentette meg Mordecháj a zsidó és Eszter az összeesküvőtől. Eszterben tehát megbízhatott, de ki ez a Mordecháj? Mint látom, még csak nem is jutalmaztam meg hűségéért. Ezt meg ma elintézem! Eközben kiraggeledett és Hámánunk jelentkezett Mordecháj kivégzését kéri. Jó, hogy jössz kancellárom, fogadta a király; valakit szeretnék különösen kitüntetni, mit ajánlanál? Hámán végigszaladt gondolatban a szám bajhözöt főurakon, de csak önmagát találta érdemesnek valami rendkívüli kegyre, ezért hát így nyilatkozott: Az illetőt öltöztessék fel a király koronájának ruhájába, ültessék fel kezeire lovára és egy főúr vezesse végig Susan utcáin, hogy tudja

meg a nép ki a király kegyeltje.

Ugy! Hát kibújt a szeg a zsákból, a trónomra törsz ebadta fajta! — gondolta a király. Hangosan meg ráripakodott Hámánra, fogd hát a lovat; az öltöztet meg add rá a zsidó Mordechájra. Te leszel a főúr, aki végig vezeti őt Susan lakosságá előtt.

Hámán elképedése leírhatatlan volt! Hogy egy magyarszarmazású zsidó itt karriert csináljon, erre még nem volt példa. Dehát a király parancsa parancs, így kénytelen-kelletlen mélyen lehorgasztott fejével vezette a lovat a gyűlölt Mordechájjal a nyeregben. De otthon jött csak a hadd-el-hadd! Hámáné, Zeres önagysága, amikor meglátta a jelenetet, hisztériás rohant kapott. „Te pipogya fráter, te! Ilyen új vagy te az udvarnál? En idiót ehhez a jött-ment alakhoz mentem én férjhez!” Ezzel berohant budoorjába, ahol koronája 3 pertranpuilt adott be neki. Hámánnak nem igen maradt ideje felesége migrénjével törődni, mert már jött is a királyi hintó, hogy vigye az Eszterhez ebédre.

HETEDIK FEJEZET

Az ebéd nyomott hangulatban folyt le. Eszter ideges volt, a király kialvatlan. Hámán meg zavarta a délelőtti incidens. Még a jó borok sem segítettek az alkalommal. Ahaszveros újfent kérte Esztert, mondja el mi bántja. Híz tudod minden kéresem teljesítem én, csak mosolyogni lássalak. Ekkor Eszter kiegyenesedett és

életéért könyörögni. Ahaszveros félreértette a jelene-t és nekitámadt Hámánnak. „Itt akarsz feleségemmel fajtalanokdni, te fajtánkó? Velem egy szobában?” Ekkor megjelent a színen Hárvonó őrnagy, gondolatolvasó készülékével. Kitálalta a király akarát. Haptákba vágta magát és jelentette: az a bitófa, amelyre Hámán Mordecháj

Susan város egyik bejárata

drámai hangon fordult a királyhoz. „Drága úram-férjem, életemet és népem életét kérem én téled! Mert elpusztításra ítéltünk ár-tatlanul csak mert zsidók vagyunk!” Ki az az ördög-fia, aki az én liberális orszá-gomban ilyet merészelt ki-gyalni — kiáltotta a ki-rály magánkivül. „Itt ül előttem ő az a bitang, gonosz Hámán!”

A király felháborodásában kiment kissé rendbe hozni gondolatait. Hámán meg odavetette magát Eszter nyoszolyájára elé, hogy

NYOLCADIK FEJEZET

A kedélyek megnyugodtak. Még aznap összeültek Eszter, Mordecháj meg a király megbe-

akarta fölkötni, ott áll udvarában, delikvensre vár. Ugyis el van ázva, jó lesz kiteni száradni az akasztó-fára.

„Bitóra a bitanggal” — mondta a krály és vitték a barnainges kancellárt a vesztőhelyre. A zsidó gyerkőcök kereplőkkel szaladtak a menet után, a fel-nöttek meg lábbal dobolták a taktust. A mamák meg lefektették egy sütemény receptjének alapját, amely-lyet Homentasch néven hagy-tak rá a következő nemzedékre.

Egyszer volt, hol nem volt, elég az hozzá, hogy a régi békebeli Romániában élt egy-szer egy Mendel nevű zsidó. Egy szép napon, ahogy a me-sékben mondani szokásos, gondolt a mi Mendelünk egy nagyot és kivándorolt Orosz-or-szágba, annak is Kisinev nevű városába.

Történt pedig, hogy egy másik zsidó, aki azelőtt jó-karriert csinált, Mendelnek, majd pedig egy összezőrdülés kö-vetkeztében esküdt ellensége lett, szóval ez a volt barát feljelentette Mendelt a román kormány előtt, mondván, hogy az talált valahol egy láda aranypénzt, amely a kincstár tulajdonát képezte, és ezért vándorolt ki Orosz-or-szágba. A román kormány legott megkeresést intézett Bányuska, a cár kormányá-hoz, melyben az említett krimi-nális okok fennforgása vég-gét a fránya zsidó kiadatá-sát kérte.

A cár — mit neki egy Mendel nevű zsidó?! — való-színűleg teljesítette volna a szomszéd királyi kormány kérelmét, dehát a furfangos zsidó közben orosz állampol-gár lett és ez a körülmény a rengeteg köteleesség mellett némi jogot is rótt rá, bizto-sított számára. Így aztán nem lehetett csak úgy egy-szerűen kiadni. Pétervárt azt felelte Bukarestnek, hogy Mendel zsidót az orosz bíróság előtt kell felelősségre vonni, legyenek szívesek a románok kö-zváltót, valamint tanukat

mindjárt ki is nevezetett miniszterelnöknek helyette. Eszter kérte eltörölni a zsi-dó elleni törvényeket, de a király megmagyarázta, egy királyi rendeletet nem lehet megmásítani, hanem kiadok egy új rendeletet zsidó önvédő hadsereg fel-állítására. Bizom hősiesse-getekben és legyőzitek ellen

KILENCEDIK FEJEZET

A sorsdöntő nap is el-érkezett. Zsidó kato-nák most már nyíltan járkáltak Susan utcáin, a-mi nagy félelmet és respek-tust ébresztett a lakosság-ban. Sokan kikeresztelkedtek zsidónak, gondolván so-se árt egy jó zsidó papir. Még a nyilas banditák is kihasználták e lehetőséget menteni bőrüket, meg is malenoltatták magukat biz-tonság okáért. Nagyrésze menekült vissza ahonnan jött. Akik meg maradtak, inukba szállott a bátorsá-guk, úgyhogy a zsidó ka-tonák egyszállig kirtották azokat, akik ellenük mer-tak kelni. Perzsiában és Médiában 75.000 barnain-gest ölték meg. Susanba meg 500-at, első nap, köz-tük Hámán tíz fiát. Va-

TIZEDIK FEJEZET

I tt vége is volna szép történetünknek, ha a pénzügyminiszter be nem jelenti, üres a kassza a sok ivás miatt. A király erre nehéz áldokat vetett ki,

küldeni, stb. stb.

Mit csinál egy román zsi-dó, vagy bármilyen más zsi-dó, akit egy zsidó testvére árulkozása folytán a kisinevi bíróság elé akarunk állítani, orosz bírakkal, román köz-váltóval és hamis tanukkal? Eltalálta kedves olvasó. Sté n'kudot, ahogy errefelé nálunk mondják. Mendl zsidó elmegy a spolei szent nagy-apóhoz, akit a chászid folklor mint „Spolei Zeide”-t tart számon.

A spolei nagyapó, teljes ne-vén reb Arje Léb (vezeték-nev, amennyiben volt, nem ismeretes) csodatetteiről volt ismeretes, valamint arról, hogy a hivatott kapott egy-nevezett „pidjen” (lelkivált-ság) pénzt az utolsó fillérig szétosztotta a szegények kö-zött.

Amikor Mendl elmesélte neki a nyakába akasztott per-történetét, a „nagyapó” meg-vigasztalta, mondván: „Ne félj fiam, a pertől. Csak any nyit tégy, hogy igyekezz a tárgyalás napját purimra ki-tüntetni. Viszont ne fogadjál fel ügyvédet, mert majd én küldök neked egy kitűnő fis-kálist.”

Mendl, látván, hogy az ügye immár jó kezekbe van letéve, megkérdezte a Zájdet, mennyibe fog neki kerülni ez az ügyvéd?

segeteket. Mordecháj fair-nak találta az ajánlatot. Azonnal összekötésbe lé-pett apja volt barátaival a Hagana „Palmach, Ecel és Lechi volt vezetőivel, akik azonnal jelentkeztek kiké-pezni a helybeli ifjuságot is. Aztán fegyverért fordult a nagyhatalmakhoz. Így bi-zakodva néztek az ádár hó 13-iki dátum elé.

gyonhoz nem nyultak! Esz-ter kérésére Susanban más-nap is folytatták a kifüs-tölést és további 300 em-bert öltek meg. Hámán tíz fiát meg felhúzták, hogy az alma ne essen messze a fájától. Ugy kell nevüket olvasni, hogy ne maradjon az emberben szusz, mint-ahogy bennök sem maradt.

Másnap jött az igazi! A zsidók kivonultak az utcá-ra, volt is dinom-dánom, karnevál, evés-ivás. A zsi-dóknak volt nagy ünnepek! Mordecháj összehívta 127 országának purim-róvjait és törvénybe iktatták, mi-szerint purimot még a Me-siach eljövetele után is meg-tartják. Kötelesek addig in-ni, amíg össze nem tévesz-tik a gonosz Hámán Mor-dechájjal.

De a zsidók most ezt sem bánták, majd taláunk min-k écet. Az evés-ivást azonban hűsögesen betar-tották, ahogy Mordecháj előírta. Vége.

Van itt a szomszédban egy szegény árva lány, akit ki kell házasítani — mondá a „nagyapó”. Ha rászánsz erre 300 rubelt, a magam kontó-vára küldöm az ügyvédet...

Mendl ráállt a vásárra, hogy ne állt volna rá. A nagy apó még a lelkére kötötte, hogy készítsen elő egy hiva-talos ügyvédi meghatalma-zást és ha a bíróságon oda-jön hozzá egy ügyvéd, aki fehér kalapot és piros kesztyűt fog hordani — ám tudja meg, hogy az illető az ő „kirendelt” ügyvédje, annak adja oda a felhatalmazást.

Mendl zsidó leszurkolta a 300 rubelt, megköszönte a „nagyapó” tanácsát és haza-utazott. Nagy erőfeszítések-vel sikerült elérnie, hogy a pert többször elhalasztották, míg végülis purimra tüzték ki a tárgyalást, hogy azt a nagyapó előírta. Négy héttel purim előtt megküldték Mendlnek a vádiratot és hi-vatalos idézést a tárgyalásra. Ugyanakkor a román kor-mányt is felszólították, küld-je el a megjelölt időben ügyé-zést és tanuit. Mendl a maga részéről csak annyit fűzött a dologhoz, hogy „kvitilt” (ké-rő-cédulát) küldött Spoleba, egy nagyobb összeg kíséreté-ben, amit a nagyapó fog majd a szegények között szétosztani.

A spolei szent „nagyapó”-nak az volt a szokása, hogy purimkor kinevezett (csak-ügy játékból, persze) egy műkedvelő színészekből (pu-rim-spieler) álló „tanácsot”, mely elé aztán különböző ké-nyes természetű igényeket terjesztett s azok a nagyapó akarata szerint megoldották a „problémát”. Nem egyszer előfordult, hogy nagy hord-e-rejű dolgokat sikerült a „nagyapó”-nak ilyen módon megoldania sulyos, a zsidóság feje lelt törnyosuló „gezé-rá”-kat elhárítani. Volt ugy-hogy „purim-rabbit” nevezett ki a Zájde és volt úgy, hogy „purim-krályt”. Nem egy-szer ő maga is árulhat öltött és beszállt a „játék”-ba...

Azon a purimon, amikor Mendl perének kellett Kis-i-novban lezajlania, a „nagy-apó” műkedvelő színészeivel esküdtészeket játszott. A gój bírának maszkírozott alkalmi színjátékosknak kellett Mendl zsidó ügyét letárgyal-

Az UJ KELET jeruzsálemi olvasói figyelmébe! Mattersdorf és Lifta sikunokban felveszek előfizetést és korán reggel házhoz szállítom az UJ KELET-et.

ERDŐS BÉLA Javec-utca 7. Telefon: 26040.

niok, a perrendtartás minden csinja és binja szerint. A vá-ro-ska rabbiát nevezte ki a „nagyapó” a bíróság elnöké-nek, míg két másik zsidó, mint szavazóbíró működött. Egy másik „szinész”-nek be-feketítették az arcát: ő „kép-viselte” a román közváltót, de olyan nevétségesen, hogy minden szavát mind a „bírósá-g”, mind a nagyszámu kö-zönség hangos hahotával fo-gadta. Maga a „nagyapó” az ügyvéd szerepét vállalta. Fe-jét befedte egy fehér sállal, míg a kezeire piros kesztyűt húzott. Egy hitsorsos az árul kodó zsidó szerepét játszotta, míg egy másik a vádolt Mendl alakította. Két tanu is volt, akik azt igazolták, hogy a besugó Mendlnél járt, nagyobb összeget kért tőle, amit Mendl megtagadott, mi-re az megfenyegette, hogy majd bosszút áll rajta.

A „per” az összes forma-ságok betartásával zajlott le. A tanuvalomások és a vádbeszéd elhangzása után az „ügyvéd”, vagyis a „nagy-apó” emelkedett szólásra. Ekészszólásu beszédében ha-lomra döntötte a tal ősszes állítását; hangsúlyozta, hogy a besugó a rajta esett sérel-met akarta megbosszulni, majd kifejtette, hogy az egész vád a talált láda arany pénzről egy abszurdum. De ha még igaz is lenne, ak-kor sem volna a román kor-mánynak joga azt magának követelni. A „nagyapó” olyan logikusnak érvelt és olyan szívhezszólóan beszélt, hogy a „bíróság” elutasította a vá-dat és egyhangulag felmen-tette Mendl zsidót.

Nyomban a „bírósági tár-gyalás” után leült a „nagy-apó” a megterített purimi asztalhoz, hivi kíséretében. Még aznap este megérkezett egy távirat Kisinevből, mely-ben Mendl tudatja, hogy meg nyerte a pert és hogy útban van Spoleba.

Három napra rá, amikor megérkezett, a „nagyapó” hivi kitoró örömmel fogad-ták. Mendl elmondta, hogy kitűnő ügyvédje volt, aki nagyhatású védőbeszédet tar-tott és meggyőzte ártatlan-ságáról a bírakat. Amikor Mendl közölte a chászidokkal a védőbeszéd tartalmát — azok majd hanyattestek a csodálkozástól: a beszéd ugyanis szóról-szóra azonos volt a „nagyapó” beszédével, amit a purimi „bíróság” előtt tartott, amikor ügyvédnek maszkírozta magát...

Amikor aztán Mendl be-ment a „nagyapó”-hoz, az megkérdezte tőle: Nu, Mendl, jó ügyvédet küldtem neked? Meg voltál vele elégedve? — Persze, hogy jó ügyvéd volt — felelte Mendl — hogy ne lett volna jó ügyvéd, a-mikor mindenkit meggyőzött és a bíróság engem felmen-tett.

Erre a szent „nagyapó”, emléke legyen áldott, így szólt: „Tud meg, Mendl, hogy a te ügyvéded egy angyal volt, aki abból a jótétemény-ből (C'dáká) született, amit a szegény kiházásítandó meny asszonnyal műveltél...

Egy eszpresszó története

IV.
Kellér Bandit idézik ma is az asztalok mellett. Ifjú korában több volt, mint fenyegerek, afféle pesti Cyrano, de nem karddal — a tollával vívta ki magának a helyét a magyar Parnasszuson. Rekedt, éles nevetésének foszlányait mintha ma is hallanók a kék füsttenger mélyéről.

Az elnök, Farkas Imre, szigorúan szól:
— Bandinak nagy bűne, hogy két könyvvel adós maradt az irodalomnak. És, sajnos, ezt a két könyvet, az összes írók közül csak és kizárólagosan ő tudta volna megírni. Az első: Krudy életének igazi könyvét, a másodikat: az Otthon-kör regényét. Utóbbival többen próbálkoztak. Beletörtött a pennájuk.

Kellér Bandi minden nagy storyban vagy szereplő volt, vagy koronatanu.
Senki sem tudta úgy elmondani az elmondhatatlant, s megírni a megírhatatlant, mint Bandi. Különleges íze és formája volt írásainak, s az elhallgatott mondatból elő csillogott — ha borsos is, de bájos — mondanivaló...

Engedtessék meg nekem, két — még soha nem publikált — „Kellér”-t lerögzítenem. Az élet tele van vágyakkal, melyek között, emberek lévén, hogy ne is mondjam, fizikai vágyak is előfordulnak. Magyarán, az ember nincsen fából.

Az első történet Krudyról szól, aki már túl volt első sikerein a híres nagyváradi és debreceni szép napokon, s Pesten róttá már gyöngybetűs beszéleit. Szentes, vagy Bekécsaba városa meg hívta a kiváló ifjú titánt, hogy tartson előadást városkájukban. Krudy leutazott, megtartotta előadását, felvette a honoráriumát és — eltűnt. De úgy eltűnt, hogy soha nem jutottak nyomára. Sem a szentesiek, sem a pesti szerkesztőség, ahova Krudydt szerződés kötötte. Hozzáértető, helyesebben barátai, hónapokig várták a szentesi vonatnál, Krudy nem jött. A rendőrség megnyugtató választ adott. A mester jól van, szórakozik, nincs semmi baj.

Gyula bácsi, húsz évvel később, legfelsőbb titoknokának, Kellér Bandinak, tömören így nyilatkozott az ügyről:
— Volt ott Szentesen egy „lányos ház”...

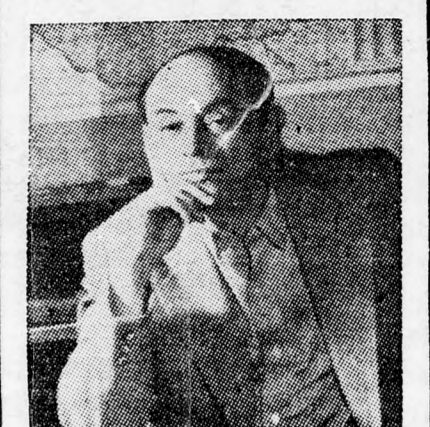
Még csak annyit kell hozzáfűzni: Krudy daliás férfi volt.
Másfél év múlva jött vissza.
Tizennyolc hónapig heverészett és álmodozott. Gyűjtötte az anyagot. Hiszen mi-ből írta volna meg százhusz könyvét? Krudy többet írt, mint Jókai Mór... De nem könyveinek sokasága miatt, volt Krudy igazi írófejedelmek. Inkább azért, mert soha, senki és semmi, sem pénz, sem dicsőség, sem hiúság, sem siker nem kötötte.

Az egyetlen kivétel Szemere volt, a zseniális tatár méltóságos úr, kamarás, kártyás és futtató, aki elkápráztatta, s akinek sikerült Krudyt zsoldjába fogadnia.
Krudy megígérte a nagy hazárdör Szemere, az ember, akinek minden sikerült. Aki lefőzte a regényírók fantáziáját is, aki Potocky lengyel hercegtől a békebeli békeben két millió forintot tudott nyerni öt perc alatt, s aki előtt hasravágódott az egész világ és „félvilág”.

Krudy megbüvölte Szemere rejtélyes tarisznyája a pesti Pannonia szállóban, amit a királyi kamarás és volt követségi titkár a nyakába akasztva hordott. Belemarkolt az iszákba és számolatlan mennyiségű Victoria vagy Louis d'Or hullott Gyulánk üres és éhes zsebeibe. Ezért nem igen ismerte a pénz értékét Krudy sem. S ha Szemere azt mondta pénteken délből, hogy a bécsi-freudnau löverseny-pályán vasárnap délután fel kellene tenni tizezret, titokban, erre vagy arra a menre, Krudy csak

biccintett, s már lenn volt a pesti utcán, kiválasztott egy jószerszámú fiakkert s eltrappolt vele a bécsi paripatérig, hogy a megbízatást teljesítse.

Még arra is jutott idő a kétszázötvenkilenc kilométeres úton, hogy betérjen egy-egy csárdába. Az író kitűnően ismerte egész Magyarország hasonló helyiségeit.

KELLÉR ANDOR

Tudta, hol van igazán jó pörkölt, hol a legjobb csontlús, hol mérik a legjobb sört, s hol működik az a szakácsnő, aki legízletesebben készíti a kolozsvári töltött káposztát, vagy csöröge-fánkot.

A borokról most ne is beszéljünk.

A másik történet Szenkár Dézsről szól. Szenkár zeneszerző volt Budapesten három évtizeden keresztül. A Horthy-korszakban nem igen szerepelhetett, de dolgozott, folyton dolgozott. A Városi Színház bemutatta egy nagyigényű operettjét. E mellett megállás nélkül hangszerelt és modern muzsikát komponált. Akkoriban ez még nem volt olyan kelendő, s Szenkár szegény volt, mint a templom egere. Mint egy szegény templom szegény egerre. Beethoven-fejű gyermek, csupa-csupa szív. Egy szív és más semmi...

Lakása a Teréz körúton volt, már amennyiben lakásnak lehetett nevezni. Egyik szobájában egyetlen ágy, a másikban, amely előszobácska volt, egy lóca. Kályha sehol. Nos, éppen ezért tartózkodott hősünk a közeli Otthon-körben, barátjával, sok legenda kedves hősével, Kázméri Kázmérral, aki azelőtt az ungvári színkerület bérletező titkára volt, s jelenleg nevezetes hírlapíró.

Igazi két Bocaccio-figura a renaissance-korabeli Florencéből.

Kázméri Kázmér (valódi neve felderíthetetlen) filligrán, porcelán vékonyságú emberke volt, életét a kártyánál szentelte, de két művel mégis megajándékozta az emberiséget. Az egyik műnek (inkább füzet), ez volt a címe: Birobidzsan. Zsidók a Szovjetunióban. A másik könyv témáját a kártyavilágból merítette, s címe így szólt egyszerűen és közvetlenül: Kész vagyok...

Különböző mestere volt a világ egyik leghatalmasabb tudományának, a „tarhológiának”.
Az emlékezetes téli éjszákán, amikor odakünn, a harapó hideg mián apró pelyhekben hullogált a hó, és emiatt látogattak igen kevesen az Otthon-kör termet, tehát nem volt kitől kérni sem, minden tudomány eső-dőt mondott.
A helyiségben meleg volt, de mi egyéb? Ott gubbasztottak a kályha mellett Szenkárral, s a régmúltat idézték, amikor még... Satöbbi.

Félkettőre járt. A komornyik ásitovva nézte őket, aztán bejelentette a zárórát. Szenkár és Kázméri, átlátás, széllel bélelt átmeneti felöltőjükben kiballagtak a körútra. Cidri volt.
— Te... — kezdte el a muzsikuskus — ragyogó éjszaka van... Micsoda éjszaka! Pezsgőt szeretnék inni... és öregem... hidd el, bolond kedvem volna egy hölgy társaságában eltölteni ezt a csodálatos, téli éjszakát...

Kázméri savanyú mosolygással tekintett a nálánál két fejjel magasabb, bozontos óriásra.

— Fájdalom — mondta finoman, mert legtöbbször e szóval kezdte mondanivalóját — én is szeretnék boldog lenni, de nincsenek meg hozzá az anyagi eszközeink...
— Miért? Mennyi pénz van?

— Egy pengő.
— Nekem is van egy. Adjuk össze, az kettő. Nem sok, de...

Jó ideig ácsorogtak a metsző hidegben, amíg akadott egy vállalkozószellemű árvalányka, aki kijelentette, hogy megossza velük a bánatosnak induló éjszakát.

Nem volt egy kimondott Greta Garbo, de elfogadta a két pengőt, s így felvonultak Szenkár lakosztályaiba.

A zimankós előszobában sorsot húztak, ki csókolja meg előbb a hölgyet és Szenkárnak kedvezett a szerencse. A szerelmes pár ellillant és Kázmér künymaradt a lócan. Dermesztő időjárás uralkodott a kis előszobában. Már pitymallott. Csipett a szél is, mely nem tudni, hogyan került oda. Lehetséges, hogy az ablak egy kicsit ki volt törve. Szenkár nem tördölt ilyen apróságokkal.

Kázméri gémberegett tagokkal üldögélt, félórárt, egész órát, kettőt. Aztán felállt, mert a keze is, lába is zsibogni kezdett és óvatosan, reszketeg hangon beszólt a másik szobába:

BERTOLT BRECHT, GÜNTHER GRASS és a többiek

1.
Willy Brandtnak, Berlin jelenlegi főpolgármesterének és egykori partizántsztárnak és belbarátjának, a majdnem negyven éves író, kritikus, szociáldemokrata választási kortes és fenyegerek — Günther Grass — szentségtörést követett el: szindarabot írt, amelyben kritizálni merészelt Bertolt Brechtet.

Brechtet, persze, nem kell bemutatni. Ő sokak szemében a „becsületlen, antifasiszta német” szimbóluma, és mint ilyen, ritkaságszámba menő példány. Helye ott van valahol Thomas Mann és Hermann Hesse mellett, helyesebben, helye ott volna, ha nem követelt volna el, egyes nyugati kritikusok szemében, két megbocsáthatatlan bűntényt:

1) A hitlerizmus bukása után, Mannel és Hesselével ellentétben, visszatért Németországba, 2) állandó lakóhelyül Kelet-Németországot választotta, noha sosem váltotta magát „tisztá” kommunistának és nem volt a párt tagja sem.

De Brecht — legalábbis Grass szemében — elkövetett egy harmadik bűntényt is: szívvel és lélekkel szolgálta Ulbricht diktatúráját. Olyannyira, hogy 1953-ban, amikor Kelet-Berlin munkássága megkérdőjelezte a proletárdiktatúra ellen — oh, Marx-atyánk, hallod-e: munkások a proletárdiktatúra ellen! — Brecht Ulbricht mellett foglalt állást. Ha nem is nyíltan, de meghunyászkodva.

Ezt a témát dolgozza fel Günther Grass szentségtörő drámájában is. A Stalin-Alleen folyik a harc a német dolgozók, Ulbricht rendőrsége és az ezt a rendőrséget támogató orosz tankok között, miközben I. eht színházában, a Berliner Ensemble együttese zavartalan nyugalmal folytatja Shakespeare Coriolánuszának próbáit. Ekkor megjelenik egy munkásküldöttség felkérni Brechtet, hogy támogassa felkelésüket, — de ugyanakkor megjelennek a munkásokat üldöző kommunista rendőrök is.
Brecht a kényves problémát egy elefantosontoronyba meg húzódozó író módjára oldja meg, megtagadva egykori

— Dezsőkém... én is itt vagyok...
Mire feltárult az ajtó, s lobogva, szikrázó szemekkel, hevülten és mámorosan megjelent a zeneszerző.

Szenkár még egy színpadias mozdulatot tett, mint a hőstener a Carmenből, s így harsogott a dérről lepett, pici Kázméri arcába:
— Nem adom! Szeretem!

★

Sic transit gloria mundi... Így múlik el a világ dicsősége. Ez a sarokasztal, mellettem, itt, a Braziliában, még mindig gyászolja az „emberiség titkárát”, Balla Ernőt, a hírlapírót, aki összetartotta az utolsó mohikánokat és mindenkinek mindent elintézett. Ez volt a hobbjja.

Farkas Imre és Kálmán Jenő halkabbra fogják a szót, ha róla van szó.

Itt ültek mindig, kettesben Székely Mihállyal, az Operaház büszkeségével, aki valaha és kezdetben a jászberényi zsidótemplom kórusában fújta a basszust, s eljutott a legmagasabb régiókba... Balla Ernő is mindenütt ott volt, fűrgén, lelkesen, odaadó energiával: kórházban, tériaton, színházban, szerkesztőségben, városvezetésben és minisztériumban, de idejének legnagyobb részét a Braziliában töltötte.

Székely Mihály, a nagy énekes ottmaradt egyik budapesti kórház műtőasztalán, jelentéktelen operáció után, Balla Ernő pedig úgy halt meg, hogy átment a tulsó oldalra szőlőt vásárolni, visszajött a Braziliáé és a kiszolgáló kisasszonynak átnyújtotta a gyümölcsöt, elfogyasztotta meg. A szőlő elfogyasztására már nem került

NEW-YORKI ÉS USA-BELI OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

Az utóbbi időben megsokszorozódott az érdeklődés Amerikában az Uj Kelet, s különösen lapunk pénteki száma iránt. Ennek legfőbb bizonyítéka, hogy számos ujságbizományos és kioszk-ellátó rendelte meg az ujságot, illetve emelte a példányszámot, melyre előfizet.

Ebből az alkalomból közöljük amerikai olvasóinkkal, hogy kiadóhivatalunk közvetlen előfizetés tekintetében is rendelkezésükre áll. Repülőpostán küldjük az Uj Kelet friss példányait, s az előfizetési díj 1/2 évre, naponta-küldésnél 37 dollár, pénteki és ünnepi számaink előfizetési díja pedig 12 1/2 dollár.

Megrendeléseket és a megfelelő összegről kiállított dollár-csekket az alábbi címre kérjük:

UJ KELET
Tel-Aviv, POB. 831.

sor, mert a perc töredéke alatt „az emberiség titkára” magasan lebegett a felhők felett.
Aznap becsukták a Brazilt. Most, hogy itt beszélgetek a két öreggel, tudom, hogy ő is itt van, a kis Balla, csak éppen nem látható. Hallom a hangját, érzem a szeme sugarát, hetvenéves korában

is, harminckét egészséges fogának villanását, lelkes jóindulatát, ami oly végtelenül kellemessé tudta varázsolni a füstös Brazili atmoszféráját.
Lassan mindenki átmegy a tulsó partra.
S akkor, valóban, mindentől függetlenül fejeződik be a Brazili regénye...

forradalmi lendületét — a munkásokat, éppúgy, mint a rendőröket, egyszerűen felviszi a színpadra és besorolja őket a Coriolánusz szövegét szavalt statiszták sorába: a munkásoknak a plebejusok szerepét kell betölteniök, míg a rendőrök átvedlenek a ple-

hoz...) Azonkívül pedig 1953-ban nem is volt Kelet-Berlinben semminemű felkeltés, legfeljebb kisebb csoport, Nyugatról felbérlet provokációkat, próbált — sikertelenül — zavarokat okozni.

A nyugat-berlini kritikusok más szemzőgökből bírálják Grass drámáját. Elsősorban az fáj nekik, hogy Brecht túlvöröses beállítottságával, Grass öt teljes mértékben Kelet-Németországnak ajánlódokozza — Brecht pedig túl értékes ajándék volna. A nyugat-németek szemében, ugyanis, Brecht tévedhetett, de nem lehet, és nem is szabad, hogy bűnrészes legyen egy német, nemzeti felkelés elnyomásában, még indirekt módon sem: mert az 1953-as felkelés, természetesen, Bonn megítélésében, német nemzeti felkelés volt az orosz elnyomók és Ulbricht-szerű csatlósai ellen.

3.
Imígy tehát a németek, de mit bírálak Grass darabjában a külföldiek? Vagy pontosabban, miért bírálják Grass Franciaországban és Olaszországban, de másutt is?

Elsősorban, mert Brecht túl népszerű ahhoz, hogy túlságosan kommunistának állítsák be, vagy — amint a kommunisták állítják — Brecht túlságosan kommunista volt ahhoz, hogy ne foglaljon nyíltan állást a „Nyugatról pénzelt provokációs mozgalmak ellen”. Egy szóval, ezek a kritikusok is körülbelül úgy tekintik és úgy is ítélik meg a problémát, mint azt a németek teszik, és ki-ki a saját német-jének ad igazat.

Azonban akadnak más jellegű kritikák is. Ezek a kritikák azoktól származnak, akik Brechtet és írói munkásságát jól ismerik. Egykori barátai, mint Ignazio Silone, Erwin Leizer vagy Anton Cilliga. Egykori kommunisták, akik azonban sosem lettek „jobbaldaliak”, és akikben n. n. tombol a német nép iránti bizalom szeretete sem.
Ezek Grass ellen azt a bí-

Summa summarum, Brecht egyszerűen nem foglalt állást, mert „sehogy sem volt jó”, hogy népdal-hangulatban fejezzük ki magunkat. S ebben pedig igaza volt. Gondoljunk csak mindkét Németországban komoly pozíciókat betöltő náciakra, gondoljunk csak a Calmann-jelentésre, amelyből „tűnik, hogy a mai 14—17 éves nyugatnémet csemeték nagy része Hitler hőseinek tekint, akinek antiszemitaizmusa jogosult volt, és gondoljunk csak arra, hogy Ulbrichték Izráel-ellenes magatartása mögött ott lapul a kelet-német ifjúság kéjes antiszemitaizmusa: a helsinki-i világifjúsági találkozón ennek az ifjúságnak képviselői ezt elég nyíltan ki is mutatták — nyíltabban nem is lehetett volna. (Ismert tény, hogy nemcsak Izráel képviselőivel nem óhajtottak találkozni, de amerikai zsidó fiatalokkal sem.)

Minden tisztelt kijár a nyílt és becsületlen Grassnak — mint ahogy kijár Brechtnek is. Főleg, mert ez utóbbinak nézeteit valljuk: sehogy sem volt jó. Brecht kritikuskus szemé felfedezte saját népének hibáit — és így 1953-ban nem foglalhatott állást.
S nem foglalhatna állást ma sem.
Dr. Ringwald Erwin

tü orosz
ai császár,
8. Sok
szegény.
s oxigén-
xidáló és
1. A brah-
csaba. 13.
félsziget
21. A tu-
rály fran-
neszet tag.
Die kleine
név. 28.
egest. 30.
hangulatu
magasabb-
nél vala-
akjának a
ában tör-
megváltozá-
ék család-
csaló. Az
lakója.
ömegekben
34. Férfak
nyol nyel-
35. A sze-
görgörög mi-
Attetszó
vagy fény-
s terhá-
nás világi-
ás szinha-
Vissza: úz-
urópai fő-
45. Paripa.
omány. In-
nek nyolc-
Ezen ok-
Lakat. 54.
erdi opera.
s, villamos
busz rövi-
örök. 62.
64. Vissza:
s: viharos
mát parto-
ajás ünne-
0. ...bást-
71. H.B.F.
75. Szent-

KÖNYV:
ugham:
IABA

YAZAT

575

EFJEZÉSE:
Lionel Bart,
Maron, 89.

Hlinka, 13.
Malines, 66.

Bolondok hajója

Regény
Írta: KATHERINE ANNE PORTER

55.

— Mikor... mikor lesz ebből a mulatságból valami? — kérdezte gyönyörűség és aggodalom között hányódó érzésekkel.

— Csak az utolsó estén, mielőtt Vigóba érünk — felelt.

— És mikor... le-le-lehetünk együtt? — dadogta.

— Hiszen most is együtt vagyunk — felelt a lány értetlenül.

— Persze, tudom — mondta ő, s igyekezett összeszedni magát, mert megint elfogta a gyanú —, de ez nem mehet így tovább, maga nagyon jól tudja, miről beszélünk...

— Én nem jól értek angol — közölte vele Pastora.

— Le akar feküdni velem?

Denny boldog volt, hogy végre a tárgyra tértek.

— Világos. Ez a beszéd. Azt akarom tudni, mikor!

— Nem — felelt komolyan Pastora —, pénzt előbb, menyit pénzt?

— Hát mondja meg.

— Húsz dollár.

Denny le akarta nyelni az utolsó korty pezsgőt, de hirtelen csuklani kezdett, és a levegőbe köpte az italt, a lány feje fölé.

A lány letörölte befröcskölt haját a papírszalvétával, s fensőségesen mondta: — Ez nem szép. Most én megyek.

Denny elkapta a lány csuklóját, és kétségbeesve kérdezte: — Ma éjjel?

— Ma éjjel nem! — felelt a lány hűvösen, és kiszabadult Denny szorításából. — Ma éjjel vagyok fáradt.

— Holnap?

— Talán. Engedje el a karomat. Emberek azt hiszik, itt akar velem szerelmeskedni az asztalon. — Azal elhúzódtól tőle, és végleg otthagya.

Denny nem tehetett mást, kifizette a számlát, és elment ő is. Mindenki őt bámulta, legalábbis ő úgy érezte. Nem mert körülnézni, hogy meggyőződjék róla.

Ugy döntött, mégis elmondja David Scottnak átadott kiadásban a jelenetet. — Belekerült egy üveg komisz pezsgóba — vallotta be szégyenkezve arccal, de a cigarettát és a jegyeket nem említette. — A nő nem iszik sokat, de a legjobb ital kell neki... Már úgy értem, pezsgő. Olyan klassz lába van, amelyet még nem is láttam, pici, mint a kisgyereké, és lágy, mint a pihe. Lehúzza a cipőjét, aztán lábacskáit játszottunk, mint két iskolás kölyök. De több pénzt akart tőlem, mint amennyit kapni fog. — És addig nem is simogatja a markát pénzzel, amíg eredmény nincs. Ennél neki már több esze van. Egyszer-egyszer valami ital... Jó, azt megkaphatja, de ezzel vége. Lakást, ellátást, azt már nem. Ő már így szokta.

— Legokosabb csakugyan megkapni tőle, ami kell, és csak aztán teljenni — tanácsolta David —, mert ha már megkapta, mondhatom magának, nem hajlandó ez semmire... — Ismeri a fajtáját.

— Ez így is van rendjén — felelt Denny —, mert ha csak úgy megkapom, mielőtt fizetnék, aminthogy meg is kapom, akkor én is minnek fizessek! — Elgondolkodott egy percig, és meglepődött, hogy ilyen világos elhatározásra jutott. Eddig még sosem jutott eszébe, hogy átvegye pénzzel egy lányt. Persze arra ügyelt, hogy túl ne fizesse őket. De most olyasmit érzett, hogy palira fogták, ezért szeretett volna visszafizetni. — Ide hallgasson — mondta felháborodottan, mintha máris kiforgatták volna. — Előre fizetek neki, de meg kell szolgálni az árát, mert ha nem, úgy elbánok vele, hogy soha többé nem kezd fehér emberrel.

David nem szólt semmit, s egy pernyi hallgatás után Denny még hozzátette: — Mostanáig sose volt dolgom más nővel, csak fehérrel.

— Ezek fehér lányok — jegyezte meg David.

Denny elképedt. — Én fehérnek csak amerikai nőket nevezek.

David hosszú és kemény tanulóévek során érte el, hogy férfiak bizonyult a férfiak között, a mexikói bányavidék társaságában. Elővett kettényitható bőröndjéből egy üveg valódi, márkás almabort. — Iszik velem? — kérdezte. Denny bólintott, és nézte, míg kitölti az italt a vastag vizespohárba. — Legalább kiöblíti a pezsgőit a szájából — mondta David.

— Annyi biztos — folytatta Denny aggodalmas hangon egyetlen témáját, és jót húzott az italból —, hogy nincs olyan hely a hajón. Persze, ennek is megvan a stricije, Amparo stricijét is órákig látom eselengeni éjjel-nappal, míg Hansen van bent a nőnél, de nekem kavarog a gyomrom az ilyesmitől. Nálam ez nem megy. Látom azt a Riebert a csontkollektívával, hogy vonszolja a sötét sarkokba a fedélzeten, meg mindenfelé, de azt hiszem, nincs ott semmi újság, csak masszírozják egymást. És mellesteg Pastora nem is ajánlott semmi gyakorlati megoldást, csak a pénzről beszélt. Azt nem mondta, hol és mikor.

— Miért nem kérdezte meg tőle?

— Megkérdeztem. Azt felelte, talán holnap. De hogy hol, azt már nem tudom.

— A hányásztáborban — mondta David, és újratöltötte a poharakat, aztán visszanyomta a dugót, és az üveget a térde közé fogta —, fenn a hegyek között, Mexikóban, ahol először vállaltam állást, a kupleráj, mégpedig az egyetlen, csak egy nagy szobából állt. Mint egy óriás csűr, és sorban álltak benne a pamlagok, olyan szorosan egymás mellett, hogy az ember alig tudott elmenni közöttük. Egészen sötét volt, csak az egyik sarokban égett egy vörös lámpa. Az ember a lánnal körbejárt a pamlagok között, keresett egyet, amelyik nincs üzemben, és csak tapogatott, míg egy combot vagy fenéket nem ért, és aztán neki...

— Mi a fene! Én ezt nem tudnám — mondta Denny megdöbbenve. A földön ült, és lehúzta a cipőjét.

— Nem volt olyan borzasztó — folytatta David.

— Az az igazság, hogy megfelelt a célnak. — És megint érezte ereiben a gyötrő undort, s az elviselhetetlen nemi dühöt, a hányingernek és a halálos kéjnek mérgező vegyületét: tetőzött, aztán elmúlt, mint mindig, csak a másnapos szájíz maradt utána. Egyszer, még szerelmük kezdetén, vonakodva vallotta meg Jennynek egy üde, vidám szeretkezés után, hús tavaszi regelen, milyen különös élményei voltak azon a helyen; valahogy azt várta, a lány megérti, hogy őt a keserű undor csak megtisztította, és sértetlenül hagyta férfiaságát. Örömmel mondta el, hogy ilyen éjszakák után hosszú ideig még a nemiség gondolatától is rosszul volt. Magasabb rendűnek érezte magát, mint aktusai közben, s magasabb rendűnek partnereinél — mintha teljesen elvált volna a szennytől ebben a megtisztító undorban.

Jenny felült az ágyban, előre hajolt, arcát két keze közé fogta, és pajzánul mondta: — Nem baj, drágám. Ez a metodista másnapossága. A férfiak szeretik betegre enni magukat, aztán lenézik a hányadékukat... én... nos, én nagyon remélem, hogy engem sose rókázol le. — Ezt sose tudta megbocsátani neki. Nem is bocsátja meg.

— Még egyet? — kérdezte és töltött. Denny bólintott.

— Nos — mondta —, az biztos, hogy itt se nagyon van hol, ezen a teknőn! — Ijedten szemlélte a benőtt körmöt a lába ujján. — Mi a fene, ez a vacak még elmérgesedik nekem. — Minden egyébről megfeledkezett, míg a jódót kereste.

★

Míg a hajóra nem szálltak, Hans sosem látta, hogy szülei együtt vetkőztek vagy öltöztek volna. Arra emlékezett, hogy mikor még nagyon kicsi volt, reggel odavették magukhoz az ágyba, és játszottak vele. De egyszer, már nem tudja pontosan, mikor, azt mondta az anyja: — Nem, Hans, te már nagy fiú vagy, ennek a babusgatásnak most már vége. — Addig benyithatott a szobájukba, bemehetett, amikor akart. De ezentúl hiába próbálta a kilincset, az ajtó mindig zárva volt. Apja meg anyja ment hozzá este, az ő szobájába, s ott mondták el az esti imát.

Ebben a szűk, zsúfolt kabinban ezt nem lehetett megtenni, nem volt hova menni. Vetkőzéskor az anyja mindig bekötötte zsebkezdőjével a szemét, s azt mondta:

— Igy ni. Ezt most nem veszed le, míg nem szólok, de nehegy leskelődj! — Ő persze kilesett alóla, de nagy csalódására nem volt semmi látnivaló. Nem egészen értette, mire jó ez az egész titkolózás. Háttal fordult feléje, meg egymásnak is, levetették ruhájukat, belebújtak a hálóingbe, és sohasem voltak meztelenek, legfeljebb az anyja kövér vállát vagy apja sovány bordáit láthatta. Azért volt érthetetlen számára ez a titkolózás, mert sokszor a strandon fényes nappal többet láthatott belőlük. Ilyenformán biztos, hogy az esti vetkőzésben más is van, mint egyéb vetkőzésekben, csak nem tud rájönni, mi lehet az. Nem láthatta, mi történt közben, s máris ott álltak előtte elfedett testtel, apja piros szegélyes, hosszú hálóingben, anyja hosszú ujjú, fehér hálókötönsben. — Igy ni! — mondja anyja, s mintha a játéknak vége lenne, leveszi a zsebkezdőt a szeméről, s Hans ilyenkor megpróbál álmos képet vágni.

A kabin levegője akkor is fűledt, ha nyitva az ökörszem; csakhogy éjszakára mindig becsukják, mert az éjjeli levegő veszedelmes, tengeren meg éppenséggel halálos veszedelem. Míg szülei vetkőztek, a bőrük szagokat árasztott, emiatt óhajította annyira Hans, bárcsak nyitva lenne az ökörszem; kimondani persze nem merete... Apjának keserű, erős a szaga, mint a patikának Mexiko Cityben, ahova apja gyakran járt a kis cédulával, amit a dokortól kapott — anyja szaga érdekesen élmélyítő, mintha összekeveredne a halasbódé bűze a virágosbódé illatával, mert a mexikói piacon egymás mellett állnak. Meg tudta különböztetni a szagukat, melyik apjé, melyik anyjé; sokszor megcsapta az orrát Mexikóban a kertben vagy az asztalnál, sőt még itt is, a hajón. Undorodott, emiatt érezte idegennek apját meg anyját, félt tőlük. Valami nincs rendben az apja leheletével meg anyja hóna alatt, és azon tűnődött, nincse-e ilyesmi rajta is. Némelykor a vállára hajította a fejét, szaglászott, kigombolta az ingét elől, és jól alája szimatolt. Nem érzett mást, csak a rendes szagát, semmi bűdösséget, s egy időre megkönnyebbült.

Anyja letérdelt az ágya előtt, Hans felkelt, és mellette térdelt. Anyja átölelte a vállát, és most csak a frissen vasalt fehérnemű kellemes szagát érezte. Apja letérdelt a másik oldalán, hárman együtt mormolták az esti imát, aztán megölelték, jó éjszakát köszöntek és megcsókolták. Egyszerre olyan közel érezte magát hozzájuk, újra felült, és elfogta a közlékenység:

— Mama, ma odajött hozzám Ric és Rac, s azt mondták, lehajtanak a hajóról. De nem ijedtem meg tőlük!

— Nagyon jól tudod, Hans — szólt rá anyja élesen —, hogy imádság után nem szabad beszélgetni.

De apja majd kiugrott az ingéből. — Mit mondtál? — kérdezte, és feleségéhez fordult. — Nem hallok, mit mond a gyerek? Azok a szörnyű spanyol kölykök megfenyegették...

— Ostobaság — kiáltott az asszony. — Hogy képzelsz ilyet? — vonta kérdőre Hansot. — Elszaladsz és játszol azokkal a gyerekekkel?... Nem megmondtam, hogy tartsd magad távol tőlük?

— És te hol voltál, hogy ezt észre sem vetted? — kérdezte apja az anyjától.

— A fodrászhoz mentem, Hansnak pedig megmondtam, hogy a nyugágyban várjon meg. Persze, mindig engem hibáztat... Nekem egy pillanatra sem lehet nyugtom!

— Törődj a gyerekekkel, s ne kínozd örökké a férjedet! — kiáltott rá apja, és Hans azt vette észre, hogy róla teljesen megfeledkeznek.

— Én nem keltem fel a nyugágyból — mondta és majdnem sirt. — Odajötték hozzám, megálltak mellett, és azt mondták: Ledobunk a hajóról téged is, más is, de legelőször a bulldogot. Ezt mondták, és én erről igazán nem tehetek. Én csak annyit mondtam: menjetek innen, mert megmondom az apámnak. Erre ki-nevettek, és ki is csúfoltak...

— Borzasztó! — kiáltott őszintén megbotránkozva anyja —, azt az ártatlan, tehetetlen, jó kis kutyát! Ó, Hans, ha te olyan kegyetlen leszel, és egy szerencsétlen, tehetetlen kis állatot bántalmazol, hallani sem akarsz rólad többé.

— Dehogyan bántanám én Bébét, a világért sem — tiltakozott Hans jémborban, és boldog volt, hogy ismét magára vonta anyja figyelmét.

— Majd beszélünk velük, esetleg azokkal a szegénytelen szülőkkel is, ha szükséges — jegyezte meg apja. — Utóvégre miféle tréfa az, megfenyegetni egy gyereket, hogy bedobják a vízbe?

— Én csak azt tanácsolom, hogy szóra sem kell méltatni őket, nem szabad róluk tudomást venni, mintha a világon sem lennének. Te pedig, Hans, maradj mindig mellettem, és tedd azt, amit mondok.

— Igenis, anyuka — felelt Hans a legengedelmesebb hangján. Eloltották a villanyt, és minden elcsendesedett. Hans rövid ideig tartó buslakodás után elaludt. Anyja mintha nem figyelt volna arra, amit közölni akart vele: hogy kis híján vízbe fojtották, míg ő haját mosatott, s közben eszébe sem jutott, mi történik vele.

★

Herr Rieber végképp elhatározta, hogy dűlőre viszi a dolgot Fräulein Lizzi Spöckenkiekerrel. Mindenekelőtt Lizzi a legkevésbé sem Fräulein, hanem tapasztalt asszony; és bár Herr Rieber semmit sem kedvelt jobban, mint a kellő adag női kacérságot és játékos ellenállást, azért úgy vélte, hogy bizonyos határon túl az ilyesmi már csúfolódássá, sőt egyenesen szemtelenséggé válik, amit a férfi, ha méltó a férfi névre, nem tűrhet el semmiféle nőszemélytől. Nem, még akkor sem, ha akár magával a trójai Helénával áll szemben! Ilyen lelkiállapotban vezette Lizzit vacsora után a szokásos sétájukra, karonfogva. Egy darabig hallgatták a zenét, aztán a felső fedélzetre vezető lépcsőhöz vonzolta, és mindenre elszántan, egy szó nélkül vitte a kémény mögé, a sötétbe. Áldozatának nem adott időt a tiltakozásra, sem hogy pofon vágja vagy elmeneküljön. Csak átfogta Lizzit a vállá alatt, karját a bordáihoz szorítva magához rántotta, és mohó csókra nyitotta száját.

Mintha szélmalom ölelt volna. Lizzi furcsa, halk sikolyt hallatott, és átfogta a férfi dagadó hasát hosszú karjával, eltáptotta keskeny szélű, nagy száját, és hegyes foga megrillant a félhomályban. Aztán megtaszította, és összefogózza vágódott el együtt. Lizzi fúrge, hosszú lábával hamar úrrá lett a helyzeten. A férfi hátal nyúlt el, s fájdalmasan érezte hasán Lizzi éles csipőcsontjait. Egy pillanatra ujjongó gyönyört érzett, amíg ily nem várt hévvel fogadják közeledését, de aztán rádöbent, ha össze nem szedi magát, az irányítás menthetetlenül kicsúszik a kezéből.

Először is igyekezett a természetellenes állapotot változtatni, hogy a férfiúi fensőbbeség kellő helyzetébe kerülhessen, de Lizzi úgy feküdt rajta, mint az összedőlő sátor pónái. Foga belemélyedt az állába, az ádámcsutkja fölött, s a fájdalom kerekedett minden más érzés fölébe Herr Rieber egész valójában; a szemébe könny szökött, és fészkelődött, hogy kiszabadítsa magát. Volt azonban valami fojtott villamos izgalom is ebben a küszködésben. Ha valaha mégis elkapja ezt a nőt, ki fog derülni, hogy megértte a fáradságot. Egyelőre azonban csak nem akarta megadni magát, hanem a térdével szorította, mint a makrancos lovat. Karját szinte elviselhetetlen erővel fonta köréje, és hosszúra nyúlt, szívó izmai úgy működtek, mintha verekedő fiúgyerek rejtőzne benne.

(Folytatása következik)

★ SZI

28

MAHLER

— Az IZ

W
Filharmonika
kat megkülön
ret illeti rég
törtélsztésért
bérleti soroz
Gusztáv hat
öttételes 7-
először adta
ban. A hetedi
hellik ugyan
mahleri meta
mák, de gon
és zenei világ
elődeinek és
vezetéstől, kif
nyira újszerű
fokú időszer
hogy igaz-
ját hallgató

Ha Mahler
századforduló
multat búcsi
téről, az e
égető problé
kereszténység
mert meg
valami utat
sabb régiók
gi, sem az
talál megny
magasló egy
ve, mint zen
ter, vagy o
a szimfóniku
niális újjáa
zenekarnak
nak mélyen
— úgy egy
hatjuk ki
közül a nag
szervesen é
mek közül,
akarjuk me
ezekhez jár
sabb, szán
sabb kérdés
nek viszony
hoz és esz
hez. Be ke
nak a prob
sével, csupá
melyen hal
közhétünk
Kilenc és
melyekhez
Erde" is c
ellentmondó
zebb anyag
valaha egy
lelhetünk,
mondások,
a kedélyáll
gában a
amelyek
„Gassenha
gasztosabb
ritus”-ig, v
Wunderhor
jához veze
mek olyko
összekever
dolgozok
gomolyagá
liziszt mut
távnak.

Mielőtt H
hallott H
ugrással a
kell febuli
ler Gusztá
át, mint
kötött, so
magas szí
M. Kir. O
gyar zenei
lános zene
jából anny
időszak,
meg és k
tásra 188
első szimf
zenyletve
ter Lloyd
August I
— fagyos
fogadta.
Mahler k
kódcsére
nak az a
jellemző,
Mozart-e
ni —, úg
lerhez ke
tette jón
ház inten
renc mély
Mahler
igazgatói
de amint
Géza kei

ZENEÉLEST

... S.Z.I.N.H.Á.Z ...

MAHLER GUSZTÁV ÉS 7-IK SZIMFONIAJA

— Az Izraeli Filharmonikus Zenekar bemutatója
William Steinberg vezényletével —

Filharmonikus Zenekarunkat megkülönböztetett dicséret illeti régi adósságának törlesztéséért, mikor a 7-ik bérlési sorozatban Mahler Gusztáv hatalmas méretű, öttételes 7-ik szimfóniáját először adta elő országunkban. A hetediket kevésbé terhelik ugyan a megszokott mahleri metafizikus problémák, de gondolat-, érzelmi- és zenei világa annyira eltér elődeinek és utódainak nyelvezetétől, kifejezéseiben annyira újszerű még bizonyos fokú időszertünetességében is, hogy igaz-vevő legkötő előadóját hallgatóját egyaránt.

Ha Mahlerről van szó, a századforduló visszatekintő, multat búcsúztató nyelvezetéről, az emancipált zsidó égető problémáiról, amint a kereszténységhez menekül, mert meghasonlottságában valami utat keres a magasabb régiókhoz, de sem a régi, sem az új hitben nem talál megnyugvást, — a ki-magasló egyéniségről beszélve, mint zeneszerző, karmester, vagy operagazgató, — a szimfonikus formának zseniális újjáalakítójáról —, a zenekarnak és az énekkarnak mélyenszántó költőjéről, — úgy egyikek sem ragadhatjuk ki önkényesen ezek közül a nagyon komplex, de szervesen összetartozó elemek közül, ha hű portréját akarjuk megrajzolni. Mindezekhez járul a legaktuálisabb, számunkra legfontosabb kérdés: Mahler zenéjének viszonya korunk izléséhez és esztétikai felfogásához. Be kell érniük magunknak a problémáknak felvetésével, csupán jelezve az utat, melyen haladva közelebbférközhetünk megértéséhez.

Kilenc és fél szimfóniája, melyekhez „Das Lied von der Erde” is csatolható, a legellentmondóbb, legkontroverzibb anyagot öleli fel, melyet valaha egy zeneszerzőnél feltehetünk. Ezek az ellentmondások, óriási hullámzások a kedélyállapotban, vagy magában a dallam-anyagban, amelyek a legtriviálisabb „Gassenhauer”-től a legmagasztosabb „Veni creator spiritus”-ig, vagy „Das Knaben Wunderhorn” csodálatos lírájáig vezetnek, s amely elemek olykor menthetlenül összekeverednek földi és égi dolgok szétválaszthatatlan gomolygában, hűségese analízist mutatják Mahler Gusztávnak.

Mielőtt rátérnék a most hallott Hetedikre, hatalmas ugrással a régi Budapestnek kell felelevenítenem, ahol Mahler Gusztáv két és fél évét át, mint operagazgató működött, soha vissza nem tért magas színvonalra emelve a M. Kir. Operaházat és a magyar zenekultúrát... Az általános zenetörténet szempontjából annyiban jelentős ez az időszak, mert itt született meg és került első bemutatásra 1889 november 20-án első szimfóniája, a szerző vezényletével. A sajtó — a Pest-Lloyd zsidó kritikusanak, August Beernek kivételével, — fagyos meg nem értéssel fogadta.

Mahler Gusztáv ottani működésére leginkább Brahmsnak az a közismert vizsgálása jellemző, miszerint, ha jó Mozart-előadást akar hallani — úgy Budapestre, Mahlerhez kell utaznia. Meg is tette jónéhányszor. Az Opera ház intendánsa, Beniczky Ferenc mély hódolattal adózott Mahler nagyvonalú operagazgatói tevékenységének, de amint helyébe gróf Zichy Géza került, hat hét múlva

hatalmas kártérítéssel lemondta állásáról. Hogy milyen megrendülést idézett elő a rövidlátó arisztokrata intézkedése, mutatja, hogy még az antiszemita érzelmű Rákosi Jenő is megsíratta lapjában, a „Budapesti Hírlap”-ban: „Ez a német zsidó volt az egyetlen — írta —, aki az addig polyglott magyar Operaházat egységes nemzeti intézménnyé emelte.”

Érdekes, hogy a budapestiek a mai napig sem szívesen emlékeznek vissza erre a dicstelen esetre és csupán német nyelvű könyvekben találhatunk hiteles és részletes adatokat ottani működéséről és életéről, a legérdekesebbeket Kárpáth Lajos, magyar-zsidó újságíró, később bécsi zenekritikusnak Mahler jóbarátjának könyvében.

A 7-ik szimfónia a közép-ső, hármas csoporthoz tartozik, amelyben a megelőző három szimfóniával (2, 3 és 4) szemben, nem szerepel ének. A 6-ik, tragikussal elteltebben, az 1905-ben írott és később Prágában bemutatott Hetedik, sokkalta derűlátóbb. A terjedelmes első tételben hosszú, lassú bevezetés előzi meg az Allegro con fuoco-részt. Szélid induló ritmus vonul át az egészen, melyhez kontrasztként egy éneklő, dallamos téma csatlakozik. Gyermekkori reminiszcenciaként, mely egész életművén elkíséri, egy trombita-motívum szólal meg. Bensőséges hangulat uralodik a szélesen ívelő tételben, akár induló, akár pedig himnikus ének is lép előtérbe benne.

Ezek, a hol gyászos, hol vidáman lépdelő, vagy táncosan szökdelő induló-ritmusok melyek annyira jellemzők Mahler szimfonikus stílusára, Max Brod szerint chászid hagyományokra vezethetők vissza és a szerző ezeket kapcsolataira utalnak. Nem kevésbé érdekesek azonban azok a szoros szálak, melyek éppen a Hetedik három „szereplő”-jéhez vezetnek. Lehetséges, hogy a lelki források azonosak mindkettőjüké, mert könnyed bájjukban közelebb állnak a zsidó, mint a német lírához, mely utóbbi pedig Mahler eszményképét képezte. Míg Mahler tudatosan az új vallás miszticizmusa felé törekedett — olykor természetimádó pantheizmussal minden dogmák fölé álló hittel, lelki gyökerei a zsidósággal lépten-nyomon megnyilvánulnak.

Az ötödik, rondó-finálé-tétel vidám, derűs hangulata, bukolikus életöröme ismét harangjáték, puzónok és timpánik himnikus pátoszában szellemül át, mint egy nagy bazilika kupolája koronázva a hatalmas művet.

William Steinberg, kölni születésű karmester ezúttal harmadszor látogatott Izraelbe. Első ízben, 1936-ban Toscanini számára készítette elő az újonnan született Palestine Orchestrát. Második látogatása alkalmával, néhány éve — nem a legszerencsésebben — Beethoven „Fidelio”-ját mutatta be, míg most gondos, lelkes és a közép-ső tételben ihletett munkája Mahler Gusztáv 7-ik szimfóniáját a maga sokrétűségében mutatta fel előttünk. A terjedős 1. tétel még több ismétlést igényel, mielőtt az ismételt összjátékon felül tartalmaz is kibontakozik —, általános jelenség ez zenekari koncertjeinknél, mikor is a karmesternek nem áll elegetendő idő rendelkezésére a

Závít: „AKINEK TOLJÁK A SZEKERÉT”

Hogy telik az idő! Már Kishont Ferenc darabjával kapcsolatban is lehet „repir”-ról beszélni.

Akinek tolják a szekerét (Smo holéch löfánáv) volt a kitűnő szerző első egész estét betöltő izraeli darabja, amit első ízben héberül adtak elő 1953-ban, tizenhárom év előtt a Hábima színpadán. Óriási siker volt, 160 előadást ért meg, ami akkor nagy dolog volt.

A Závít kishonházi most felújította a témájánál fogva még aktuális szatírárt Smuel Acmon rendezésében és Dov Ben Dávid diszleteivel.

Az új olé találkozás a „szent” bürokráciával — ha ez egyáltalában lehetséges — talán még szelleme-sebb, még sziporkázóbb most, Kishont új átdolgozásában, mint a tizenhárom év előtti formájában. Ugyanolyan az első mondatból, az utolsóig végig határozza a közönség az előadást.

Akik pedig első korszakában is látták a darabot, még külön mulatnak az apró változtatásokon, amelyek az „idő” megkövetelt. Mint például a nagybácsi „szerény” lakásában a daniái bűtor (ami csak az utóbbi 2-3 évben lepte el az országot, s amit csak gazdagok engedhetnek meg maguknak), vagy hogy Ilka néni — akit ma Klára-nak hívnak — most divatos virágos steppelt nylon házi ruhában jelenik meg a régi egyszerű, kopottas ruha helyett.

Csak egy fontos változtatást nem eszközölt Kishont a darabon s ez a közhivatalok minősége s a bá-

násmód, ahogyan a tisztviselő a közönséggel foglalkoznak. Pedig a tizenhárom év alatt itt is történt változás, ha nem is olyan mértékben, mint szeretnők.

ZALMAN HIRSCHFELD a „teásember”

Ami akkor reálisnak tűnt a darabban, ma már csak karikatúraként hat. És kár, mert így ez igazságtalan, elszomorító. Vajon azóta csak annyit történt valójában, hogy a hivatalokban megtanulták „otchem” helyett „etchem”-et mondani?

Az előadás nagyon jó. A központi szerepet játszó Zalman Hirschfeld, a tea-hordó idős szolga nemes, emberi figurája még akkor is megállja a helyét, ha a Hábimá Mose-jével, a kitűnő Bertonovval hasonlítjuk össze. S ez nagy szó.

Reuven Singer nagy színész (most látjuk először),

tökéletes mimikájával és alkalój, J. Ráz, Slomo Nialaposan kidolgozott művészi előadásával kabinet-figurát alakít az együgyű Itámár Levánon szerepéből.

A fiatal új olé Eli Kohen tehetséges színésznővé alakítja, a jövő egyik színházi igérete. Pnina Geri a „vátik” nagynénit kedvesen és helyesen prezentálja. Kellemes és színpadra teremtett jelenség Nirá Adi is, mint a titkárisasszony.

Alkalój, J. Ráz, Slomo Nialaposan kidolgozott művészi előadásával kabinet-figurát alakít az együgyű Itámár Levánon szerepéből.

Kár, hogy a túlságosan kisméretű színpad nem nyújt sok lehetőséget a díszletek terén, főleg a Hábimá színpadával való összehasonlításban.

Ennek ellenére a „Smo holéch löfánáv” a Závít színház egyik nagy eseménye lesz.

Dr. Marton Gizella

HETI FILMLEVEL.

Kairói akció — Ben Jehuda mozi

Ime, hát megszületett az izraeli James Bond. A szegény izraeli mozinéző, most már az állam nyelvén is hallgathatja a biztonsági ügynökök párbeszédeit és lélegzet-visszafojtva lesheti, hogyan győzedelmeskednek minden helyzetben, még akkor is, amikor már minden elvesztettnek látszik.

A belföldi James Bond még abban is különbözik az eredetitől, hogy hősei nemcsak hitvátságos kéme, nemcsak a szakmai öntudat, de a hazaszeretet is fűti őket tetteik elkövetésében. Ha nem is olyan jól felszerelték, mint külföldi kollegáik, ha tetteiket sokszor indokolatlanul hajlítják végre, akkor is terem izgalom, — különösen az izraeli mozik nézőterén — hiszen a derék emberek az el-lenséges arab világ fővárosában, Kairóban tevékenykednek, minden cselekedetük hatalmas veszedelemmel jár és olyan ügyvel elfoglaltak, amely a legkényesebb: a német rakétagyártó tudósok tevékenységének meggátolása.

Az egész film a romantika eszközeivel készült és nagyfokú gátlástalanság, a nehézségek megterelése jellemző forgatókönyvíró, rendező. Teljesen száműzték a logikát és a jóízűt. A film eseményei olyan kuszártak, alap-állása olyan naiv, a külsődleges megoldások, a deus ex machina annyira belealkultak tényezője a történelemnek, a fordulatoknak, hogy a néző nem tudja, bosszankodjék-e, vagy haragudjon.

Erőszakot tesznek az emberi értelmnek. Amit nem akarnak, vagy nem tudnak, azt egyszerűen nem magyarázzák meg. Minek az? Ez a film, ezt kell szeretni. Nem szeretjük.

Es azt sem szeretjük, hogy a hős, aki ezer veszéllyel száll szembe Izrael biztonságának megvédése érdekében, belekerül abba a börtöndbe, mely egy dubiozus figura lakhelye volt. Miért kellett a Luk történetét belekeverni egy olyan filmbe, amely azt az igényt támasztja, hogy külföldre kerüljön. Ki érti majd ezt meg, messzi országokban, hogy a Luk nevű kém most Izraelben börtönben ül, míg a történetből az derül ki, hogy nemes, igaz hazafi.

Es azt sem szeretjük, hogy a film végső akkordjaiban olyan fene nagy egymásra-találás van az izraeliek és a németek között. Mi indította erre a film készítőit? Miféle oportünizmus, miféle külföldi-re sunyítás?

Egyszóval: nem sikerült. Megint nem sikerült olyan izraeli filmet teremteni, amely országunk sajátosságait adja, egyfajta folklor, vagy nemzeti problémáink vetületét. Megint majmolás folyt, a siker utáni bomlott versenyt. Lehet, hogy nem marad el a siker. Lehet, hogy az ifjuság, vagy a serdülők felneveltek tömegei támogatni fogják ezt a filmet és megtérülnek a költségek, sőt haszon is mutatkozik. De erre a haszonra semmi szükség nincs, ha talán még ennél is izléstelenebb, még ellenszen-

vesebb, még dilettánsabb film születését teszi majd lehetővé, a bravuros Menáchem Golán részére. Ez a Golán rendező érdekes ember. Amihez hozzányúl az sikerül. Leg-alábbis anyagilag. Sok pénz keresett az Eldorádóval és a Dália a tengerészekkel is és szerencsésjére belekerült egy jó film produkciójába is — a Szalach Sabbatira gondolk — és ott is sikerült tőkét kovácsolnia. Csak hogy a pénzügyi sikerek nem igazolják őt. Menáchem Golán gátlástalan ember, nem ismeri az akadályokat, könnyen veszi a dolgokat, mint akinek minden sikerül. Olyan ő, mint Mikszáth bugylibicskával hályogot operáló kovácsmestere. Majd egyszer rádobban arra, hogy milyen veszedelmes játékok folytát. Golán, az izraeli film gyermekbetegsége. Egy kicsit hosszantartó ez a betegség az antibiotikumok korában, de reméljük, hogy a gyermek — az izraeli film — meggyógyul.

Még arról is meg kell emlékezni, hogy a goláni koncepció szerint a külföldi piacra csakis úgy tud betörni az izraeli film, ha idegen sztárokkal dolgozik. Nos, emiatt leszerződött a már majdnem elfelejtett George Sanders és a filmvilágban tökéletes fiaskót vallott Audie Murphy. Az utóbbi Amerika egyik nemzeti hőse, aki a japánok elleni harcokban tűntette ki magát, ezért a kongresszus kiütetést kapta (egyike volt a világháború tizennyolc ilyen kitüntetettjének) és élettörténetét filmre vitték, amelyben ő játszotta a főszerepet. Azután tovább próbálkoztak vele, de csakis a teljesen egysíku színészi munkát igénylő cowboy filmekben tudott úgy, ahogy megmaradni. Amde azokat a cowboy filmeket nem Menáchem Golán rendezte, hanem olyan szakemberek, akik nem nyugodnak bele abba, ha a film hőse nem tudja megoldani a szerepét, ha nevéssé válik. Szegény Audie Murphy e filmjében viszont oly százanad, képességeinek hiánya olyan szembeütő, hogy lámpással sem talál volna Golán az izraeli színészvilágban olyant, aki nem játszotta volna sokkal jobban el a szerepet. De hát Golánnak külföldi színészt kell és mivel a költségvetés köti, csakis levitézlett emberekkel dolgozhatik. Vajon milyen vonzereje lesz külföldön egy olyan filmnek, amelyben Audie Murphy és George Sanders szerepelnek? Ha ismeretlen izraeli színészek vannak a címlapon akkor a külföldi még reménykedhet, de ezeket már ismeri és nem kíváncsi rájuk. Még Frauline Marianne Koch-ra sem, akinek egyébként a nevét sem ismeri. Helyette sem letek izraeli színésznőt? Gila Almagor, Jozsef Jadin, Bomba Cur és a többiek beigazolták, hogy jobbak a külföldiek. Ezt a nemzetközi mértékést az izraeli csapat nyerte meg. De csak a színész csapat.

Zoltán Dezső

szellemi tartalmat is kimerítő próbák megtartására. A zenekar kitűnő formában volt, a kürtös Del Vescovo remekelt, Uri Tóplitz igen fuvolázott, Kaminsky hegedűs-koncertmes ter lelkes odaadással játszott a szőlőt és az egész együttes is elsőrendűen oldotta meg farszót és olykor bonyolult feladatát.

„SYLVA” — CSÁRDASKIRALYŊ — ÚJ SZEREPOSZTÁSBAN

Bitus Dávidov, a szeretetreméltó „Feri bácsi” együttese már a 102-ik előadását tartotta, ezúttal a színűtíg telt telavivi Ohel Sém-ben, amikor a címszerepelt a kitűnő Eszter Baumwell helyett Uli Schocken, szintén egyike Operaházunk díszidenseinek, vette át. Hangja, csiszolt éneklőkultúrája, nagyon szépen érvényesül, csak hosszabb távolléte a színpadtól mutatkozik meg hátrányosan tulleponált mimikájában és túlzottan heves gesztusai-ban. Amint ezeket lecsiszolja és játéka természetesebbé válik, az együttesnek temperamentumos, kedves tagjaként bizonyára sok sikert fog majd aratni. Róth László karmester jólesően gondoskodott róla, hogy a szereplők poharába nem holmi színházi festett víz, hanem valódi pezsgő kerüljön.

ZONGORAKISERET — ENEKKEKEL

Legyen szabad egy páncél-előtti híres német zenekritikus plagizálnom, aki a Berliner Tagblattban félhasabon méltatta Rauchen híres zongorakísérő művészi érdemeit, s cikkéhez befejezésül hozzáfűzte: „A szop-ránnál K. Y. kisasszony”. —

Pataki László

Végső fokon...

Irta: B. Monostory Ada

Maca ma már közismert egyéniség az izraeli jisivban. Megjegyzem, egyáltalán nem hálás nekem azért, hogy közismertté tettem, ami szerintem nem szép tőle. Mert Macának fogalma sincsen róla, hogy bementésai milyen öseredeti módon buggyanna ki formás ajkain. Maca nem gondolkodik, csak beszél. Viszont ez a bájos benne. Mert, ha gonddolnék, akkor nem beszélne és akkor mi lenne velem, illetve az én humorosnak tervezett cikkeimmel? Egy megrögzött, a szavakat jól megrágo Macával nekem nem lenne mit kezdenem. Nem vagyok én fényképész, hogy Maca magasrátornyozott frizuráját, vagy Irma la douce-t utánzó zöld szalagját a hajában adjam vissza lelki fényképezőgéppemmel. Sem legújabb piros-zöld kockás nadrágját dicsérjem, mint hajdan Homeros dicsérte hókaru Nausikát. Hókarját ugyan dicsérhetném, mert immár tizenöt különböző karkötő csörgedezik ezeken a karokon. És a karkötőkön százezre mütyürke utánozza a nürnbergi városkájára narangjainak csengését. Hogy az újjain csillogó briliánsokról ne is beszéljek. Nem, mindezt nem akarom önökkel közölni, csupán azt, hogy az én Maca barátom egy unalmas, sütés-főzéssel teli, péntek délelőtti felhívott engem. A tészta sült, a hús párolódott és én tükön álltam. Maca jélegzetes, kelemes hangja csillogt a drót másik végén:

— Képzeld, az innenarchitekt nem jött el, dacára a többszöri telefonhívásnak!

— Hát miért nem hívtál onnan — architektt, az talán eljött volna, ha nem innen, akkor onnan.

— Könnyű neked ott vécnelni, amikor te nem építkezel, hanem én. És most itt állok a szétforgácsolt lakással és sehol semmi.

Maca csilingel és csakcsog, én hallgatom és közben azon gondolkodom, hogy végső fokon Maca mulatságos lény, korunk leánya, mindenről tud és ha egy kis pletykára éhezem, akkor csak Macában kell bíznom.

— Végső fokon, — tündököm magamban, — végső fokon már nem is író az olyan, aki időnként nem tüzdeli bele a mondanivalójába, hogy végső fokon. Meg azt, hogy buktató. Aka dály, ez a szó kiment a divatból, ma már nem akadályokat kell elgördíteni az útból, hanem a buktatókat kikerülni. Szegény írósszony — gondolok magamra sok megértéssel — mennyi buktatót kell kikerülnöd. Igazán sajnálom magamat e perc töredékében és közben hallgatom Macát, a csilingelőt.

— Mi is megkezdtek a takarékosági akciót. Első ténykedésünk, hogy kicséreltük a kocsi egy 1965-ös típusra, mert az sokkal kevesebb benzint használ. A benzin ára annyira felment, hogy mi kénytelenek voltunk új kocsi venni, amelyre alig fizettünk rá 7000 fontot, de megérté, mert ez egy meseautó. Egy gombnyomás és más semmi, nem is nagy dolog vezetni tanulni egy ilyen kocsin. Jelzem már éppen ideje, hogy megtanuljak, mert már 6 éve van kocsim és én még mindig nem tudok vezetni. És ha most nem tanulok meg, akkor soha. Képzeld kicsoda trempelési lehetőségek integetnek felém! Áll az országúton egy férfi, hosszú, kócos hajjal, testhez álló, szűk nadrágban, piros

ing van rajta. Én nézem. Ez nem elég csinos, mondom és rálépek a gázra és tovább robozok. Azután jön egy másik és egy harmadik. Nem, ez nem elég csinos, ez sem, amíg meglátok egy igazán szép, kis egyetemista fiút, aki abból él, hogy az egyetemre jár, kis kerülőkkel, mert néha kiáll kicsit a kvisre és én felveszem...

— Ne is meséld tovább... Ez is a rendőrségen fog végződni és még te fogsz fizetni... Bár ki tudja, kifizetődik a dolog, mert a te képedet is közölni fogják a lapok. De mit fog szólni hozzá a kedves Alajos?

— Alajos? Ő csak örülni tudna, ha nekem meggyűlne a bajom a rendőrséggel. Mert a minap, amikor az ozeretnek felmondtam, a fenti okokból, hogy szűkíteni kell az államháztartás kereteit, Alajos rögtön mondotta, vigyázz, ez a nő fel fog jelenteni a rendőrségen, vagy a Hisztadrutnál, vagy a Bituách Leuminál, vagy mind a három helyen, mert nem annyit fizettél ki neki, mint amennyi járt. És képzeld az Alajosnak igazza volt. Mind a három helyen feljelentett, mert a Bituách Leumit nem is fizettem be utána. És képzeld mi mindent mesélt el rólam, hogy nerz bundára volt pénzem, meg minden másra is, csak az ő fizetése fájt nekem, de mikor valaha szilvafa voltam, akkor jó lett volna, ha a kerek asztal körül kergetnek a nerz bunda miatt. Mindig mondom, hogy minden alkalmazott fizetett ellenség, mert mi köze neki ahhoz, hogy én mire költöm a pénzem és ahhoz sincs semmi köze, hogy én nem szeretek az alkalmazottaknak fizetni. Nem is szeretek! Ugyan ki szeret al-

kalmazottnak fizetni? Senki. Mindenki szereti a megszerzett pénzt magának megtartani. Mint az a hogyishívják, aki Ramlén ül most. Hát ő nem magának kaparta ki a pár millió gesztenyét? És csak neki szabad? Mert neki sikerült?

Közbevágási lehetőség nincs. Maca rendületlenül beszél. Én megadással vegegyes érdeklődéssel hallgatom. Megállapítom, hogy Macában egy regényírónó veszett el hála Istennek. Eggyel kevesebb van.

— És tudod Simsonék rendeztek egy bát-micvát, ilyet még nem láttál. Mert azt, hogy elölték a villanyt és nyolc szemrevaló leányzó égo szesztes tálakkal sétál körbe a teremben, miközben a zenekar tust húz, ez már egészen elcsépeült valami. Simsonné olyasmit akart, ami még nem volt. Elment egy ilyen bár-micva rendezőhöz, mert ez is van, nemcsak innenarchitek, aki azt ajánlotta, hogy rendezzék meg a bár-micvát beuinn sátorokban. Földön, párnákon ülve arab ételekkel. Báránysült, evészközök nélkül, persze már erre a célra felszeletve a bárány és mindenki leszakít egy-egy darabot a húsból. Pita, pilof stb. Utána népi táncok és táboritűz mellett kum-zicc, sült krumplival. Nahát, olyan siker volt, amilyenre nem volt példa! A rendezőt szétkapkodják azóta. Kinek kell zöldborsós sült-csirke, vagy falatnyi szendvics, amikor frissen sült bárányt is ehetik? Azóta a rendező állandóan törli a fejét, hogy mi lehetne a legújabb sláger. És most kitalálta. Negevi kirándulás teveháton. Elöl a rabbi, utána a család, azután a vendégek... El is mentek Zagagiek a teveháton, jól zötyögtek útközben. Zagaginé már a Setách hágádonál a pokolba kívánta a rendezőt a vendégekkel együtt és könnyes

Vérvád vietnámi változatban

A saigoni elemiskolák-ból az elmúlt napokban halálra rémulve menekültek haza a gyermekek, mert a Viet Kong propagandistái azt a mesét terjesztették közöttük, hogy a ragályos betegség elleni oltás ürügye alatt valójában kiszívják vérüket, amit sebesült amerikai katonák gyógyítására használnak fel. Azt mondták a rémuló gyerekeknek, hogy ürrepülő pisztolyhoz hasonló, villanyárammal működő, automatikus oltó készülékkel szívják ki a vérüket és már számos gyerek belehalt a vérvesztésbe. A kormány széleskörű propagandakampányt indított a rémmesék ellensúlyozására, mert még tegnap is hiányzott az iskolából a gyerekek egyharmada. (UPI)

szemmel gondolt vissza elhagyott nyolc szobás svajcsoni luxuslakására, csak az a gondolat éltette, hogy ő az úttörő. Az első! Mrs Kolombus, aki felfedezte a rendező segítségével a teveháton negevi bár-micvát! És egyszerre mit lát, amikor a Salamon oszlopaihoz érnek? Egy másik teveháton bár-micvát visszafelé ügteni az úton! Azt hitte, hogy ott menten megüti a guta. Ennyi pénz és nem ő az első. Zagaginé pukkad, a rendező pedig vagyont keres a mesebeli ötleten. Mert nálunk tudod, az úgy van, hogy mindenki túl akarja szárnyalni a másikat. Pénz nem számít, mert majd más fizeti, de az is lehet, hogy más fizeti, de azért végső fokon Zagagi fog ülni.

Maca letette a kagylót és most megértettem végre, mit jelent az, hogy végső fokon.

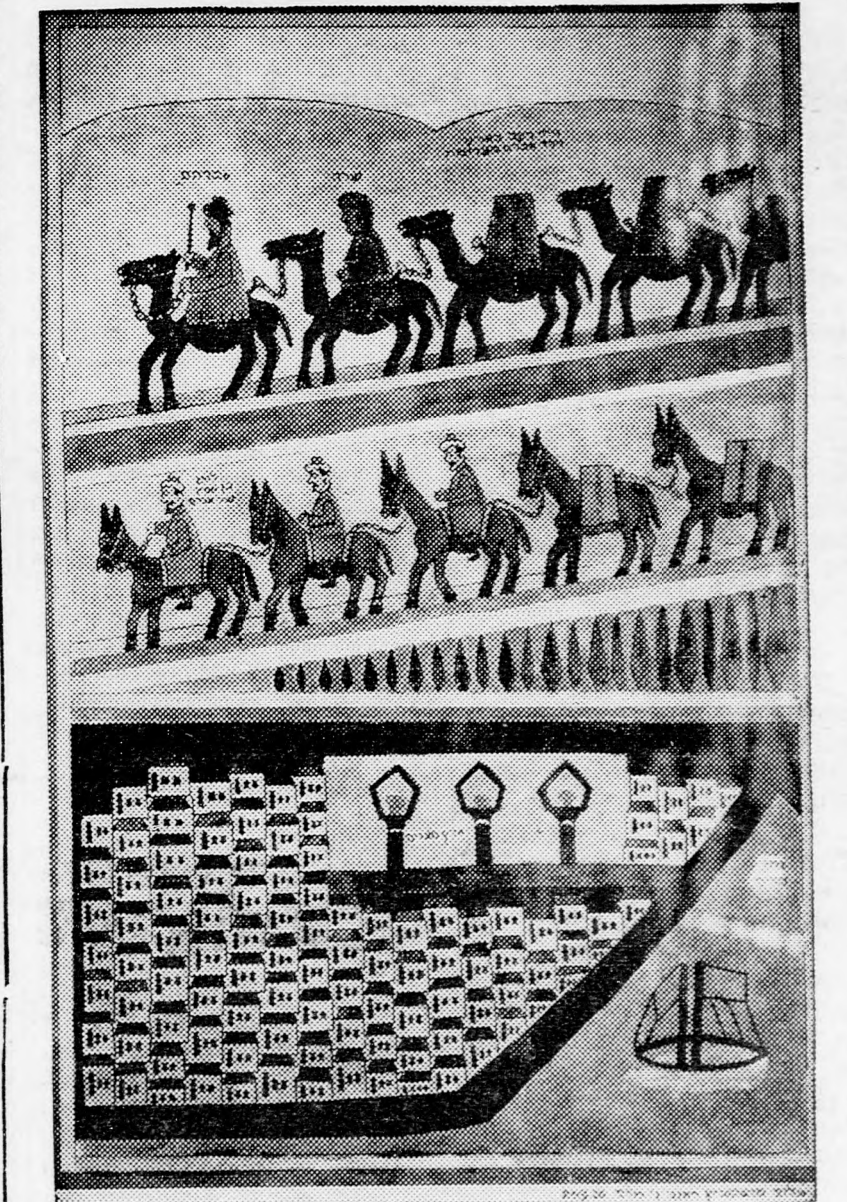
Fővárosi kiállítások

Az Izraeli Múzeum ujdonságai

A múzeum egyik ujdonsága M. Ardon tavaly befejezett, most először kiállított triptychonja. E három részből kapcsolt mestermű Jeruzsálemet látatja modern, de szent szimbolikával.

délián tanultak festeni. Emlékezzünk, hogy a híres francia Henri Rousseau is, csupán önképzéssel lett fiáncból festő!

Végül betekintehetünk az újonnan szervezett (és naponta 10-1 között a közön-

Salom Moskovicz: Abrahám Egyiptomba vonul

Uj anyag a „naív művészet”-nek minősíthető kiállítás is. A cfái őrásmester, Salom Moskovitz, a jeruzsálemi falafel-írály, Mose Elnatan és mások alkotását érdekes megismereni. Ne fölényeskedjünk velük szemben, mert nem akaség rendelkezésére álló műzeumi könyvtárba. Közel 80 ezer, a művészet minden ágát felölelő szakkönyv és folyóirat katalógizálva, új értéke a múzeumnak és a művészetkedvelőknek egyaránt.

„Arta”-kiállítás az I.C.C.Y.-ban

Az „ARTA” nemzetközi szervezet, melynek Izrael is tagja. A mosávi-hágermáni kultúrközpontban ötven grafikai alkotást mutatnak be az Arta-művészek. Svájci, Jugoszláv, német, osztrák, holland, olasz és észak-amerikai művészegyüttes válogatott grafikájában gyönyörködhetünk. A hazaiak közül J. Pinsk, J. Eisen-scher, M. Gat, J. Szimon, H. Korszenica és három „magyar”, Szilárd Klára, Katz Smuel és Weil Sruga képviselik a nemzetközi művészetkedvelőknek egyaránt.

E. Berg, párizsi festő a Nóra-galériában

Efráim Josef Berg párizsi vendégművész. 1923-ban Bécsben született. Párizsban tanult festeni, ott is él és alkot. Nem először jár Izraelben. Először 1960-ban ösztöndíjjal jött hozzánk. Művészalbumának a lapkivágásai a külföldi sajtó biztató kritikáit tartalmazák a Párizsban, Oslóban és más helyeken rendezett kiállításairól.

A jeruzsálemi vermisszársra 12 olajképet és 17 rajzát (akvarellek is) hozta magával. Alkotóerejének a teljében teremtő érett művész. Megfestette a francia falutvárost, a Szajnát, a szegény negyedet és Párizs fényeit. Nem követi szolgai a természet formáit, de nem is tépi szét azokat a felismerhetetlenségig. Tájaiban ember, állat, még stafázsként sem szerepelnek. Helyettük a tömbök dominálnak. Berg az új koncepciójú tájfestők sorába tartozik, akik a maguk alkotta egymássalletti, ségek kvantumából teremtik a tájat.

Gábris Fischer

RAER EGY PERCRE? NÉZZE MEG KIRAKATOMAT!

HESIL SCHWARTZ

KALAPSZAKUZLET.

TEL-AVIV. NACHLAT BENJAMIN-U. 40

Tisztítás TELEFON: 53309 Javitás

Kanárók, papagájok diszhalak akváriumok és kalitkák legnagyobb választéka.

Magvak növényvédelmi szerek, rózsató, citrus-félék és mindenféle gyümölcsfacemeték a legnagyobb választékban.

Különbéle rovarirtók, trágya és műtrágya. Vevőinket betanítjuk és tanácsal látjuk el.

MALINOVSKY

TEL-AVIV, Fin-u. 2. (Tácháná Merkázit) Tel. 33036. Beszélünk magyarul.

Vásároljon közvetlenül a kárpitosnál

DUPLA-, SAROK- ES SZALONSZAPAK, FOTELEK KESZEN ES RENDELÉSRE

KÖPF LAZAR és FIA

TEL-AVIV Gordon-u. 29.